NR 1 feb 1999

Lösnummer 58:– (inkl moms)
Finland: 41 mk

Flugfiske i Norden

Tjuonajokk Havsöring året runt Tjadamjaure
Super-Haren Tubflugor med dubbelkrok Tilda

Böcker från FiN

	Pris	Pris,ej pren
Dagsländor i öringvatten av Boström/Bengtsson	Kr 220:–	
Flugbindning på mitt sätt av Lennart Bergqvist	Kr 400:–	
Flymfer och andra mjukhacklade flugor av Johnson/Forsling	Kr 162:–	
Från fjäder till fluga av Anders Isberg	Kr 295:–	315:–
Konsten att kasta med fluga av Mel Krieger	Kr 265:–	295:-
Lax- och havsöringsälvar i södra Norge av Alf G Johnels	Kr 220:–	240:–
Lax på fluga av Göran Clareus **Nyhet!**	Kr 295:–	320:–
Laxflugor på mitt sätt av Lennart Bergqvist	Kr 470:–	495:–
Mörrums alla Pooler	Kr 70:–	
Streamside Book fiskedagbok i fickformat	Kr 150:–	
Öringfiske med fluga av Cederberg/Johnson/Ulnitz	Kr 325:–	340:–
Flugfiske i Norden inbunden i halvfranskt band	Kr 410:–	

Postens avgifter tillkommer.

Böckerna kan beställas från FLUGFISKE I NORDEN, AnneMarie Skarp, Violgatan 7, 343 34 ÄLMHULT. Telefon 0476-160 90. Fax 0476-160 64

Flugfiske i Norden

NR 1 feb 1999

Innehåll i detta nummer: *Sid*

Ledaren	*5*
Med fluga i Tjuonajokk	*6*
Att lära känna ett vatten	*12*
Tips inför den nya säsongen	*14*
Havsöring året runt	*16*
Super-Haren	*20*
Nyt fra Danmark	*23*
Stormöring i Tjadamjaure	*24*
Nytt fra Norge	*27*
Moderne rørfluer med dobbeltkrog	*28*
Vinterström	*32*
Gör din egen spötub	*34*
Så räddar du tilltufsade fjädrar och flugor	*36*
Bokbiten	*38*
"Huggelys" för havsöring och lax	*40*
Marknadsnytt	*44*
Nytt från Sverige	*52*
Köp, sälj & byt	*56*
Torr och våt i samma fluga	*57*
Tilda	*60*
Flugfiskande damer anno dazumal	*62*

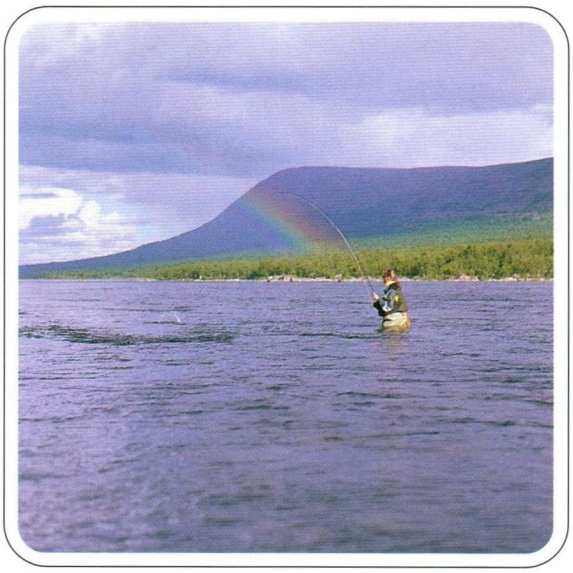

Omslagsbilden:
Foto: Lennart Bergqvist

PRESENTTIPS FRÅN FiN

FiNs Slips blå med vita sländor — Kr 140:–

FiNs Tygmärke m gyllene slända, oliv — Kr 20:–

FiNs Dekaler
gul (fästes utanpå spötub el bil) — Kr 10:–
rund (fästes på insidan av rutan) — Kr 10:–

FiNs Brevmärken sign Gunnar Johnson
1 ark om 20 märken — Kr 15:–
3 ark — Kr 40:–

FiNs emaljmärke nål — Kr 35:–

Vykort
5 dubbla kort m kuvert
(Öring av T Gustavsson) — Kr 20:–
9 olika motiv m kuvert
(av G Johnson/A Forsling) — Kr 25:–
ark om 16 flugor — Kr 40:–

Boken KONSTEN ATT KASTA FLUGA av Mel Krieger, översättn Leif Stävmo, 129 sid, storl 220×280 rikt ill. — Kr 265:–

Boken DAGSLÄNDOR I ÖRINGVATTEN av Boström/Bengtsson i fickformat och skinnomslag 3:dje uppl — Kr 220:–

FiNs Pärmar vinröda m guldskriften "Flugfiske i Norden" på ryggen, ej årtal — Kr 40:–

FiNs årgångar äldre/år — Kr 200:–
2 årgångar, best samtidigt — Kr 350:–
3 årgångar, dito — Kr 475:–

FiNs årgångar äldre inbundna/år — Kr 410:–
2 el fler, best samtidigt — Kr 380:–

FiNs Självhäftande vykortsetiketter
20 st/förpackning — Kr 25:–

FiNs Lösnummer äldre årgångar/nr enkel — Kr 40:–
Dubbelnummer gäller ej 79–81 dubbel — Kr 60:–

Prenumerationer på FiN som gåva ber vi Er ringa vårt prenumerationskontor — Kr 285:–

Mörrums alla Pooler Poolförteckning och beskrivning av Domänverkets fiske i Mörrum FiN-pris — Kr 70:–

FiNs 15-års Index en innehållsförteckning över samtliga nummer av FiN 1979–1993 m alfabetisk förteckning över förekommande flugor, fiskevatten etc — Kr 40:–

FiNs dubbelprenumeration får Du dels vanliga pren under året samt lite in på nyåret får Du en **inbunden årgång**
Tillägg — Kr 370:–

Ang beställningar adresseras till: FLUGFISKE I NORDEN, Violg 7, 343 34 ÄLMHULT. Varorna sänds mot postförskott. Porto tillkommer. Har Du några frågor är Du Välkommen att ringa på tel 0476-160 90 el fax 0476-160 64.

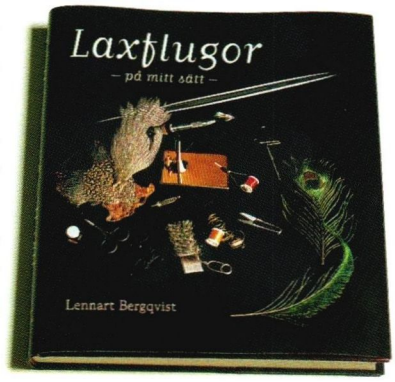

Lennart Bergqvist: "Laxflugor – på mitt sätt –. *24 olika typer av laxflugor, bundna och steg-för-steg fotograferade i 300 färgbilder. Ytterligare ca 800 mönsterbeskrivningar. Stora färgbilder på allt material. 285 sidor totalt.*
Pris: SEK 470:–
495:– till icke FiN-prenumeranter

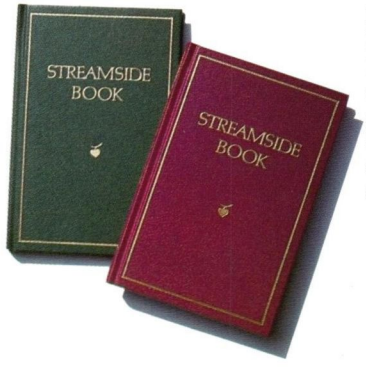

FiN:s nya "STREAMSIDE BOOK", *11×17 centimeter och 112 sidor, går lätt ned i jackfickan. I denna fiskedagbok kan du göra egna, värdefulla noteringar: flugmönster, adresser, kartskisser och skriva små berättelser från dina fisketurer.*
Pris: SEK 150:–

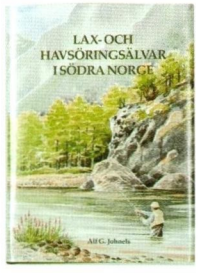

Alf G Johnels: "Lax- och havsöringsälvar i södra Norge". *Den självklara fiskeguiden för alla som fiskar lax i Norge. 198 lax- och havsöringsälvar från Oslo-området till Trondheimsfjorden redovisas i text och med översiktskartor.*
Pris: SEK 220:–

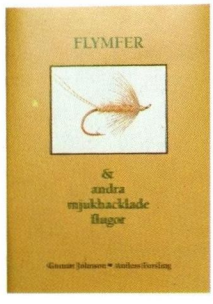

Gunnar Johnson, Anders Forsling: "Flymfer". *Denna bok på 128 sidor är ett vidarearbete med gamla mästare. De sista 16 sidorna utgörs av James E Leisenrings "Färg och materialbok" med en personlig introduktion skriven av Pete Hidy.*
Pris: SEK 162:–

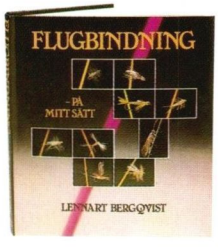

Lennart Bergqvist: "Flugbindning på Mitt Sätt". *Den nya flugbindarboken, som redan har hunnit bli en klassiker. 350 färgbilder visar flugbindning – steg för steg.*
Pris: SEK 400:–

Tjugo händelserika år

Apropå debatten om catch & release. Så här kunde det se ut för inte allt för länge sedan. (Foto: Kenneth Svensson)

Som väl alla läsare uppmärksammat firar FiN med det här numret 20-årsjubileum och vår tidning går in på sin tjugoförsta årgång. Det har varit två händelserika decennier under vilka flugfiskesporten ökat i popularitet på ett sätt vi knappast kunde ana för tjugo år sedan. Nya spön, lintyper och flugbindningsmaterial har dessutom dykt upp och skapat nya kaststilar, nya flugor och ny fisketeknik. Men i takt med att flugfisket blivit allt mer tekniskt fokuserat, så har sporten samtidigt tappat en del av sina grundvärderingar. Flugfisket har – liksom så mycket annat – dragits med av samhällstempot och influerats av tidens trender. Jag har till exempel noterat skillnaden i grundton mellan de TV-filmer om flugfiske, som visades under vinjetten "Naturrutan" på 70-talet och första hälften av 80-talet och flera av de fiske- och äventyrsfilmer som producerats under senare år, och där ordet "häftigt" tycks vara tidens lösen – ett ord i grunden främmande för flugfiskesporten.

Alla medaljer har som bekant två sidor, och i själva verket är det svårt att sia om hur det nordiska flugfisket skulle sett ut utan FiN. Men viktigast tror jag är den grundsyn som under alla år genomsyrat vår tidskrift. Det gäller i stort som i smått och behöver inte enbart gälla stora frågor som utvecklats till full debatt – som i diskussionerna kring flugbindningsmaterial från utrotningshotade djur och fåglar eller frågeställningen kring catch & release. Ett stilla flöde av idéer under många år kan i det långa loppet ha haft större betydelse.

Minnet är kort och det är därför inte alltid vi erinrar oss bakgrunden till frågor eller företeelser vi tar ställning för eller emot idag. För att dröja ett ögonblick vid debatten kring catch & release, så kan jag till exempel konstatera hur de bilder, som oftast följde reportageartiklar från bra fiskevatten för tjugo år sedan och som visade ett stort antal fångade småöringar eller småharrar, aldrig förekommer idag.

I själva verket är det närmast omöjligt att finna en sådan bild idag, vilket visar att en väsentlig skillnad i grundsyn skett under den gångna tjugoårsperioden. Numera är det en självklarhet att respektera minstamått och att inte ta mer fisk än man kan laga till under fisketuren. Tidigare var det inte alltid så. En stor fångst var istället för många liktydig med fiskelycka…

Mot den bakgrunden är det intressant att följa hur nya tankar som catch & release vinner terräng; sedan må vi ha egna, personliga värderingar för eller emot. Men i praktiken omfattar idag nära nog alla den grundtanke som catch & release ursprungligen stod för. Man kan tycka att det funnits övertoner åt båda håll i debatten, men här har FiN varit en informationskanal, även om omställningen hos läsarna skett gradvis och det därför är svårt att peka på att någon enskild artikel varit avgörande. Istället är det en medveten hållning som på sikt fått fäste och slagit rot.

Detsamma gäller även enklare frågor och företeelser. Idag kastar vi till exempel våra torrflugor både uppströms och nedströms, vi tillåter dem att ligga lågt i ytan istället för att rida högt på tå, och vi kan till och med stripa dem på vattnet – något som var otänkbart för inte allt för länge sedan. Nya sanningar omfattas av allt fler och har genom FiN blivit allmän egendom. Exemplen kan göras fler…

FiN vill även i fortsättningen försöka spegla flugfisket ur många olika aspekter, men utan att för den skull hemfalla åt alla nya trender som sköljer över oss i ett allt snabbare tempo. Flugfisket har en mycket lång historia och i själva verket är det inte särskilt mycket som är nytt under solen. Däremot måste det mesta "återerövras" på nytt av varje ny generation. Det är också en av orsakerna till att FiN med nödvändighet återkommer till samma teman med några års mellanrum. Gamla "flugrävar" kan uppleva detta som fantasilös upprepning av redan kända fakta – medan varje ord är en källa till ny kunskap för den som just börjat svinga sitt spö.

Det är svårt att sia om framtiden.. Men ändå har vi anledning tro att de tendenser vi ser idag kommer att förstärkas de närmaste åren. Intresset för teknik och prylar kommer att bestå. Men samtidigt ser jag mottendenser, där allt fler menar att prylraseriet gått för långt och att man istället önskar fokusera intresset på de värden, som visserligen inte är mätbara i konkreta termer, men som man ändå menar utgör fundamentet för vår sport och som så många i dagens urbaniserade samhälle avskärmat sig ifrån – nämligen en genuin känsla för ett flugfiske på naturens villkor.

Gunnar Johnson

Superpuppan är en av mina favoriter för harren i Tjuonajokk.

I storharrens rike:

Med fluga i Tjuonajokk

Text: Claes Hederstierna
Foto: Lennart Bergqvist

Vi kom igår, min livmedikus Sverker och jag med den blåvita fågeln – för att uttrycka sig lite mer poetiskt om helikoptern – till Tjuonajokk för årets flugfiskevecka. Där framför den stora huvudbyggnaden står hela gänget och hälsar oss välkomna. Palle, mästare bland ghillies, den glade Mattias, mästerkocken, och naturligtvis campvärden själv, Ingemar. Och alla de andra. Där är den glade litteratören Gert. Ove från Stockholm och Kim från Luleå. Vi får också veta att norrköpingsgänget är här. Palle berättar att en av dem hade fått en stor öring i går nere i Kuhkak.

Vi har fått den stuga som kallas "Harren". Det låter lovande. Vi packar upp och gör allt i ordning. Flugfiskeutrustningarna tacklas och spöna hängs upp på ytterväggen. Då knackar det på dörren och in kommer vår gamle vän Hans Blaser från Schweiz. Han tillbringar en stor del av sin sommar här uppe sedan många, många år tillbaka. Han kan också berätta om fina harrfisken nere i forsarna.

Men nu är det dags att äta lunch. Dagen till ära har mästerkocken lagat renskav med potatismos. Till detta serveras lingondricka. Med vatten från kallkällan borta vid backen. Ingenting kan jämföras med en sådan lunch. Inte ens på den bästa krog i Kungliga Hufvudstaden. Vi sitter kvar efter lunchen vid en kopp kaffe och diskuterar de närmaste dagarnas uppläggning. Palle berättar att det har kläckts en hel del dagsländor, men i högre grad har nattsländorna visat sig. För att inte tala om alla forsknott. Som vanligt blir man lika rådvill om vilken fluga man skall ha, men det får lösa sig när vi väl är på plats.

forts på nästa uppslag

På de flesta ställen är det lättvadat, men det gäller att komma ut till djupfåran.

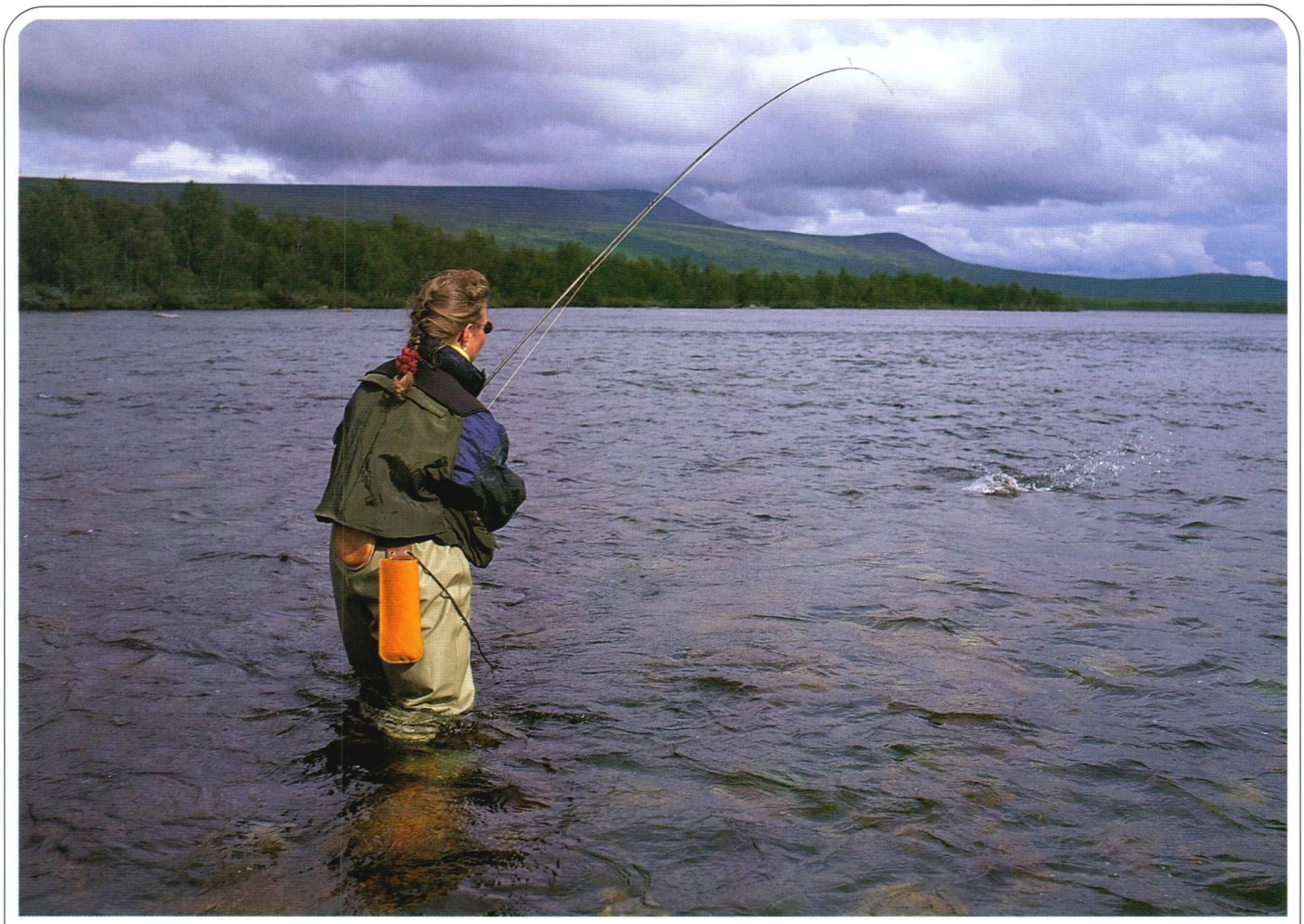

Ovan och till vänster: *Margareta Setterberg med vacker harr.*

Nedan: *Palle Andersson hanterar den stora stekpannan med van hand. Idag blir det pytt i panna.*

forts från föreg uppslag

Vi har bestämt att fiska vid det nedre forsområdet, Kuhkak. Det tar en knapp halvtimma dit med båt. Här har jag tidigare genom åren haft fantastiska harrfisken, särskilt på kvällarna. Jag har varit här sedan 1991 och i området kring Kuhkak har jag tagit flera av mina största harrar.

Jag går ned ett hundratal meter, ned till där ön är som bredast. Där är mycket lätt att vada ut i forsen på stenarna. Här är inte särskilt djupt utan jag kommer lätt ut till kanten av djupfåran.

Jag har i alla tider bekänt mig till det nordengelska våtflugefisket med små mjukhacklade flugor, så jag sätter på en Partridge and Orange i storlek 14. Lägger första kastet lite snett uppströms så att flugan kommer ned i djuprännan. Efter bara några kast känner jag det omisskännliga draget i linan. Automatiskt lyfter jag spöt och fisken är fast. Den är inte så stor, cirka 30 cm, så den harren får snabbt gå tillbaka. Sakta flyttar jag mig lite längre nedåt. Precis där djupfåran går som en s-sväng och går utåt igen får jag ett kraftigt sug i linan. Fisken står och tjurar i en håla. Jag blir tvungen att flytta mig nedströms så att jag kan tvinga fisken att backa upp. Det tar några minuter innan den omsluts av håvgarnet – 43 cm och ungefär 7½hg.

Inom en halvtimma har jag fått ytterligare två systrar som är lika stora. De återutsätter jag då jag redan har en fisk som skall bli till mat. Jag lever gärna efter min gamle vän Gunnar Westrins motto: "Tag inte mer fisk än som ryms i pannan." Jag ser fisket som en förnyelsebar resurs där man gärna kan ta en fisk eller två till maten. Särskilt här i Tjuonajokk tycks det finnas oändliga mängder av fisk, både öring och harr och i viss mån röding, så jag anser det inte fel att behålla en och annan fisk.

Nu känner jag mig lycklig. Åter har jag fått komma hit upp till fjället för en veckas fiske. Och redan första eftermiddagen har givit så god utdelning. Nu blir det roligt att gå upp till eldplatsen och möta de andra vännerna. När jag kommer dit sprakar redan en kraftig brasa. Den norrländske skåningen Gert eller skånske norrlänningen Gert, hur man nu vill uttrycka det, berättar med sitt bullrande skratt om hur fint fisket har varit de senaste dagarna.

Jag kan också konstatera, att under senare år har harrfisket blivit allt bättre. Även öringarnas antal har ökat alldeles klart. Jag tror detta beror på att de flesta av oss som fiskar i Tjuonajokk använder sig av en modifierad "catch-and-release". Det vill säga vi tar inte mer än det vi just ska äta upp. Framförallt är det fiskar i 7–8 hektos klassen som har blivit så vanliga. Dessa tycker jag själv är roligast att få också.

Eftersom vi är så högt uppe i fjällregionen har fiskarna en relativ kort tillväxtperiod. Den sista isen brukar gå i början av juni och sedan har fisken ungefär fyra månader att äta upp sig. Därför tror jag att fiskarna här inte är särdeles selektiva. Kommer lämplig föda så äter man. Därför har det också visat sig att de allmäninsektsliknande flugorna många gånger är de som fungerar bäst här uppe. Någon gång kan fisken vara starkt selektiv, som just när den röda strömsländan kläcker i stort antal eller när forsknotten kommer. Då bör man "match the hatch". För egen del har jag genom åren kunnat konstatera att klassiska brittiska våtflugor som Red Tag, March Brown Silver och Black Zulu har fungerat alldeles utmärkt.

Nu när fiskenerven har stillnat och lugnet infunnit sig tycker vi att det räcker för idag och går upp till båtarna, drar igång motorerna och plöjer Kaitumälvens vatten tillbaka till campen. Vi kommer lagom hem för att hinna ta en härlig kvällsbastu. Här finns en riktig vedeldad bastu med utsikt in över Kårsatjåkkas blåvita fjällmasiv. Det är annat än den lilla hembastun nere i källaren. Avslutar det hela med ett snabbt dopp i Kaitumjaure och känner sig lätt som en fjäder när man kommer upp.

Vid stugan väntar nu min gamle vän, Norrlands krönte mästerfotograf Leif och hans vänner.

– Vi kryper tidigt till kojs, säger Leif. För i morgon skall vi upp tidigt när det är så här fantastiskt väder. Vi ska till Taivek.

Eftersom ingen har någon invändning häremot och vi har haft en lång och spännande dag, kryper vi ned i "snarkebingarna" och snart kommer John Blund.

Jag vaknar redan vid halv fyra tiden på morgonen. Klär på mig och går ned till båtlänningen. Kaitumjaure ligger alldeles spegelblank och det är klarblått. Visserligen ligger det en del moln bortöver Kårsatjåkka. Men det oroar mig inte. Jag vet av erfarenhet att Tjuonajokk ligger i "regnskugga". När jag vänder mig om står Leif där. Han skall ta ett morgondopp, den fantasten. Sedan går vi upp och väcker de andra grabbarna. Det tar bara en kort stund, sedan är vi på väg ned till Taivek. Vi låter motorerna till att börja med gå på lågvarv för att inte väcka de som kom hem sent i går kväll och nu vill sova.

Det är ungefär en kvarts gångtid till Taivek-området. Strax är vi där och lägger till vid strandkanten. Taivek-området är omkring trekvarts kilometer långt så här finns gott om plats. Nu är vi alldeles ensamma i den arla morgonstunden.

Det är inte högt vatten så det går relativt lätt att vada ut mot djupfåran. Visserligen kan man stå alldeles inne vid kanten och fiska och även där få fina fiskar, men jag vill alltid ut mot djupfåran där jag anser att de stora fiskarna finns. Men det gäller alltid att vada försiktigt i Kaitumälven. Den utmärks av stora, bumliga stenar. Så vadarbyxor är näst intill nödvändiga och en bra vadarstav.

Jag kan inte se något särskilt som kläcks så jag sätter på en av mina favoriter sedan många år, nämligen Superpuppan. Visserligen säger Lennart Bergqvist att Superpuppan skall imitera en nattsländepuppa, men jag tycker att den just har den fördelen att den är en allmäninsektliknande fluga. Alltså sätter jag på en med olivgrön bakkropp, svart thorax och ett gråsvart hackel.

Efter bara några kast får jag på en mindre harr. Inom den närmsta halvtimmen har jag fått ytterligare ett antal mindre harrar upp mot 30 cm. Nytt kast och samma procedur. Jag känner en svag dragning i linan, lyfter spöet och en fisk följer med. Jag tror att det är ytterligare en liten harr då den följer med så lätt. Plötsligt bryts ytan av en stor fisk som hoppar i hela sin längd. I motljuset glittrar vattendropparna när den faller tillbaka. Jag känner hur hjärtat far upp i halsgropen och knäna blir som gelé. Den kommer jag aldrig att få, tänker jag, den tog så lätt och slår sig säkert fri. Men efter ungefär en kvart sluter sig håvgarnet kring en verkligt vacker öring. Nu måste jag gå ner till de andra vännerna. Det blir grattis och ryggdunkningar.

Öringen med sina stora mörka prickar på sidorna och nästan alldeles guldfärgade buk väger 1,4 kilo och är 50 cm lång.

Efter några timmar samlas vi för att äta lunch. När vi möts vid eldplatsen kan vi konstatera att alla har haft bra fiske, men endast ett par fiskar har tagits med upp.

– Vi borde nog haft någon fisk till, säger en av vännerna.

forts på nästa sida

forts från föreg sida

– Då går jag ner och tar en lagom stor harr till, säger mästerfotografen Leif.

Och minsann, det verkar nästan otroligt. Efter bara några få minuter kommer han tillbaka med hela ansiktet fyllt av ett stort skratt. Han lägger fram en harr på närmare åtta hekto.

– Räcker det nu? skrattar han.

Det blir en härlig måltid i vännernas sällskap. Gemenskapen är viktig här uppe i Tjuonajokk. Att få fisk behöver man inte tänka på, det får man alltid.

När vi sitter och äter kommer vi att tala om hur mycket fisk det finns i dessa forsar. Det har säkert att göra med att de stora Kaitumsjöarna inte är djupa och med sina stora stenar skapar de en otroligt stor yta för insekter att utvecklas.

Skulle en fisk tas upp så backar säkert på natten en ny fisk ned från sjön och ställer sig på den lediga platsen. Även om Taivek är det område som ligger närmast campen, dit man lätt kan gå på cirka en halvtimma och därför fiskas oftast, så har det uppenbarligen ingen påverkan på antalet fiskar. Och ej heller på storleken. Under senare år har jag varje år fått i allt fall en eller ett par harrar i storleken mellan 45 och 50 cm. Det vill säga harrar mellan åtta hekto och ett kilo.

Under eftermiddagen går Gert, Leif och jag till den nedre delen av Taivek. Här går det bra, om man är försiktig, att vada ut rätt långt. Här har vi under eftermiddagen ett fantastiskt fiske. Jag vågar påstå att vi under eftermiddagen får ett styvt halvdussin harrar strax under kilot. Leif får en fin på en Streaking Caddis. Gert, som är sina Klinkhamer trogen, får ett par stora på den. Jag roar mig denna eftermiddag att byta lite flugor och min tidigare teori om att fisken tar om bara man serverar flugan där fisken är stämmer. Det slår mig att major John Waller Hills, som 1924 skrev den finstämda boken "A Summer on the Test", skrev att till nittio procent beror framgången i fisket på var man placerar flugan.

Senare på eftermiddagen börjar det blåsa upp, så vi drar oss hemåt. Särskilt som mästerkocken har utlovat en god middag.

Efter middagen samlas vi ute på farstubron. Några håller på att röka fiskar i den stora kalixröken och en stund senare blir vi allt fler som i kvällningen samlas och sitter och pratar. Solen rullar bortom Tjuoltapaktes rygg och färgar kvällshimmeln alldeles gul. Fjällmassiven blir nästan blåsvarta. Det hela får något grafiskt över sig. Men framme vid ljugarbänkarna har det blivit "pilsner och storljug" som Gunnar Westrin brukar uttrycka det.

Strax innan vi går och lägger oss kommer norrköpingsgänget tillbaka. De har varit upp i Tjirtjam. Då är man i den högalpina zonen. Med båt tar det lite styvt en timme från campen upp till detta klassiska fiskeområde. Det var hit som Nils Färnström kom åren kring 1960 och hade sina fantastiska harrfisken. En eftermiddag fick han tre harrar mellan 1½ och 2 kilo. Fortfarande kan fisket här vara helt fantastiskt, särskilt i slutet av säsongen, d v s senare delen av augusti månad.

Första året var jag här just i månadsskiftet augusti–september. Då åkte vi en dag upp till Tjirtjam. Den första snön hade kommit och färgade fjälltopparna alldeles vita. Lars-Åke Olsson, min mentor i fjällflugfiske som då var med, fick flera fina harrar runt åtta hekto. Själv hade jag den stora turen att få min första harr över kilot denna dag. Vi fiskade i den nedersta delen av Tjirtjam-strömmen. Något år senare var jag här tillsammans med Ove och Kim. Då fick Ove en harr strax över kilot. För att inte tala om den gången när Gunnar Westrin och Leif Milling stod och pratade. Leif hade sitt spö lutat mot axeln och linan hängde ut i vattnet och längst ut fanns en Streaking Caddis. Plötsligt gick en stor harr upp och sög sig Leifs fluga. Jag undrar vem som blev mest förvånad?

Ett av de trevliga inslagen i Tjuonajokk är att det finns så många olika områden där man kan fiska. Nere i Kuhkak och i Taivek befinner man sig i fjällbjörksområdet, vilket naturligtvis påverkar insektslivet jämfört med Tjirtjam, som jag just nämnde, där man befinner sig i den högalpina zonen. Här emellan ligger Tjuolta. Dit skall vi fara i morgon och fiska om det blir bra väder.

Och se, det fina vädret står sig. Vi börjar dagen med en stadig frukost i storstugan. Havregrynsgröt, smörgås med skinka, nykokt ägg, juice och kaffe eller te. Efter en så stadig frukost står man sig väl.

Det är förunderligt; man kan ibland tycka att när det är så många på campen så borde de bli rätt tätt på fiskeplatserna. Men bara efter någon timme har alla spritt sig. Några har farit upp till Tjirtjam, några till Taivek och ytterligare några ger sig ned till Kuhkak. Då blir det inte så många personer per område. Dessutom finns här så många andra mindre områden såsom Harrijokks utflöde, där fiskarna ibland kan vara både många och stora. Och så finns hela Jormaviken. Dessutom blir det kanske några som skall göra en dagstur på fjället. Sitta uppe på Tjuonatjåkkahs topp med den gigantiska utsikten bort mot Kebnekajse med Björlings glaciär och Tolpagorni i norr och Sarekmassivet med Akka i sydväst. Däremellan flyter Kaitumsjöarna fram. Ett magnifikt skådespel för ögat och själen.

Men nu ger vi oss av mot Tjuolta. Detta är en av de viktiga dagarna för mig här uppe. Nu skall vi till "Ljungpiparens Rike". En dag som framförallt skall gå i vänners trevliga samvaro. Efter en halvtimma har vi kommit till Tjuoltajokks utflöde i Kaitumjaure. Vi är sju vänner i tre båtar. Här är ombudsmannen och rustmästaren, här är mästerfotografen med sina vänner och min livmedikus och jag.

Just här vid Tjuoltajokks utflöde kan det ibland vara ett mycket bra fiske. Någon vecka före vår ankomst hade mina goda vänner Olaf och Birgit varit här. Birgit hade då fått en öring på 1,6 kilo på lättast tänkbara utrustning, ett klass tre spö och en liten Rackelhane.

Efter några timmar kommer Palle med ett par flugfiskare som han guidar. Det är, förresten, mycket rekommendabelt för den som är ny i Tjuonajokk att anlita en guide för en dag eller en halv. Slår man sig samman några stycken blir det inte alls kostsamt per person. Och det kan inte nog rekommenderas! Guiderna Palle och Mattias delar gärna med sig av all sin erfarenhet och stora kunnande. Palle har dessutom lovat att han idag skall bjuda på lunch. Han tänder en brasa och med van hand hanterar han den jättelika stekpannan. Det blir pyttipanna med stekta ägg och rödbetor.

Efter lunchen beordrar rustmästaren uppställning och utrustning på. Nu skall vi vandra upp till Tjuoltajaure. Det gäller att i största möjliga mån följa bäckravinen där det mestadels är mycket lättgånget och en bra stig. Först går man i den stora fjällbjörkskogen. På sina ställen, i svackorna, blir det nästan en tropisk växtlighet. Men snart tunnas björkskogen ut och vi kommer upp mot kalfjället. Detta gör på mig samma starka intryck varje år. Plötsligt är vi uppe på fjällkammen och tittar ner över Tjuoltajaure och inflödet i Tjuoltajokk.

Rustmästaren, som varit där tidigare tillsamman med ombudsmannen, har haft bra fisken här uppe. Vi slår läger

Tjuonajokks vildmarkscamp

Tjuonajokks vildmarkscamp är belägen cirka 70 km sydväst om Kiruna, alldeles där Kaitumjaure går över i Kaitumälven. Det tar ungefär 20 minuter med helikopter från Kiruna.

Campen består av storstuga med reception, butik och restaurang. Till förfogande finns fjorton fyrbäddsstugor, en sexbäddsstuga och en tolvbäddsstuga. Alla stugor är utrustade för självhushåll. Uppvärmning och matlagning sker med gasol.

För fisket finns utbildade fiskguider. Motorbåtar och kanoter finns till uthyrning.

Prisexempel (1999): med helikopter Kiruna–campen ToR och med logi i fyrbädddsstuga i en vecka: 5 190:–.

Frukost: 75:–/dag, middag: 145:–/dag.

Fiskekort för en vecka: 175:–.

Båt med motor (delas lämpligen på 2–3 personer): 1 910:– för en vecka, vartill bensin kommer.

För information och bokning: tel 0970/136 30 eller fax 0970/136 36.

vid en av de gamla eldstäderna. De mest ivriga går snabbt ned och det tar inte lång tid innan de första fiskarna har landats. Själv vandrar jag lite längre ned, ett par hundra meter, längs jokken. Här blir ett riktigt litet "fick-fiske". Mellan den turbulenta strömmens hastiga lopp bildas små bakvatten där det brukar stå små fina öringar i A4-storlek, d v s omkring trettio centimeter. Jag har en liten lätt utrustning och har satt på en Superpuppa i storlek 16. Jag ser ett sådant litet bakvatten som kanske mäter 4x1 meter. Minsann har jag inte tänkt rätt. Flugan flyter sakta alldeles i vattenytan, när en öring stiger och snappar åt sig den. Öringen är exakt trettio centimeter och får strax gå tillbaka. Detta "fick-fiske" tycker jag hör till det roligaste jag vet. Fisken är ytterligt vaksam.

Efter någon timme har vi samlats uppe vid eldplatsen och konstaterar att alla har fått fisk, om än inte någon större.

När vi sitter här och samspråkar, för att inte säga storljuger, så stillnar vinden och en massiv kläckning börjar nere vid sjökanten. Det sätter fart på fiskarna och det ser nästan ut som om det regnar på vattenytan. Det är rödingtimmen! Vi "gamlingar" tar det lugnt medan de yngre genast går ner och börjar fiska. Trots ivriga försök och många olika flugor blir utdelningen inte så stor. Det är typiskt för den lynniga rödingen.

Nästa dag får vi ösregn. Det gör att vi blir sittande uppe i storstugan större delen av dagen och pratar om allt möjligt med vännerna, byter flugor och har det allmänt bara bra.

Men fram på eftermiddagen sticker vi ned till Taivek, ty det spelar ju inte så stor roll om det regnar lite när man står långt utvadad till midjan och med en regnjacka på sig. Nackdelen är väl närmast att det inte är lika mysigt att sitta vid en dåligt brinnande brasa och dricka kaffe eller lägga sig på backen och bara sova en stund. Men det är ju en stor fördel med Tjuonajokks vildmarkscamp; man kan vara borta ett par timmar och behöver inte tänka på om man eventuellt blir lite blöt. När man kommer hem kan man snabbt torka kläderna igen.

Snart har man kommit in i det ljuva livet, det vill säga fjällets dygnsrytm. Här finns inget som jagar och stressar. Magen talar om när den vill och behöver ha mat och då får den det. Dessemellan fiskar man, umgås elller vilar. Framförallt njuter man tjugofyra timmar om dygnet. Detta är något som jag till fullo upplever i Tjuonajokk.

Detta har blivit mitt vattenhål!

Att lära känna ett vatten

Idag ser man hos många flugfiskare en tendens att hektiskt flacka runt mellan olika "drömvatten" i tron att "gräset alltid är grönare" någon annan stans. Själv har jag lärt mig att istället uppskatta återseendets glädje. Att komma tillbaka till ett välkänt vatten ger erfarenheter som ökar mitt utbyte och min tillfredsställelse med fisket. Och förr som nu är harren min favorit...

Text: Håkan Ågren
Illustration: Gunnar Johnson

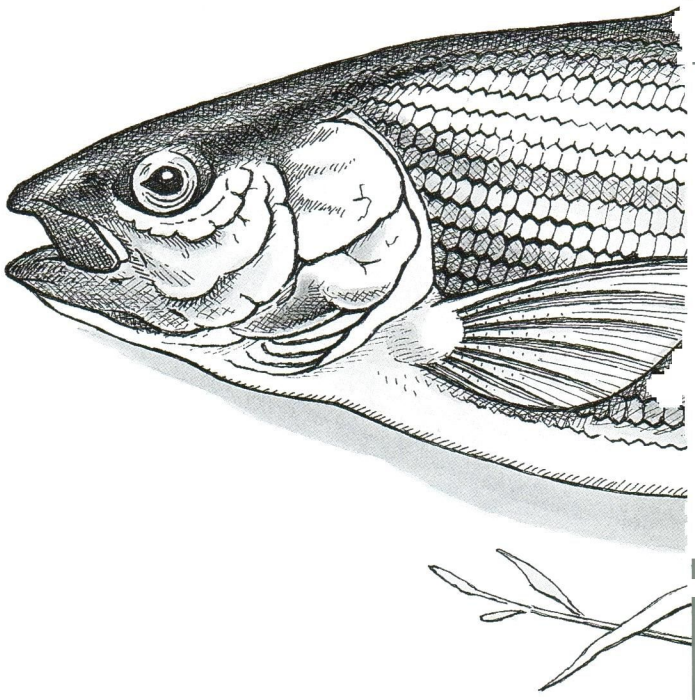

Att lära känna ett vatten är att samtidigt lära känna sig själv. Det är naturligtvis ingen tillfällighet att jag gång efter gång på mina höstturer med flugspöet återvänder till Vindelälven och Laisälven. Ett av mina första minnen här i livet kommer ju från en av dessa byar här uppe med dess små gårdar, där gamla lodklockor lugnt mätte tiden och det doftade nybakat tunnbröd, vadmal och malmedel.

Jag var i tre, fyra års åldern. Jag stod på backen framför vårt hus och såg på långt håll en bogserbåt dela Storvindelns väldiga, blå spegel med sitt imponerande timmersläp. Ännu långt efter det att flottningsbåten försvunnit hängde det envisa dunkandet från dess motor länge kvar under himlen.

Det är märkligt att tänka sig, att de stora öringar som jag nu åtskilliga gånger sett vaka upp mot Ammarnäs kan vara ättlingar till de öringar som då levde i detta Vindelälvens eget "innehav". Sådana öringar – på kanske fyra, fem eller sex kilo – har jag sett eller hört vaka i Stensundsforsen mitt i Kraddsele och vid Stryckabron i Laisälven. Men jag har nästan aldrig riktat in mitt fiske efter dem. Jag har i första hand varit ute efter harren.

Så var det också då, för ungefär fyrtio år sedan. Då gjorde jag mina första riktiga fisketurer till bland annat Sandseleforsen. Det var vidunderliga kvällar. Jag fiskade med en enkel haspelrulle och flugkast, en plastkula med tafs och med tre, fyra våtflugor. Det gav de allra första lärdomarna, som till exempel att det sällan eller aldrig var i den vildaste forsen som harren högg, utan i strömkanter och på forsnackar...

Vid Vindelälven lärde jag mig också att ta hand om fångsten. En sommarkväll då jag fångat några harrar sa morfar:

"Du måste lära dig att rensa fiskarna också, annars är du ingen riktig fiskare."

Han visade mig hur jag skulle göra. Det doftade ljung. Forsen och myggen sjöng. Några raska snitt med kniven och harrarna var färdiga. Sedan dess kan jag inte fiska i Stensundsforsen utan att minnas denna tidiga lektion på älvstranden.

I Stensundsforsen fick jag också mitt livs första harr på flugspö. Den högg på en liten mörkgrön våtfluga. Det var en knappt godkänd fisk, men jag kommer aldrig att glömma den och den känsla som infann sig när den väl var bärgad. Dittills hade jag haft svårt att riktigt våga tro på fiske med flugspö och efter några korta och valhänta försök snabbt återgått till haspelspöet. Harren som tog på den lilla mörkgröna våtflugan förändrade allt – den gjorde mig till flugfiskare!

Det är roligt och spännande med nya vatten. Samtidigt

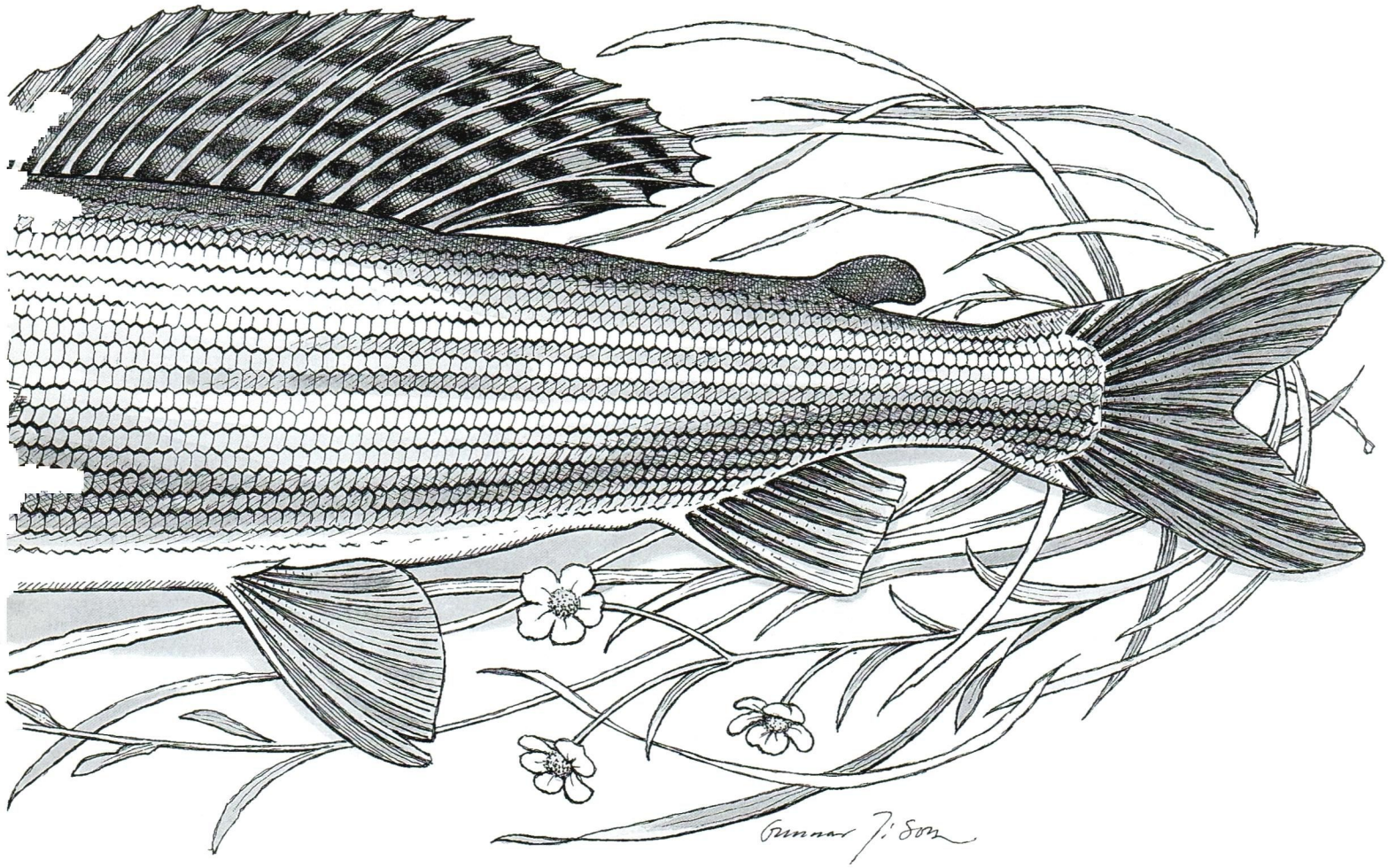

ligger det en stor tjusning i att återvända till gamla, välkända strömmar. Det innebär andra slag av utmaningar. Här finns fördelen med att kunskaper kan lagras år efter år. Naturligtvis är det omöjligt att under en livstid lära känna så stora vatten som Vindelälven och Laisälven. Det handlar bara om vissa begränsade avsnitt av älvarna, men dit kan man återvända år efter år och för varje gång ha med sig ytterligare lite mer kunskap i bagaget.

Ett år rådde det lite speciella förhållanden i en av forsarna i Laisälven. Det var tämligen lågt vatten. Det visade sig snart att det inte stod någon fisk uppe i själva forsen, eller också tog inte den fisk som eventuellt fanns där. Nedströms vidgade sig dock vattnet till ett större sel, och just vid utloppet fanns det en djupgrop. Här stod fisken "på kö" och tog gärna de flugor som erbjöds, inte minst torrflugor. Lika dåligt som fisket var efter hela den långa forssträckan, lika bra var det här, där forsen formade sig till ett sel.

Vid nästa års besök skyndade jag mig genast dit, med minnet av "köbildningen" väl bevarat. Men inte ett hugg. Nu var förhållandena annorlunda, vattennivån inte densamma. I själva verket blev jag nu nästan helt utan fisk, såväl vid selets början som uppe i forsen. I den djupare grannforsen hittade jag däremot något senare både stor och fin harr. Även denna gång var höstturen räddad!

Året därpå trodde jag mig följaktligen veta var fisken höll till; naturligtvis i den djupare grannforsen. Men det stämde inte alls. Nu hade värmen varit närmast osannolik, och stod det någon harr eller öring här, så behagade den hur som helst strunta i mina flugor. Fisket var denna gång nästan osannolikt trögt. På en hel vecka lyckades jag bara lura tre harrar att hugga mina flugor...

Då kom jag ihåg "fläcken" nedanför en annan fors i Laisälven. Man ser den knappt från landsvägen där jag brukar parkera bilen. Av en händelse upptäckte jag här ett år att vaken var starkt koncentrerade till en "fläck" ett par hundra meter nedströms, där vattnet blir förföriskt strömt in mot den ena stranden. I övrigt såg jag nästan enbart småfisk vaka, men i "fläcken" gick godkänd fisk – och mer än så – det var alldeles tydligt. Mycket riktigt! Här i "fläcken" pågick en stor vakfest på nattsländepuppor, och det som fram till dess hade sett ut som en omöjlig dag förvandlades snabbt till sin motsats. Sedan den gången har jag åtskilliga gånger kunnat konstatera att "fläcken" varit dagens räddning. Det är ett ställe som oftast är bra, även när resten av sträckan inte är det.

De första gångerna jag besökte Sadeforsen i Laisälven var jag egentligen lite slarvig och nöjde mig med att fiska

forts på sid 54

Höger fot främst ger större precision i kastet.

Tips inför den kommande säsongen

Text och foto: Niclas Andersson

Allt som oftast råkar vi på fiskar som står lite knepigt till och där det gäller att kasta mycket exakt. Det kan vara ståndplatser där strömmen är svårbemästrad eller fisk som äter nära ytan och därmed får ett mycket litet synfält. Men det kan också vara situationer vid fiske i stilla vatten, när man till exempel vill placera flugan i en liten glugg mellan bladen i ett näckrosbälte. Alla dessa situationer kräver mycket precisa kast, och det finns faktiskt en ganska enkel metod för att öka sin "pricksäkerhet" och få flugan att landa exakt där man önskar.

Vanligtvis står vi med fötterna bredvid varandra när vi kastar på normalavstånd. Vid längre kast vinklar vi fötterna något och en högerhänt kastare skjuter fram sin vänsterfot framför den högra (vänsterhandskastare gör tvärtom). De olika sätten att placera fötterna visar tydligt att kroppens position påverkar kastet, något som vi kanske inte alltid tänker på.

För att nå full precision i de kast som jag nämner inledningsvis, så kan vi dra en parallell till pilkastning. Att kasta pil kräver högsta möjliga koncentration för att nå bästa precision i varje kast. En högerhänt pilkastare står därför alltid med höger ben främst – det vill säga helt "fel" i jämförelse med vår normala kastställning vid flugfiske. Men varför placerar då pilkastaren sina fötter så? Jo, det ger faktiskt den högsta precisonen!

Samma sak händer faktiskt om vi också vid flugkastet skjuter fram högerbenet framför det vänstra, vår precision ökar. Denna teknik att placera höger ben främst är bäst lämpad för korta till normala kastavstånd, och det är väl också då vi kräver den högsta precisionen!

Så även om det ännu är en liten tid innan våren gör sitt intrång och vattnen öppnar igen, rekommenderar jag att säsongen tjuvstartas med lite kastträning på torra land. Prova att kasta prick och konstatera att fötternas placering faktiskt har sin betydelse!

Gör ett insektsnät

Även om fisken inte alltid är selektiv, så minskar det knappast chansen till fångst om man har en fluga som imiterar den insekt som finns på eller i vattnet den aktuella dagen. Dessutom är det alltid extra roligt att få fisk på en egen fluga som har en riktig insekt som förebild. Alltså måste man ta reda på vad fisken äter. För detta kan man naturligtvis många gånger använda sig av synen och helt enkelt försöka se vad som kläcker eller flyter med ute på vattnet. Men att helt lita till synen kan vara tveksamt, eftersom man har svårt att se

en liten insekt på långt avstånd. Dessutom kan man ju inte alltid se ner genom vattenytan, till exempel om vinkeln är flack så att synstrålarna bryts och det bara blänker eller om det är mörkt eller om vattnet är starkt färgat av humus. Oftast vill man också kunna ta insekterna i handen för att kunna studera dem i detalj, om man nu ska ha dem som förebild vid bindstädet.

Ett lika enkelt som lärorikt sätt att ta reda på vad som finns på vattnet eller driftar i dess ytskikt är att använda ett insektsnät. Ett sådant insektsnät kan variera i storlek och består som namnet antyder av ett finmaskigt nät, som i vardera kortsida sitter fast i två pinnar av lämplig längd. Pinnarna fungerar som handtag när man håller ner nätet i vattnet. Ett mindre nät på kanske endast 30x10 centimeter med två korta pinnar kan rullas samman och stoppas i en ficka på fiskevästen – och är därmed alltid tillgängligt. Men man kan också tillverka ett större nät med längre pinnar, och där pinnarna får sticka ut några centimeter i den nedre kanten, så att man kan sticka ned dem i botten. Ett sådant nät kan vara halvmeterstort, och då kan man behöva stödja det mot bottnen, eftersom vattentrycket mot nätet annars gör det svårt att hålla. Även ett sådant nät kan naturligtvis rullas samman, men det kräver betydligt mer plats och lämpar sig därför mer för större insektsinventeringar, medan det lilla nätet är tänkt för vanliga fisketurer.

Det är mycket lätt att själv tillverka sig ett insektsnät. Mats Christensén från Göteborg har till exempel tagit ett myggnät, som han fäst mellan två kinesiska ätpinnar. Men ett par blompinnar eller liknande går också bra. Mats använder två olika myggnät; ett är svart och förhållandevis styvt medan det andra är ljust beige och något mjukare och mer finmaskigt. Färgerna kompletterar varandra och man ser lätt både ljusa och mörka insekter, samtidigt som man med det finmaskiga även får med de allra minsta organismerna.

När du använder ditt nya insektsnät, så tänk på att prova på lite olika platser i vattnet och på olika djup. Tag också gärna med dig någon bok med vars hjälp du kan identifiera de larver, nymfer, puppor eller vingade insekter du lyckas fånga. På det sättet lär du dig mer om fiskens föda, samtidigt som du får fina förebilder när du sedan sitter och binder dina imitationer.

Ett bra tips är att använda nätet på de platser där det bildas lite skum på vattenytan, eftersom det normalt är här du finner den största insektskoncentrationen.

Ett litet insektsnät ger besked om dagens drift.

Tail-vante

Åtskilliga fiskar kommer undan vid landningen, eftersom vi "glömt" håven hemma. Men egentligen beror nog glömskan på att håven är ett ganska otympligt redskap att bära med sig. Oftast trasslar den in sig i buskar och grenar när vi går på land, och när vi står utvadade vill linan istället sno in sig i den.

Alternativet är att ha med sig en bomullsvante, som ju inte tar någon större plats i fickan, men som ger ett otroligt bra grepp när man lyfter en fisk runt stjärtpolen. Laxfiskare har använt en sådan vante i långa tider, men den fungerar lika bra när det gäller att få grepp om en "stjärtlös" regnbåge.

Bomullshandskar finns bland annat i sportbutiker som säljer ishockeyutrustningar, eftersom sådana bärs under hockeyhandskarna. Se bara till att det är vantar utan små plastknottror, eftersom sådana ger motsatt effekt, det vill säga att fisken blir hal som såpa. Plastknottror är vanliga på trädgårdsvantar.

Tail-vanten fungerar utmärkt, men den rekommenderas inte om du har för avsikt att återutsätta fisken, eftersom fiskens ryggrad kan ta skada av att du tailar den – oavsett om du använder vante eller inte.

Tail-vanten ger gott grepp om fiskens stjärt.

Havsöring året runt

Kusthavsöringen kan fiskas under en lång säsong, men den uppträder olika vår, sommar och höst och flugvalet varierar mellan årstiderna

Text: Jakob Melin
Foto & teckningar: Gunnar Johnson

Havsöringen är som alla fiskar växelvarm och därför påverkar den omgivande vattentemperaturen fiskens matlust. Under vinterhalvåret är havsöringens förbränning låg och den får i stort sett inte i sig mer föda än det som råkar passera förbi nosen. När den knappt får i sig någon näring, har den heller ingen större energi att förbruka i jakten på föda. Havsöringen måste hushålla med energin för att överleva, och efter leken föregående höst har den heller inte några större reserver att förbruka.

När sedan dagarna blir längre och varmare blir det också mer fart på fisken. Den äter mer, får mer energi att jaga, får därigenom i sig ännu mer föda och så vidare. Denna "energispiral" ökar i takt med mer ljus och högre temperatur tills vattnet når havsöringens trivseltemperatur, det vill säga 8–15 grader. Om det blir varmare än så blir fisken slöare igen och drar sig ut till djupare och svalare vatten. Men när hungern driver på kommer den in över grundområdena för att jaga. Under den varma årstiden sker detta oftast under natten, då det grunda vattnet kyls av något.

Utrustningen

Vid kustflugfiske efter havsöring ställs vissa krav på utrustningen, eftersom saltvatten är en tuff miljö för spön, rullar, linor och flugor. Men även väder och vind kan vålla besvär på den öppna och oskyddade kusten. Tidigt på våren är kylan dessutom många gånger särskilt besvärande. Ett par ordentliga neoprenvadare är därför nödvändiga, om man vill undvika att behöva avbryta fisketuren för att man är genomfrusen.

I övrigt gäller det att klä sig i lager på lager av varma kläder och avsluta med en vindtät jacka. Tänk särskilt på att skydda huvud, händer och fötter. Mycket av kroppsvärmen går ut genom huvudet, och händerna, som är särskilt utsatta för kylan från vattnet, skyddas bäst med fingervantar med avklippta fingertoppar. Även här är det bästa materialet neopren, som värmer även om det blivit vått.

En flugväst är naturligtvis bra att ha, men se till att inget korrosionskänsligt förvaras i den. Flugaskarna bör vara av plast, undvik aluminium, och de ska helst vara vattentäta. En kortskaftad håv underlättar när man ska landa en slingrigt trilskande havsöring. Man fiskar ju ofta vadande ute i vattnet.

När det gäller spön är idealet ett medelsnabbt spö med progressiv aktion, cirka 9 fot för AFTM klass 6–7. Ett sådant spö klarar allt från tufft vårfiske i besvärlig vind till försiktigt smygfiske på grunt, spegelblankt vatten under sommarnätterna.

Flugrullen bör vara korrosionsbeständig och rymma fluglinan plus 100–150 meter backing. Rullen måste också ha ett pålitligt bromssystem, som inte börjar kärva när en rejäl kämpe sticker till havs. Rullar med stor spoldiameter är att föredra, eftersom man på en sådan snabbare får in löslinan om fisken krokats på nära håll.

Såväl flytlina, intermediate som sjunklina kommer till användning i jakten på kusthavsöringen. För att uppnå ordentligt kastlängd i motvind är en WF-lina eller shooting head med flytande running line det bästa valet. Intermediatelinan är mest allround, särskilt vid blåsiga förhållanden, medan flytlinan är överlägsen vid fiske under lugna väderförhållanden, särskilt vid fiske med räkimitationer under sommarnätterna. Sjunklinan kommer till användning när man söker havsöringen utanför grundområden och längs djupbranter.

Heldragna tafsar i nylon, 7–9 fot långa och med en spetsgrovlek på 0,18–0,22 millimeter, klarar de flesta situationer. Men även sjunktafsar i kombination med flytlina kan vara att föredra under speciella förhållanden.

Tänk slutligen på att såväl spö, rulle samt lina och flugor måste sköljas av ordentligt i sötvatten efter varje fisketur för att få längre livslängd. Saltvattnet är havsöringsfiskarens största fiende!

Vårfisket

I mars och början av april är havsöringen ordentligt på hugget och biter på det mesta som kommer i dess väg. Men konditionen hos dessa "slipsar" är oftast mycket dålig efter vintersvälten och kraftansträngningen under leken föregående höst. Fisken har ännu inte hunnit äta upp sig ordentligt. Magra havsöringar bör alltid, oavsett storlek, varsamt återutsättas efter kampen för att få en chans att lägga på hullet. Dessutom utgör de i sin dåliga kondition ändå ingen kulinarisk sensation på middagsbordet.

Egentligen borde vi kanske helt avstå från att fiska den här tiden på året, då havsöringen alltför lätt låter sig

forts på nästa uppslag

Överst till vänster: *Sten-, sand- och tångräka samt auraräka.*
Överst till höger: *Spigg och allmän yngelimitation samt Grön Special och Blå Special bundna med acrylgarn. Därunder en buskig torskfluga.*
Mitten: *Glimmer-räkor i tre olika färger Flash Chenille samt olive och grå märla.*
Nederst till vänster: *En Silver Doctor bunden med acrylgarn samt Steen Ulnits Juletræ.*
Nederst till höger: *Borstmaskimitation bunden med Flash Chenille Long i färgen Peacock.*

forts från föreg uppslag
fångas. Men efter den långa vintern är det kanske inte alltid så lätt att avstå från att stilla den värsta fiskefebern...

Därför blir det alltid några turer till kusten tidigt på våren. Nu är det intermediatelinan och färgsprakande och glittriga flugor som gäller. Varierande hemtagning av flugan brukar ge bästa resultatet.

Något senare under ett par intensiva veckor, oftast i början av april, inträffar vårens höjdpunkt. Det är då borstmaskarna leker. Då dessa upp till 20 centimeter långa och håriga maskar svärmar i ytan på grunt vatten blir det fest längs kusten. Då proppar havsöring, torsk, vitling och allsköns andra fiskar magarna fulla i årets första ordentliga skrovmål. Nu blir havsöringen verkligt selektiv och näst intill omöjlig att fånga på annat än imitationer av dessa borstmaskar.

När borstmaskleken ebbat ut är havsöringen inte lika lättlurad längre. De största och grällaste flugorna får lämna plats för lite mer dämpade kreationer; streamers i silver, svart, blått, vitt och grönt går fint. Även olika räkflugor är mycket effektiva. Fisket får nu förläggas mer till morgon och kväll, även om havsöringen fortfarande kan ta på dagen.

Sommarfisket

Fram i maj månad, ibland redan i slutet av april, förskjuts havsöringens jakttider alltså allt mer mot skymning och gryning för att till slut helt glida över till natten. Under juni, juli och augusti är det allt för varmt på grunt vatten för att havsöringen ska trivas där under dygnets ljusa timmar. Även dagsljuset gör att den skygga havsöringen håller sig från stränderna, trots den rika tillgången på föda. Men när mörkret sänker sig och temperaturen sjunker något, kommer fisken in för jaktraider på grunt vatten.

Jag håller dock efternatt och tidig gryning för att vara bästa tiden på dygnet under sommaren. Då har det grunda vattnet kylts av tillräckligt för att havsöringen ska stanna och äta ordentligt, och då kan man i det smygande ljuset se hur havsöringen jagar småfisk och kräftdjur på ibland förvånansvärt grunt vatten. Då gäller det att vara försiktig. Man måste vada sakta och lugnt, så att inga svallvågor bildas. En oförsiktig rörelse – och havsöringen försvinner som ett streck ut till havs. Och det kan dröja länge innan den kommer tillbaka. Nej, nu gäller det verkligen att smyga sig inom kasthåll, eller ännu bättre; vänta tills fisken själv kommer nära och sedan med mjuka, försiktiga kast presentera flugan och undvika att kasta linan över de jagande havsöringarna. Då sticker nämligen de skygga fiskarna direkt.

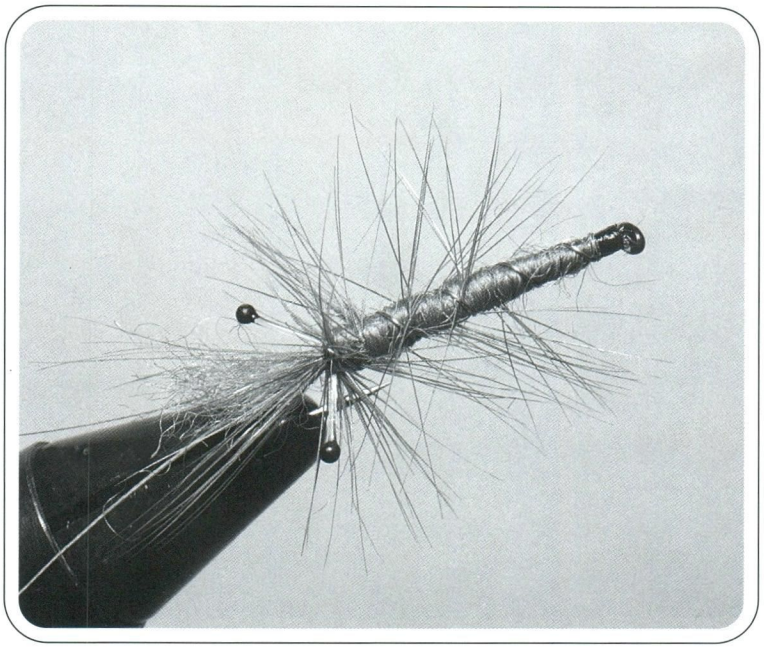

Färgen på räkimitationen väljs efter bottenfärgen på den aktuella fiskeplatsen.

Vid detta smygfiske är det flytlinan som gäller, och att man använder en heldragen, monofil nylontafs på cirka 9 fot och med 0,18–0,20 millimeters tafsspets, som lägger ut flugan mjukt utan minsta plask.

De klart bästa flugorna vid detta fiske är små naturtrogna imitationer av räkor och märlor. Räkor är ju knappast några snabbsimmare, utan rör sig långsamt i bottenvegetationen. Men de kan förflytta sig med snabba ryck om de blir skrämda. För att få de vaksamma havsöringarna att ta flugan gäller hemtagning med långsamma, glidande drag med ordentlig paus emellan. Var uppmärksam på linspetsen, eller om det är för mörkt, uppmärksamma minsta känning i linan och gör ett snabbt men mjukt mothugg innan fisken anar oråd.

Är jakten hetsig med långa plogfåror under ytan och med plask och hopp över vattnet, så är det småfisk som står på havsöringens meny. Då är det dags för intermediatelinan och naturtrogna småfiskimitationer. Dessa flugor tas gärna in i ett snabbare tempo, så undvik därför flytlinan, som lätt river upp spår på vattenytan. Havsöringen är nu i fin kondition och när den krokats kämpar den hårt för sin frihet.

Höstfisket

Hösten är en knepigare period för havsöringsfisket på kusten. Fisken är nu fullmatad och i urstark kondition inför leken och den stundande vintern. Fisken äter fortfarande, men den är betydligt svårare att lura till hugg. Även de mest naturtrogna imitationer kan ratas, och man får prova sig fram med olika flugor och fisketeknik för att få kontakt med fisken. Här gäller allt från finliret med små märlor och räkor till att försöka provocera fisken att ta stora svarta eller färgglada kreationer.

Men när man väl lyckats kroka det kraftpaket som havsöringen är vid den här tiden på året, så glömmer man alla ansträngningar. Fisken är nu i sin allra bästa toppform och bjuder på en verklig fight!

Under höstfisket har jag dessutom alltid med mig några stora, buskiga flugor med en nylonslinga över krokspetsen som vegetationsskydd. Om havsöringsfisket går trögt är det nämligen en annan fiskart som kommer nära land vid den här tiden. Det är torsken, som jag vet att många fnyser åt som flugfisk, men jag är säker på att de flesta ändrar uppfattning efter att ha krokat en bångstyrig bergstorsk på ett eller ett par kilo. Torsken söker man på djupbranterna med sjunklina och ovan nämnda buskiga flugor, som tas hem i ett oregelbundet tempo. Jag rekommenderar alla att prova på detta fiske vid sidan av det riktade havsöringsfisket, eftersom det senare ibland kan vara lite trögt vissa höstdagar, medan torsken då kan bjuda på ordentliga överraskningar.

Flugor för kustöringen

Kustflugorna för havsöringsfisket varierar som framgått under säsongen.

forts på sid 49

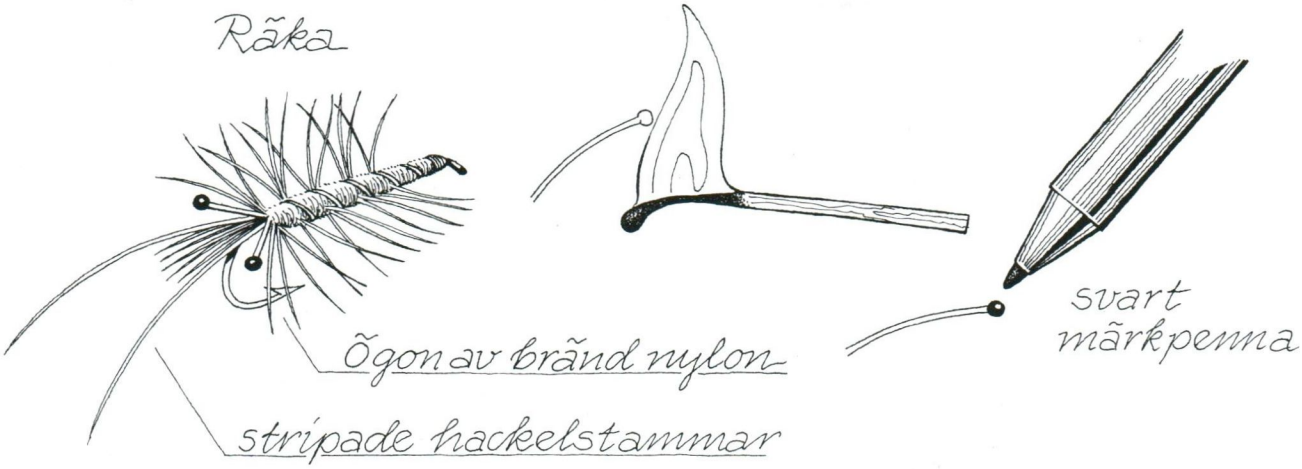

Färgen på räkimitationen
väljs efter bottenfärgen
på fiskeplatsen

Aurarräka med
utkammade acrylfibrer

Tackel för borstmask av
Flash Chenille

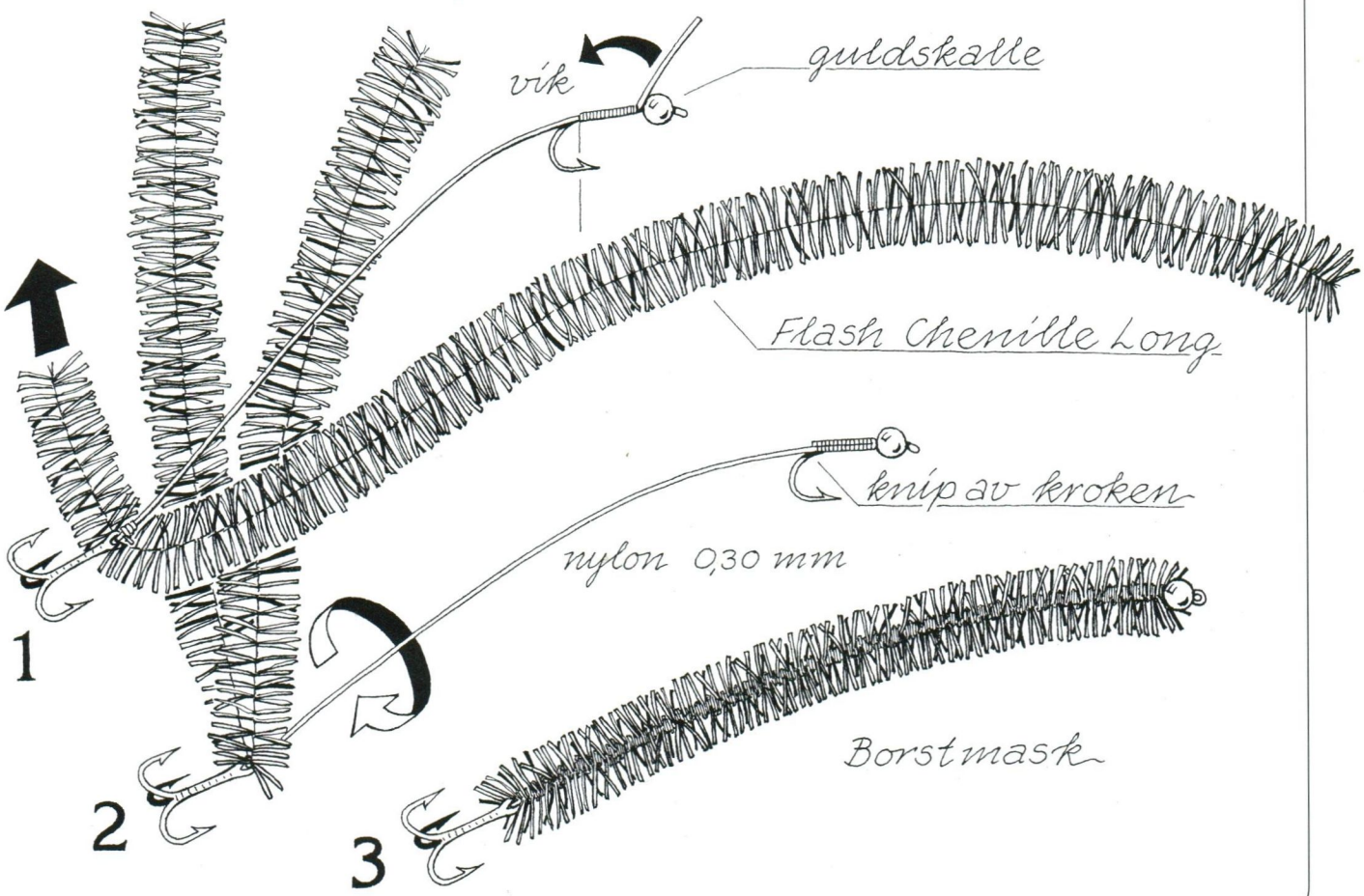

En väl tuggad Super-Hare visar att flugan är suverän vid regnbågsfiske i stilla vatten.

Super-Haren

En populär fluga får en rad kusiner

Text: Olof Jakobsson
Foto: Gunnar Johnson

Vissa flugor vinner snabbt vårt förtroende och inbjuder därför gärna till egna experiment med varianter på samma grundtema. En sådan fluga är Lennart Bergqvists Superpuppa, som ligger till grund för Roland Gunnarssons Super-Hare med dubbad kropp av täckhår från harskinn och med ett palmerlindat, på ovan- och undersidan nedklippt blue dun tupphackel av god kvalitet. Super-Haren är idag väl testad sedan flera år och har fiskat mycket bra i såväl strömmande som stilla vatten, och den har i sin tur följts av ytterligare nya varianter komponerade av andra flugbindare. Gemensamt för alla dessa flugor är att de efter impregnering flyter lågt just i vattnets ytfilm. Dessutom kan de representera ett brett utbud av insekter på fiskens matsedel, vilket gör dem till verkliga allroundflugor under hela fiskesäsongen.

Mina egna erfarenheter av Super-Haren är mycket goda. Flugan har följt mig vid Trysil och andra norska älvar, men den har fiskat bra också i Vättern liksom vid många regnbågsvatten. Det är därför med stort förtroende jag presenterar denna fluga och dess kusiner – varianter på samma tema – för FiN:s läsare.

Jan-Åkes Variant.

Roland Gunnarssons Super-Hare kom till vid en dammsländekläckning på Hökensås 1992. Roland band den då på krok nummer 14 för att imitera en kläckande dammslända – medan Lennart Bergqvists originalfluga ju avser att imitera en flytande nattsländepuppa.

Men även Rolands fluga har visat sig bra vid nattsländekläckningar liksom den på mindre krok fungerat utmärkt som fjädermyggimitaton. Så nog är den en allroundfluga.

forts på nästa uppslag

Super-Haren är även ett säkert kort i strömmande vatten – bland annat vid fiske efter harr. Infällt Rolands och Götes varianter samt Super-Kläckaren.

forts från föreg uppslag

Varianter

Ytterligare varianter på Rolands fluga står vår fiskebroder Göte Karlsson för. På den ena har han bytt hackelfärgen till grizzle, och enda skillnaden mot Rolands fluga är för övrigt att Göte hacklar sin Super-Hare tätare och inte klipper ner hacklet lika mycket.

Den andra av Götes flugor brukar han kalla Super-Kläckaren. Den liknar Super-Haren men är dessutom försedd med rygg av en tunn bunt ljusgrått polypropylengarn, som också får sticka ut bakom krokböjen som en "stjärt" för att imitera det tomma puppskalet på en just kläckande nattslända.

Både Rolands och Götes mönstervarianter är idag väl testade från Hökensås i söder till Tjuonajokk i norr, och de har vunnit vårt förtroende vid fiske i såväl strömmande som stilla vatten. Både harr, öring och regnbåge har tveklöst fallit för de här lågt flytande flugorna.

Men en så intressant flugtyp har naturligtvis också lockat andra flugfiskare till experiment med egna varianter. FiN:s medarbetare Jan-Åke Fritzson har till exempel en favorit på samma grundtema. Hans fluga har bakkropp av olivefärgad dubbingmix från harens mask och öron och är försedd med en framkropp av mörkare naturfibrer från harörat. Även Jan-Åkes fluga har ett på ovan- och undersidan nedtrimmat kroppshackel och dessutom ett separat fronthackel lindat 2–3 varv över thorax. Hackelfärgen är brun och till fronthacklet väljer Jan-Åke eventuellt en något mörkare brun nyans för att bättre harmoniera med flugans bröstparti.

För harrfisket binder Jan-Åke sin variant av Super-Haren i krokstorlek 12–14, medan han gärna går upp till en 10:a vid regnbågsfisket. Flugan har också fiskat bra efter öring i åarna på Småländska Höglandet, berättar han.

Jan-Åke väljer att spinna dubbingmaterialet i en ögla av bindsilke på ett spinning-block, eftersom han menar att en sådan kropp efter impregnering ger ökad flytkraft jämfört med traditionell dubbingteknik, samtidigt som metoden ger hans flugor den "rätta" ruffigheten. Dubbingens flytkraft gör att han kan hackla sina flugor mindre tätt, och han ansluter gärna till traditionen från de mjukhacklade torrflugorna och väljer därför ofta att palmhackla med hönshackel. Binder han med tupphackel föredrar han mjuka indiska tuppnackar framför de genetiskt odlade tuppnackar, som annars är så populära idag, och han eftersträvar ett något spretigt utseende hos sina flugor för att få dem mer levande och insektslika.

Fångade i ytfilmen

Även Gunnar Johnson berättar för mig hur han under många år fiskat

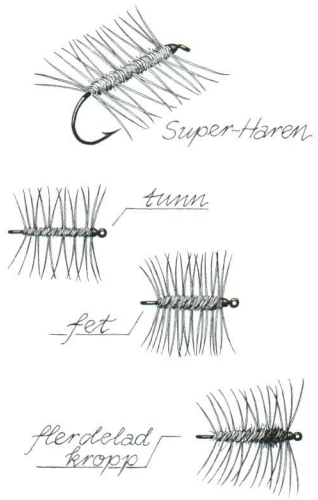

Super-Haren är inte ett specifikt flugmönster utan en flugtyp, som kännetecknas av att kroppen är dubbad med hår från harens kropp eller ansiktsmask och att palmerhacklet är nedklippt på ovan- och undersidan, så att flugan ligger lågt i vattnets ytfilm. Flugan kan varieras i storlek, färg och hacklets täthet eller beroende på om man fiskar i strömmande eller stilla vatten.

med liknande lågt flytande, mjukhacklade palmerflugor, vilka han ibland klipper ner, men att han oftast nöjer sig med att endast trycka samman hacklet på den impregnerade flugan mellan tummen och pekfingret så att den tillplattade flugan vilar lågt i vattnets ytfilm. Även Gunnar arbetar gärna med hardubbing, och liksom Jan-Åke föredrar han de indiska tuppnackarnas mjukare hackel framför de odlade tuppnackarnas styvare superhackel. Köper jag en tuppnacke väljer jag gärna en med mjuka hackelfibrer, men ofta tar jag steget fullt ut och binder även mina torrflugor med hönshackel, säger Gunnar.

Mängder av insekter står faktiskt inte uppe på vattnet utan ligger istället fångade i ytfilmen, och det är just i den situationen de är som mest sårbara – det vet fisken av erfarenhet. Det må sedan vara lågt liggande spent spinners, kläckande sländor och fjädermyggor eller nattsländepuppor som paddlar in mot land. En sådan, lågt liggande insekt, kan inte fly undan lika snabbt som när den står uppe på vattnet. Lågt liggande flugor är därför extra lättfångade och intressanta ur fiskens synpunkt.

Många flugfiskares goda erfarenheter av denna typ av flugor gör att det finns anledning för oss alla att ge dem en god portion uppmärksamhet och att experimentera vidare med egna varianter på grundtemat – speciellt som flugtypen är mycket allround och kan representera åtskilligt fler insektsgrupper än den flytande nattsländepuppa som ursprungligen stod modell för Lennart Bergqvists suveräna Superpuppa.

Här följer mönsterbeskrivningar på några av de i artikeln nämnda flugorna:

Super-Haren

Krok: *Mustad 94833 nr 10–14*
Bindtråd: *Svart*
Kropp: *Täckhår från harskinn*
Hackel: *Blue dun tupp som klipps på ovan- och undersidan*

Götes Variant

Krok: *Mustad 94833 nr 10–14*
Bindtråd: *Svart*
Kropp: *Täckhår från harskinn*
Hackel: *Grizzle tupp som klipps på ovan- och undersidan*

Bindsättet är samma som för Rolands Super-Hare, men Göte lindar sitt hackel mycket tätare och klipper inte ner det lika mycket på ovan- och undersidan.

Götes Super-Kläckare

Krok: *Mustad 94833 nr 12*
Bindtråd: *Svart*
Kropp: *Hardubbing*
Hackel: *Blue dun eller grizzle tupp, klipps på ovan- och undersidan*
Rygg och "stjärt": *Ljusgrått polypropylengarn*

Jan-Åkes Variant

Krok: *Mustad 94833 nr 10–14*
Bindtråd: *Svart eller brun*
Bakkropp: *Olivefärgad hardubbing*
Framkropp: *Naturfärgad hardubbing*
Kroppshackel: *Brun tupp*
Fronthackel: *Brun tupp eller höna*

Jan-Åke dubbar helst i en separat dubbingögla och lindar hacklet förhållandevis glest, för att ge sin variant ett fluffigt och lite spretigt utseende innan också han klipper ner hacklet både på ovan- och undersidan.

NYT FRA DANMARK

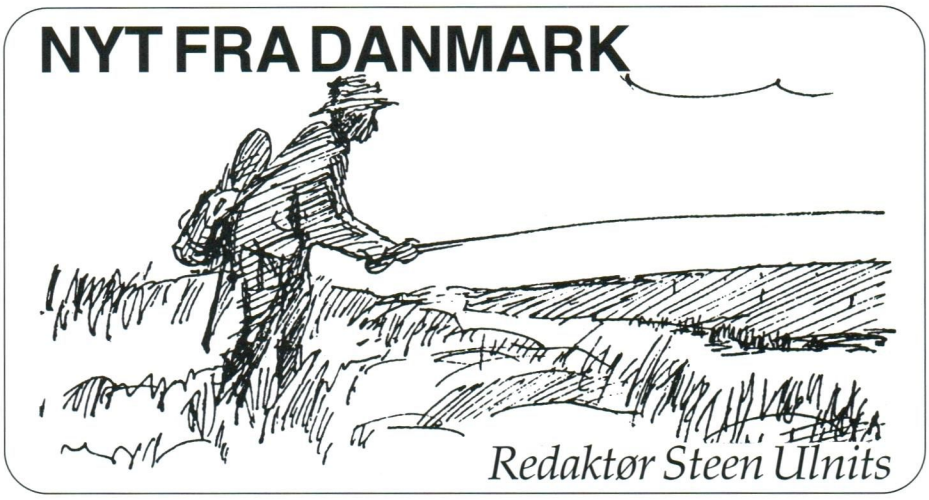

Status over sæsonen '98

Gudenåen er ikke blot vort længste vandløb, men også et af de mest produktive, hvad havørreder angår. Statistisk set rangerer Gudenåen på en flot andenplads herhjemme – kun overgået af Karup Å.

Omkring halvdelen af Gudenåens havørreder fortsætter opstrøms ad hovedløbet, til de når stopklodsen ved Gudenåcentralen og Tange Sø. Den anden halvdel er forinden drejet til venstre – op ad tilløbet Lilleåen, som har sin egen stamme af havørreder. Lilleåen har således en ganske stor produktion af natursmolt.

Tidligere var Lilleåen mest et bækørredvand, idet havørrederne helt enkelt ikke kunne forcere opstemningen ved Løjstrup Dambrug. Det går bedre nu, og specielt godt er det gået i den våde og regnfulde sommer, vi netop har oplevet. Da har mange havørreder passeret dambruget og fordelt sig opstrøms på de mange kilometer af Lilleåen, hvor Hadsten Lystfiskeriforening råder. Heroppe er der således i år taget flotte fisk i 5–6 kg's klassen.

Opstrøms Lilleåen og nedstrøms Tangeværket findes mange kilometer fint havørredvand ved Gudenåen. Men her har man – stik modsat Lilleåen – haft en meget dårlig sæson. Havørrederne har der været overmåde langt imellem, og laksene har været så små, at mange fisk – nogle siger omkring halvdelen – end ikke har kunnet holde mindstemålet på 60 cm. Der er flere mulige forklaringer på fænomenet. Flere undersøgelser viser, at når man opdrætter og udsætter store 1-års smolt, så kommer de tilbage som små grilse. Jo større smolt desto mindre laks. Og omvendt. Samtidig ved man nu, at der blandt udsatte laksesmolt optræder en voldsomt stor dødelighed under nedtrækket gennem Gudenåsystemets mange søer – specielt den kunstige Tange Sø. Kun meget få når helskindet ned, hvis de ikke flådes hele vejen ud i Kattegat.

Kigger man de få, hjemvendte gydelaks i kortene – læser deres skæl – vil man se, at en meget stor del af dem stammer fra 2-årige smolt. Altså hidrører de fra lakseyngel og ungfisk udsat og opvokset i åen samt udvandret fra den – ikke fra de udsatte smolt, der ikke klarer den farefulde færd ned gennem å, søer og fjord. Konklusionen bliver derfor, at den nuværende politik med at opdrætte store 1-års smolt ikke fungerer. De fleste dør under nedtrækket. Og dem, der klarer turen, vender hjem som smålaks! Det kunne også forklare, hvorfor netop Lilleåen i sommer har haft en så fin opgang af havørreder, mens resten af Gudenåen nærmest har været fiskedød. Lilleåen producerer jo selv en stor del af sine udvandringsklare havørredsmolt – fisk, som modsat opdrætsfisk klarer sig fint ude i naturen...

Elektrofiskeri viste dog, at der kom en meget sen opgang af havørreder til Gudenåen i år – uvist af hvilken grund. Så sen, at ikke mange sportsfiskere nåede at få del i den, inden sæsonen var slut. Ude på fjorden blev der da også fanget havørreder i pænt antal helt hen til fredningen.

Skjern Å, som jo huser Danmarks sidste bestand af vilde atlanterhavslaks, står nu til at blive delvis retableret – ført mere eller mindre tilbage til sit oprindelige leje før den store regulering i 60'erne. Åen har specielle bestemmelser for fiskeriet – blandt andet begynder sæsonen først den 16. april og slutter allerede den 15. september – netop af hensyn til vildlaksen.

Sæsonen blev ikke en af dem, der gik over i historien for sine rekordfangster, men den blev heller ikke nogen katastrofe. Således afgav Skjernå i 1998 80 registrerede laks og 120 havørreder til lokale og gæstende lystfiskere. Største laks vejede 8 kg, mens gennemsnitvægten var 3,72 kg. Største havørred var ligeledes på 8 kg – en overraskende høj vægt for Skjernå – mens snitvægten for ørrederne naturligvis holdt sig langt længere nede.

Men der er fanget en hel del flere laks og havørreder end de registrerede, og det er dobbelt synd, at de ikke kommer frem. Dels fordi det som lystfisker naturligvis altid er interessant at vide, hvor mange fisk der egentlig er i åen. Og dels fordi de nye fredninger i å og især fjord gerne skulle kunne dokumenteres effektive. Ellers bliver de måske ophævet igen, og mange års kamp vil være spildt.

Elektrofiskeri efter sæsonslutningen gav relativt få laks, men rigtig mange mindre havørreder – blankfisk fra under 40 cm og op til 60 cm. De mange havørreder blev fortrinsvis fanget på åens nederste regulerede løb, og mange er tilsyneladende også stadig ude i fjorden. Her meldes i hvert fald om gode fangster af havørreder i garn og ruser – trods et totalforbud mod fangst af dem... – Civil ulydighed eller hvad?

Skjernådalens Lystfiskerforening disponerer over et stort stykke af Skjernå. Yderligere oplysninger om denne forening kan fås hos formand Ole Tolstrup fra Borris på telefon 97 36 66 31.

Outsiderne gjorde det i flere tilfælde også godt i '98. Det oplevede man ved en anden af de gamle klassikere, Simested Å, som i de senere år ikke helt har levet op til fortidens storhedsdage. Åen har dog været i klar bedring, siden der blev etableret en stærkt udvidet fredningszone i Hjarbæk Fjord, hvor Simested Å munder ud.

Den 7. oktober gik den største Simested-havørred i nyere tid således til biddet. Den kun 1 meter lange og 64 cm brede havørred viste sig at veje ikke mindre en **13,7 kg** på en kontrollert vægt. Det lader således i skrivende stund til, at det ikke i år blev Karup Å, der løb af med sæsonens største havørred – men outsideren Simested Å!

Nordjyske Lindenborg Å, som hører til de virkelige klassikere i dansk havørredfiskeri, lod også høre fra sig i år – med den hidtil største fisk på 11,4 kg taget på en stor rørflue.

Årets absolutte outsider – nordjyske Sæby Å – afgav en kæmpe på hele 11,2 kg, der den 1. september gik til biddet nær åmundingen. Endnu en usædvanlig storfisk fra en usædvanlig havørredsæson, der vil gå over i historien som en af de bedste nogensinde!

Vår stora och rymliga tältkåta ser nog så liten ut i den väldiga fjällvärlden.

Stormöring i Tjadamjaure

Vädret skiftar snabbt i fjällvärlden. Vinden, som ökar allt mer, tvingar oss till slut att fiska med den i ryggen. Men då finner vi också fisken!

Text & foto: Lars-Göran Halvdansson

Väckarklockan ringer mitt i natten, men den tidiga timmen till trots är all trötthet som bortblåst i samma ögonblick som hjärnan greppar vilken dag det är. Månaders längtan är äntligen över, idag skall färden till de fjärran öringvattnen i de norrbottniska fjällen anträdas.

Packningen står redan klar i hallen. En snabb frukost och ett sista besök på en civiliserad toalett hinns med innan brorsan svänger upp utanför huset. Med i bilen finns ytterligare två förväntansfulla kamrater. Gänget är åter samlat.

Fem timmar och trettiofem mil senare kan vi äntligen svänga av Silvervägen in mot Tjärnberg och Hilding Anderssons trevliga fiskecamp. Fiskecampen och de intilliggande tjärnarna är välbekanta. För en familjesemester är campen ypperlig. Maten i värdshuset är av en klass som kan tillfredsställa vilken läckergom som helst och fisket i en av tjärnarna, som bara ligger ett flugkast från stugorna, är mycket bra. Många av tjärnens granna öringar har fallit för frestelsen och bitit över mina flugor genom åren, och fiskesuget gör sig därför rejält påmint vid en promenad ner till vattnet. Men denna gång får fisket stå tillbaka, för idag väntar helikoptern på att föra oss till betydligt mer avlägsna öringeldoradon uppe på fjället. Målet för vår resa är Tjadamjaures sjösystem, som enligt envisa rykten skall hålla ett gott öringbestånd.

Grakkåjokkens strida strömmar skär genom skogen likt ett silverstråk under oss när vi lyfter över den första fjällbranten. Men skogen får snart ge vika för det karga kalfjället med alla inbjudande vattenspeglar som glittrar förbi, och efter en flygtur som känns

nästan löjligt kort, men som ändå sparat många timmars vandring med tung packning, blir vi nersatta på en liten kulle omgiven av omväxlande större och mindre tjärnar. Helikoptern försvinner snart bort mot horisonten och vi är ensamma med endast fjällen och en total tystnad som omgivande sällskap.

En av fördelarna med helikoptertransporten ut till fiskeplatsen är att vi har kunnat medföra en Moskolselkåta. Det ger en inkvartering med utrymme och bekvämlighet som får oss att må nästan oförskämt bra. Fyra man i en kåta för tolv, och till råga på allt en vedkamin som kommer väl till pass att ge värme och snabbt torka kläderna när vi kommer in frusna och dyngsura. Vid "surväder" är det också en välsignelse att kunna laga och förtära maten under kåtans skyddande tältduk. Kort sagt en lösning som närmast kan klassas som trestjärnig logistandard på kalfjället.

En trög första fiskeeftermiddag avslutas med torrflugefiske efter vakande öring på en spegelblank fjälltjärn in på sentimmarna. Vi mår som prinsar, även om det inte blir någon riktigt stor öring denna resans första dag...

Fjälluft och frihet

Vaknar morgonen därpå av vindens susande utanför kåtan. Ligger kvar en stund och bara insuper den friska fjälluften och lyssnar till kamraternas djupa andetag. Naturbehoven blir till slut allt för påträngande och den varma sovsäcken får överges till förmån för en morgonpink i de fria vidderna.

Ett steg ut genom kåtans öppning och det finns inte längre något som påminner om civilisation och ombonad tillvaro. Men den nya känsla som infinner sig är ingalunda av någon obehaglig natur. Temperaturen är förhållandevis behaglig, och över den blå himlen jagar molnen ikapp och skymmer stundtals en sol som redan hunnit vara uppe en god stund. En känsla av total frihet och en aning om att detta påminner om livets ursprunglighet infinner sig. Det kanske ändå är meningen att det är så här vi skall leva våra liv. Utan stress och måsten och tider som skall passas...

Ett blått streck på kartan har fångat mitt intresse. Det vore ändå intressant att få blöta flugan i ett strömmande vatten. Så dagen inleds med en ensamvandring bort genom fjälldalen. Det blå strecket visar sig emellertid inte vara mer än en blygsam bäck, så min vandring fortsätter upp över den angränsande fjällbranten. Som vanligt är klädseln nog så väl tilltagen för att vandra i. Normalt är jag en frusen rackare, men den branta stigningen och en allt annat än kylig väderlek får mig att lätta betydligt på klädseln.

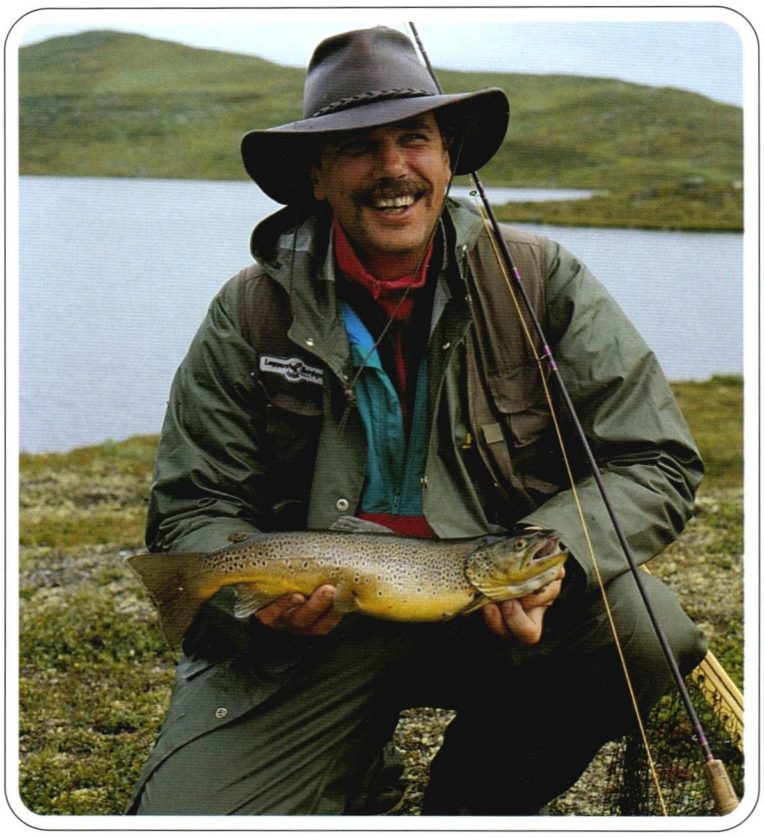

Vacker öring från Tjadamjaure.

I väster lyser snöklädda fjällbranter upp omgivningen. En känsla av att vara hemma infinner sig. Vid en ytterligare kontroll av kartan drar en tjärn på andra sidan branten till sig mitt intresse. Utsikten som möter mig uppe på krönet är magnifik. En brant, vars nedre del är skogklädd, stupar ner mot den stora sjön Riebnes mörkblå vatten, som endast störs av vit båt som ritar ett streck över vattenspegeln.

Den tilltänkta fisketjärnen ligger inbäddad på en avsats ett stycke nedanför mig. Det enda som hindrar den lilla tjärnens vatten från att störta ut över fjällbranten och förena sig med Riebnes är en smal kant. Inte ett vak bryter vattenytan, och efter en stunds harvande med ett antal olika förtyngda puppor bestämmer jag mig för att tjärnen är fisktom.

Den värsta upptäckarlustan är stillad och hungern börjar göra sig gällande. Efter en stunds vandring återförenas jag därför med mina kamrater, som provat lyckan i en av Tjadamjaures större sjöar. Fiskelyckan har inte heller där nått några större höjder. Det är mest småöring som bitit i flugorna. Blåsten har dessutom gjort torrflugefisket meningslöst. Förtyngda puppor har varit receptet, men bortsett från några stötar i flugorna har nederlaget varit totalt.

Avkopplingen är ändå fullständig, och när en viss sömnighet infinner sig lutar jag helt sonika ikull mig på strandkanten. Snart befinner jag mig i en helt annan verklighet och blöter mina flugor...

Ett svischande ljud väcker mig långsamt ur mitt dvalaliknande tillstånd. Ögonen lyder till slut hjärnans uppmaning att undersöka varifrån ljudet kommer, och det första jag blir varse när ögonlocken öppnas är en fjällabb, som ryttlar i luften bara ett par meter ovanför mitt sömndruckna anlete. Något skrämd av det bryska uppvaknandet, och ännu inte säker på labbens avsikter, åker kroppen upp med ett ryck från naturbädden – och labben finner för gott att lämna platsen.

Fisket fortsätter. Eftermiddagen hinner övergå i kväll, och inte förrän en mindre tjärn får påhälsning hugger en anständig öring på min fluga. Huruvida det är tjärnens enda invånare ska vara osagt, men något mer liv märker i alla fall inte jag av. Men ändå nöjd att åtminstone kunna visa upp en fisk vandrar jag långsamt tillbaka till fiskebröderna, som ligger som jag lämnat dom, det vill säga utsträckta mot en större sten.

Slött tittar dom upp och betraktar fisken jag, inte utan viss stolthet, håller fram.

Kommentaren blir inte alls den väntade, utan bara ett korthugget: "Titta i fiskekorgen".

All eventuell stolthet över min fångst lämnar mig i samma stund min

forts på nästa sida

forts från föreg sida
blick faller i korgen. Där vilar två granna öringar!

Fisken i min hand känns plötsligt pinsamt liten...

Torrfluga och guldskallepuppa

Ibland har kanske slumpen stor del i att fisket blir lyckat. Kjells och Jannes öringar hade plötsligt vakat inom kasthåll. Ett snabbt byte till torrfluga, några luftkast, och strax därefter kunde grabbarna lägga var sin grann öring i fiskekorgen.

Och ibland känns det som om försynen har ett finger med i spelet. I ett okänt vatten är det inte alltid så lätt att hitta fisken. Men denna resa får vi, ironiskt nog, hjälp av det dåliga vädret. Vinden, som ökar allt mer, tvingar oss till slut att fiska med den i ryggen. Och då finner vi också fisken.

Sjön beskriver en relativt rak strandlinje på läsidan. Jag fiskar mig bort längs kanten. Vattnet stupar tvärdjupt ner direkt utanför stranden. På tafsen sitter en nattsländepuppa med gul bakkropp och thorax av dubbat ekorrhår. Den är dessutom försedd med en guldskalle.

Kast efter kast läggs efter kanten och flugan handtwistas in. Den något slöa sinnesstämningen förbyts plötsligt i snabb beredskap av ett rejält ryck i spöet. Ett mer reflexmässigt än tankemässigt betingat mothugg resulterar i fast fisk. Där sitter den äntligen, min första riktigt ordentliga öring under denna resa! Slirbromsens knarr ljuder som ljuv musik i mina öron medan öringen drar iväg i sin första rusning. Så småningom stannar fisken upp och jag kan vinna tillbaka varv efter varv av lina på rullen. Men den här fisken tycks ha varit med förut. Utan förvarning rusar den mot mig medan jag vevar som besatt för att vinna tillbaka löslinan. Men när linan väl börjar sträckas upp är öringen borta.

Fortsättningen av kvällen bjuder emellertid på fint öringfiske. Vi får alla känna på tjadamjaureöringarnas styrka, och de som aldrig hamnar i håven är som alltid de största...

Kjell har kontakt med en verkligt rejäl fisk som uppbådar alla sina krafter i en riktig långrusning. En stor del av backingen har lämnat rullen, när spöet plötsligt och utan förvarning bara sprätter tillbaka. Hur stor den öringen är, får vi aldrig veta...

Stormöring

Sista dagen märks redan på morgonen att något hänt med vädret. Kylan biter rejält runt huvudet, den enda kroppsdel som befinner sig utanför sovsäcken, och vindstyrkan har ökat allt mer.

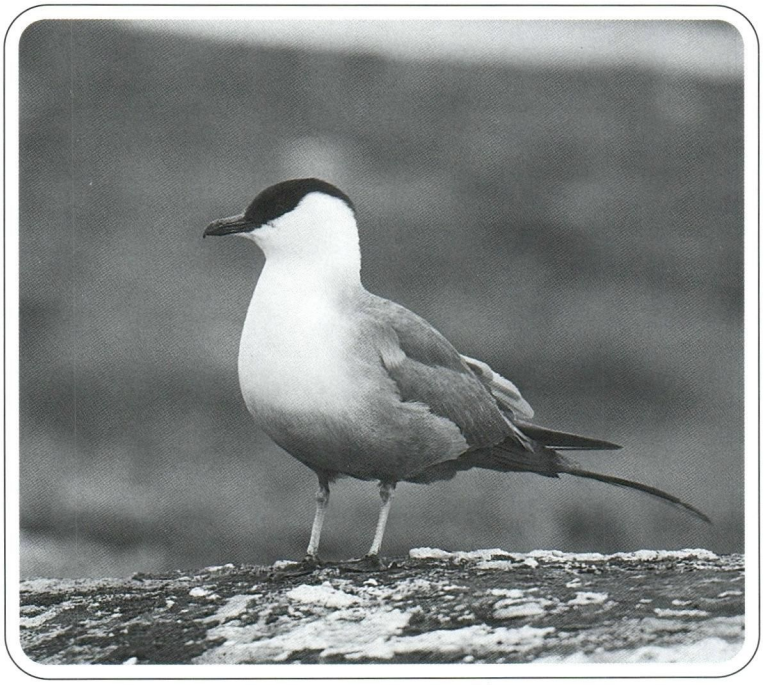

Fjällabben kom nära vid våra måltider, då skyggheten försvann i utbyte mot en och annan godbit.

Innan frukosten är avslutad har regnet också börjat falla. En stunds uppehåll i regnandet under förberedelserna inför sista dagens fiske lättar upp humöret något, och vi vandrar på nytt bort mot de platser som under gårdagen visat sig hålla så fin fisk.

Vinden tilltar emellertid allt mer under förmiddagen och når till slut stormstyrka. Vågorna fräser över fjällsjön och egentligen borde tanken på flugfiske inte ens tänkas.

Men vi norrlänningar är ett tjurigt släkte, och har vi nu tagit oss hit för att flugfiska, så gör vi också det!

Bakkasten blir bara cirka en meter långa, men det går ändå att prestera hyfsade kast. En del öring landas också, men visst går det trögt...

Plötsligt går larmet:

"Kåtan håller på att blåsa sönder!"

Långt där borta på den lilla kullen piskas kåtans tältduk hjälplöst av den hårda, kraftiga vinden, och vi får hastigt avbryta fisket för att rädda vår boning undan total förstörelse.

Tiden när helikoptern åter skall föra oss tillbaka till civiliserade trakter närmar sig obönhörligt, men jag tänker ändå unna mig ett sista fiskeförsök innan grejorna slutligen måste packas ner.

Nu skiner solen plötsligt igen, men Tjadamjaures yta piskas fortfarande av vitskummande, fräsande vågor. En vik, som ändå erbjuder något lä för stormen, får bli resans sista fiskeplats. Bakkasten blir riktigt hyfsade och flugan landar en sista gång på sjöns yta. Nattsländepuppan får sjunka en stund innan jag börjar ta hem den med långsam handtwist. Efter fyra knyckar på handleden drar det till rejält i tafsänden. Resans sista öring blir också min största!

Öringens liv ändas med några slag i skallen och jag blir länge sittande och bara beundrar den undersköna varelsen. Den gula buken lyser i solskenet och öringens bruna sida, beströdd med svarta prickar, fulländar konstverket till en skapelse värdig en mästare.

Jag sänder en sista tanke till öringarna i fjällsjön innan spöet med vemod monteras ner. Men redan under vandringen tillbaka till lägret befinner sig tankarna på planeringsstadiet inför nästa sommars fjällfiske...

Kvoterat fjällvatten

Tjadamjaure ligger i Arjeplogs fjällvärld. Sjösystemet ingår i det kvoterade Namatis, Siktim och Garvajauområdet.

Vattnets upplåtes för 300 fiskedygn under tiden 15/7–31/8 och tillstånd söks genom länsstyrelsen i Norrbottens län, telefon 0920-96 000. Ansökan skall göras senast den 30/4.

Nytt från och med föregående säsong är att endast två fiskar per fiskare och dag får behållas.

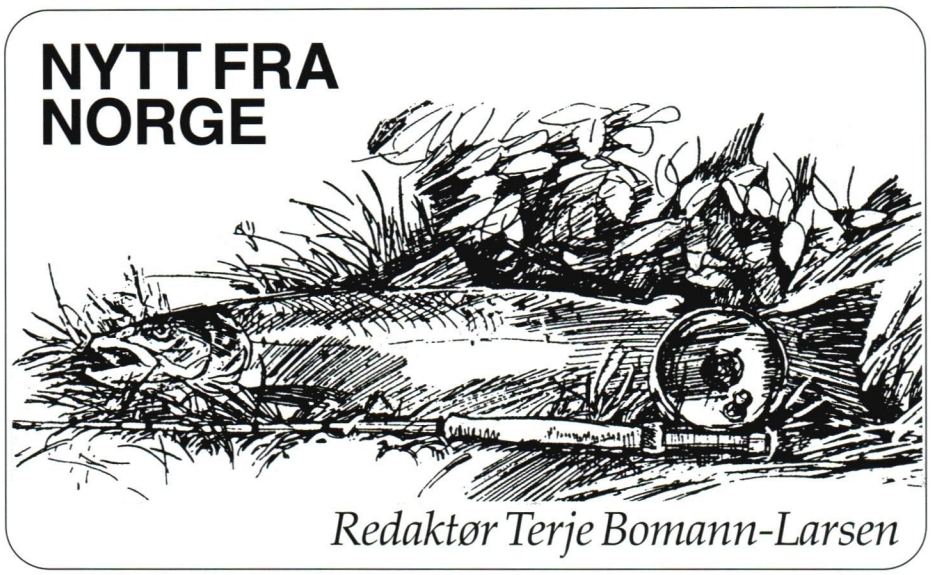

Lakselus og sopp

Mens badegjestene på Sørlandet gremmet seg over den våte og kjølige sommeren, var det glede blant lakse- og sjøørretfiskerne. Allerede i juli var det godt med vann, og temperaturen gunstig. I tillegg til kommer effekten av kalkingsprogrammene for fullt, og både fra Agder- og Rogalandselvene ble det meldt om bedre fiske enn på svært mange år. Bare i Bjerkreimselva ved Egersund, hvor laksen var så godt som borte på begynnelsen av 90-tallet, ble det fra 1. juli til 1 . oktober fisket opp 10 tonn!

Men gleden gjelder ikke hele fylket. Det er bare på Jæren, sørøst for Stavanger det er grunn til å juble. Kommer man til Ryfylke i nordvest, er det bare sorgen. Her er bildet helsvart for både laks og sjøørret. Hva skyldes så denne grelle kontrasten mellom områder som i utgangspunktet bør ha ganske like forutsetninger, og som ligger innenfor samme fylke? Svaret ligger snublende nær: Oppdrettsanlegg. I Ryfylke er oppdrettsnæringen sterk, mens det ikke finnes et eneste anlegg på Jæren. Og med oppdrettsanlegg følger lus. Nå er ikke lakselus i normale mengder noen trussel mot hverken laks eller ørret, men i tettbefolkede merder blir antallet uhorvelig stort, og det er ingenting som hindrer dem adgang til fjorden utenfor.

Luseproblemene i merdene er gammelt nytt (vi skrev om dem i denne spalten i 1992), men det har vært betydelig uenighet om hvilke problemer det har ført med seg. Grunnene til tilbakegangen i villfiskoppgangen har i første rekke vært tillagt andre årsaker som sur nedbør, variasjoner i havtemperaturene, naturlige svingninger o s v. Og selvfølgelig har en stor del av problemene skyldtes lave pH-verdier. Men når vi nå får en overveldende positiv effekt i samtlige kalkede elver på Jæren og i Agder, så blir det særlig påfallende at den fullstendig uteblir i Ryfylkeelver som har fått samme behandling. Andre argumenter om havtemperaturer etc . kan legges døde og maktesløse, for her er Jær- og Ryfylkelaksen underlagt samme betingelser.

Det er ikke lenger rom for tvil: Lusa dreper, - og i et langt større omfang enn vi tidligere har villet forestille oss. Og det er selvsagt ikke oppgangsfisken vi snakker om, men smolten som blir så befengt på sin vandring ut fjorden at den rett og slett bukker under. Sjøørreten som skulle gått og feitet seg opp i nærområdene blir så plaget at den snur og går opp i ferskvann for å fri seg fra parasitten. Slik kan den nok overleve, men stagnerer i veksten.

I alle fall bør erfaringene fra høstens fiske i Rogaland være tilstrekkelig grunn til å pålegge oppdretterne å holde anleggene mest mulig lusefrie, særlig i vårmånedene da laks- og sjøørretungene smoltifiserer seg.

Sopp på gytefisk i Gudbrandsdalslågen

Liksom lakselusa er heller ikke sopp på fisk i seg selv et unaturlig eller alarmerende fenomen. Men når det for tredje år på rad registreres angrep på nær sagt all gytefisk under Hunderfossen i Gudbrandsdalslågen, er det grunn til bekymring. Hunderørreten er oppgangsfisk fra Mjøsa, og representerer Norges mest kjente storørretstamme. Soppen angriper også yngre fisk som normalt er motstandsdyktig, og en stor del av gytefisken blir for avkreftet til å gjennomføre akten. Siden 1996 er antallet gytegroper redusert til en femtedel.

Soppen det er tale om heter Saprolegnia parasitica, og er en helt vanlig dødsårsak for gammel gytefisk. Men noen forklaring på masseangrepene på Mjøsørreten har man ikke funnet. Virussykdom som f.eks. UDN kan være en årsak, men det spekuleres også i om liten minstevannføring i hvertfall kan gjøre vondt verre. Vannføringen på 1800 liter i sekundet er neppe hovedproblemet, men kan kanskje føre til større tetthet av sopp.

Håpet så langt er at det ser bedre ut på de viktige gyteplassene ovenfor fossen. Her er ikke vannføringen påvirket av regulering, og er opptil 100 ganger større enn på nedsiden. Dessuten er fisketettheten langt mindre. Et problem er det imidlertid at en stor del av fisken som forserer fisketrappa allerede er infisert. Mye tyder på at fisketrappa er en flaskehals, og dersom det viser seg at soppangrepene er større på nedsiden, kan til neste år bli aktuelt å hjelpe fisken ved å løfte den over dammen.

Uansett bør alle som fisker i denne delen av Lågen være "føre var" og desinfisere sitt utstyr ved fullstendig tørking eller et egnet middel som f.eks. "Klorin".

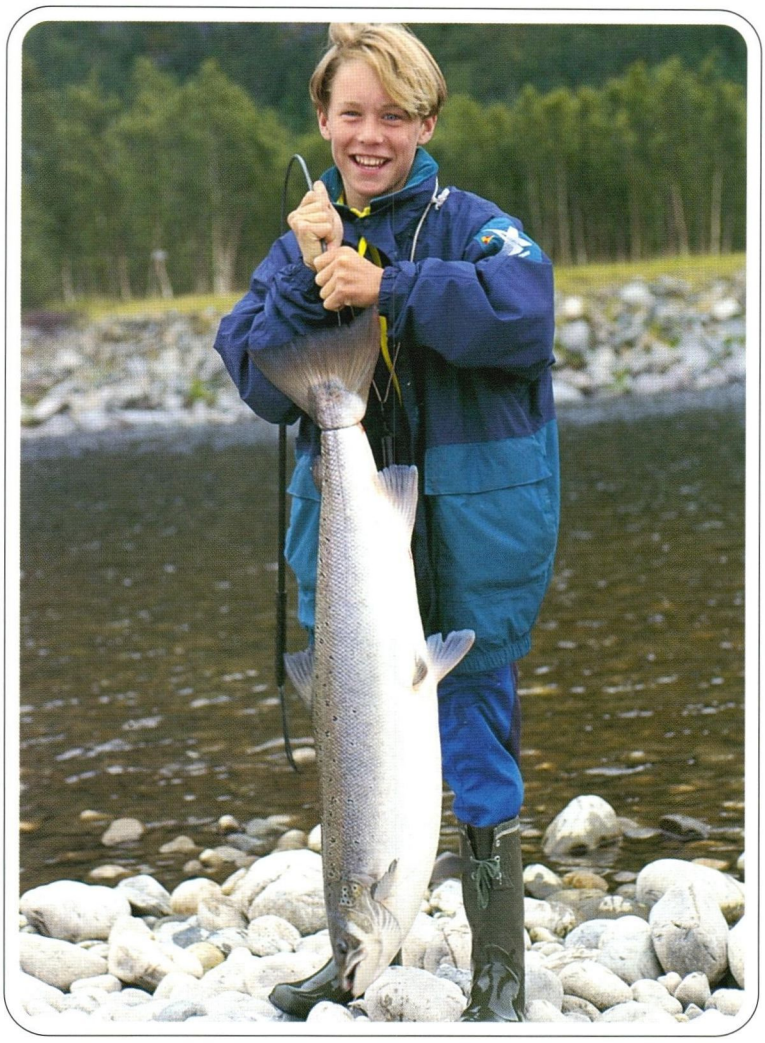

En god lakseflue er ikke nogen tilfældighed. Oftest tager det et par generationer af laksefiskere og fluebindere fra flere lande at udvikle en færdig konstruktion

Text: Jan Grünwald
Foto: Philippe-Albert Hesselmann
Teckning: Anders Forsling

Moderne rørfluer med dobbeltkrog

Rørfluer er ikke mere end 30 år gamle, men har vundet en uhørt popularitet ved de fleste lakse- og havørredelve. Som mange andre fiskere har jeg anvendt denne fluetype siden 70erne, og eksperimenteret intensivt med mønstre og materialer. Gennem årene har jeg fanget en god del store laks og havørred på forskellige rørfluer med trekroge, men også mistet mange – flere end jeg bryder mig om at tænke på.

I bogen Laksefeber fra 1980 omtalte jeg første gang en rørflue med en lang hårvinge bundet på et lille kobberrør. Fluen blev kaldt Bains Bullet og skyldtes en skotsk laksefisker fra elven Dee. Til fiskeri i hård strøm viste den langvingede flue fremragende egenskaber, og det var ikke få laks, der forgreb sig på en Bains Bullet tidligt på sæsonen i norske, svenske eller skotske elve. Fluen havde dog en afgørende skavank. Den lange hårvinge kom let i klemme og viklede sig ind i trekrogen bagtil. Fiskeren måtte hele tiden trække ind og kontrollere fluen, og det kan ingen leve med, så langsomt gled Bains Bullet i glemmebogen. I stedet placerede jeg et lille blyhagl med et gennemløbshul foran de lette plastrørfluer for at få samme effekt. Haglet balancerede den tunge trekrog bagtil, så fluen fiskede mere vandret og levende i strømmen. Men problemet med den lange hårvinge, der vikler sig in i krogen, var stadig uløst.

Svenske "Bullets"

Den svenske laksefisker og fluebinder Håkan Norling havde også opdaget, hvor godt en langvinget flue bundet på et lille stykke messingrør fiskede i strømmen, og eksperimenterde i slutningen af 80erne videre med denne konstruktion. Og i 1991 sendte han mig en overraskende løsning på problemet med den lange vinge.

"Halvtummere" kaldte Håkan sine rørfluer på små messingrør, der er omtalt i bogen Farlige Laksfluer. I stedet for at fiksere trekrogen bagtil i et stykke silikoneslange, som er normalt på rørfluer, hang trekrogen løst bag fluen, der frit kunne glide op og ned at forfanget. Håkan Norling havde gennem sine eksperimenter erfaret, at hvis vingen kom ned bag en af krogbøjningerne, drejede den løsthængende krog automatisk rundt i strømmen og slap hårene løs igen. Princippet virkede, og jeg fik et par gode laks på Hå-

kans Halvtummere de følgende år. Men jeg brød mig ikke trekrogen, der hang og dinglede under fluen som et anker.

Som før nævnt har jeg gennem årene mistet en god del laks – og især store laks – på tubefluernes trekroge. Er trekrogen en fejlkonstruktion til så store og voldsomme fisk? Ingen vil drømme om at bruge trekroge til andre stærke fisk som tarpon, sejlfisk, tun eller sværdfisk – så hvorfor til laks? Men det var først i 1996, at jeg tog konsekvensen.

Mistede laks

En stor laks har grebet rørfluen i strømmen, men efter en langvarig kamp, hvor fisken slår de sidste krampagtige slag, retter stangen sig pludselig op, og linen bliver slap. Krogen er uden synlig grund røget ud af laksens mund, og fisken er mistet.

Alle laksefiskere vil før eller siden opleve denne situation. Krogen består kun af et stykke bøjet metaltråd, og hvis den ikke får godt fat, slipper fisken fri – sådan er spillets regler. Men med trekroge sker det oftere end med andre krogtyper, og det er der en grund til.

Der var masser af koldt vand i Mörrumsåen i maj 96, og da de store blanklaks begyndte at trække op i strømmen, brugte 9 ud af 10 fiskere store tubefluer med trekroge. Som enhver kan se i fangstjournalen, blev der fanget ikke så få flotte laks gennem maj og juni. Men hvad der ikke står, er, at der blev mistet mindst lige så mange!

Trekrogen har en krog for meget

Mörrums fangster gav en enestående mulighed for at studere trekrogens fæste i fiskens mund. Så jeg begyndte systematisk at undersøge alle de laks, der blev landet med tubeflue og trekrog. Hos de fleste af laksene var munden indvendigt revet op flere steder under fighten. Hos enkelte var hele munden en blodig masse. Trekrogen havde simpelthen bevæget sig rundt fra det ene fæste til det andet, for til sidst at sætte sig fast et vilkårligt sted.

Årsagen var tydelig den tredie og ubrugte krog, der stak ubeskyttet op i

forts på nästa sida

Överst: *Sort Bullet.*
Mitten: *Rød Bullet.*
Underst: *Brun Bullet.*

Moderne rørfluer med dobbeltkrog

forts från föreg sida

mundhulen. Under fighten åbner og lukker en laks krampagtigt kæberne. Herved øges risikoen for, at den opstikkende tredie krog kommer i klemme og trykker de andre ud af deres fæste. Eller også får den ubrugte krog fat i over- eller underkæben og rykker de øvrige kroge ud, når laksen krampagtigt spiler gabet op og hamrer rundt i strømmen. Hvis fiskeren har heldet med sig, fæstner krogen et nyt sted i laksens mund, indtil det samme sker igen.

I de tilfælde, hvor fiskeren fik laksen på land – og jeg kunne undersøge den – sad krogen ofte så yderligt, at den ville være rykket ud få minutter senere. Der var ikke noget at tage fejl af: Jo længere tid og jo større og voldsommere fisk, jo mere ødelægges krogholdet.

Hjemmelavede dobbeltkroge

Modsat viser erfaringen med almindelige dobbeltkrogede fluer, at krogene normalt presses dybt ned i kødet i laksens mund og bliver siddende samme sted under hele fighten. Så ideen om, at bruge dobbeltkrogede til tubefluer, er nærliggende. Problemet var indtil for nyligt, at der ikke fandtes egnede dobbeltkroge med et kort skaft og et lige nåleøje som passer til tubefluer. Så der var ikke andet for, end at lave dem selv. Den tredie krog på en trekrog blev fjernet, og de to resterende kroge klemt sammen til en vinkel på 45 grader. De hjemmelavede dobbeltkroge fungerede rimeligt godt, men er fortid, for nu har Mustad endelig konstrueret den helt rigtige dobbeltkrog med nåleøje og kort skaft til tubefluer. I Danmark fører Fiskeri & Fritid i Rungsted Mustads dobbeltkroge til tubefluer (Refnummer: 80531BLN) i størrelse 2, 4 og 6 – størrelse 8 mangler foreløbig.

Forsøg med dobbeltkrogen

Den erfarne svenske laksefisker Pelle Rydberg beregnede i maj 1996, at vi (fire fiskere) kun havde fået cirka 40 procent af vores laks på land under 10 dages fiskeri i Mörrum – og at vi havde mistet 60 procent efter længerevarende fighter i den tunge strøm. På det tidspunkt anvendte vi alle større tubefluer med trekroge, og det var først, da jeg fik lavet de første dobbeltkroge, at min landingsprocent steg mærkbart.

Men det var blandt de store stridbare laks i Alta i Nordnorge, at dobbeltkrogene skulle stå deres egentlige prøve. Mange af Altas erfarne laksefluefiskere nærer en indgroet mistillid til trekroge og fisker af samme grund nødigt med tubefluer, selv om de beviseligt er effektive. Men ingen af de altafiskere jeg var i kontakt med havde betænkeligheder ved at anvende de dobbeltkroge jeg havde fået fremstillet. Og i løbet af to fiskedøgn på Langstilla – en af verdens bedste laksepladser – fangede vi seks store laks, uden at en eneste slap fri. Det er selvfølgelig ikke noget bevis på dobbelkrogenes ufejlbarlighed. Men i hvert eneste tilfælde sad krogen dybt begravet med begge flanger presset ned i kæbebrusken og havde ikke flyttet sig en eneste millimeter fra det oprindelige fæste.

Moderne Bulletfluer

Sort Bullet

Krok: *1/2 tomme messing-, kobber- eller aluminiumsrør*
Kroghold: *Klar silikoneslange*
Hackle: *Rødt hanehackel eller rød underuld fra polarræv*
Vinge: *Underst syntetisk gul uldgarn og holografisk tinsel. Ovenpå sorte og brune hår med underuld fra polarræv*
Sider: *To strå blå Lureflash og fire styk olivengrøn Crystal Hair, eventuelt opdrættet junglecock*

Rød Bullet

Krop: *1/2 tomme messing-, kobber- eller aluminiumsrør*
Kroghold: *Klar eller rød silikoneslange*
Hackle: *Rød Guldfasan brystfjer eller rød polarræv underuld*
Vinge: *Underst orange og røde polarrævehår med lidt underuld. Ovenpå magentarøde polarrævehår. Øverst sorte lange rævehår*
Sider: *Fire Purple Lureflash strå og holografisk tinsel, eventuelt med opdrættet junglecock*

Brun Bullet

Krop: *1/2 tomme messing-, aluminium- eller plastrør*
Kroghold: *Klar silikoneslange*
Hackle: *Brun hane*
Vinge: *Lidt gule, orange og magentarøde gede- eller rævehår underst. Ovenpå brune og grå hår med underuld fra polarræv. Øverst to strå olivengrøn Crystal Hair*
Sider: *To styk klar Lureflash strå og eventuelt opdrættet junglecock*

Sort og rød er prototypen på de moderne Bulletfluer, der er konstrueret specielt til kolde norske elve og de tidlige opgangslaks i Mörrum. Desuden anvender jeg et par typer med en grå og brun rævehårsvinge – og en med gul og grøn vinge til hurtige og klare sommerelve. I små udgaver og bundet på lette plast- eller aluminiumsrør har bulletfluerne vist glimrende egenskaber i lavt og varmt vand for enden af en intermediateline.

Den omvendte krog

Som før omtalt har alle langvingede rørfluer den ulempe, at vingen let vikler sig ind i trekrogen eller kommer i klemme under krogbøjningerne. Dette undgås helt med dobbeltkrogen, hvis den drejes rundt og vender opad i vingen i stedet for som normalt nedad. Herved opnås flere fordele: Først og fremmest slipper vingen let og ubesværet fri af krogbøjningerne – dernæst bliver krogen næsten skjult i vingen og hænger ikke ned som et anker – og da krogen vender opad i stedet for nedad, bliver laksen kroget i overmunden, hvor krogen har det bedste fæste. Til sidst kan det i tilgroede strømvande være en stor fordel, som for eksempel i Karup Å, at krogene vender opad, så spidserne er mere beskyttet mod grøde.

Princippet med den opadvendte dobbeltkrog kan selvfølgelig bruges til alle typer rørfluer, men især den kraftige polarrævsvinge på bulletfluerne vil sørge for, at fluen ikke kæntrer men altid rider opret i strømmen.

1 – Langvinget Bains Bullet fra slutningen af 70erne bundet på 1/4 tomme messingrør.
2 – Almindelig tubeflue på plastrør med en lille gennemløbs blykugle foran fra begyndelsen af 80erne.
3 – Håkan Norlings "Halvtummare" med frit hængende trekrog blev populære i begyndelsen af 90erne.
4 – Bullets med omvendt dobbeltkrog kom til i slutningen af 90erne.

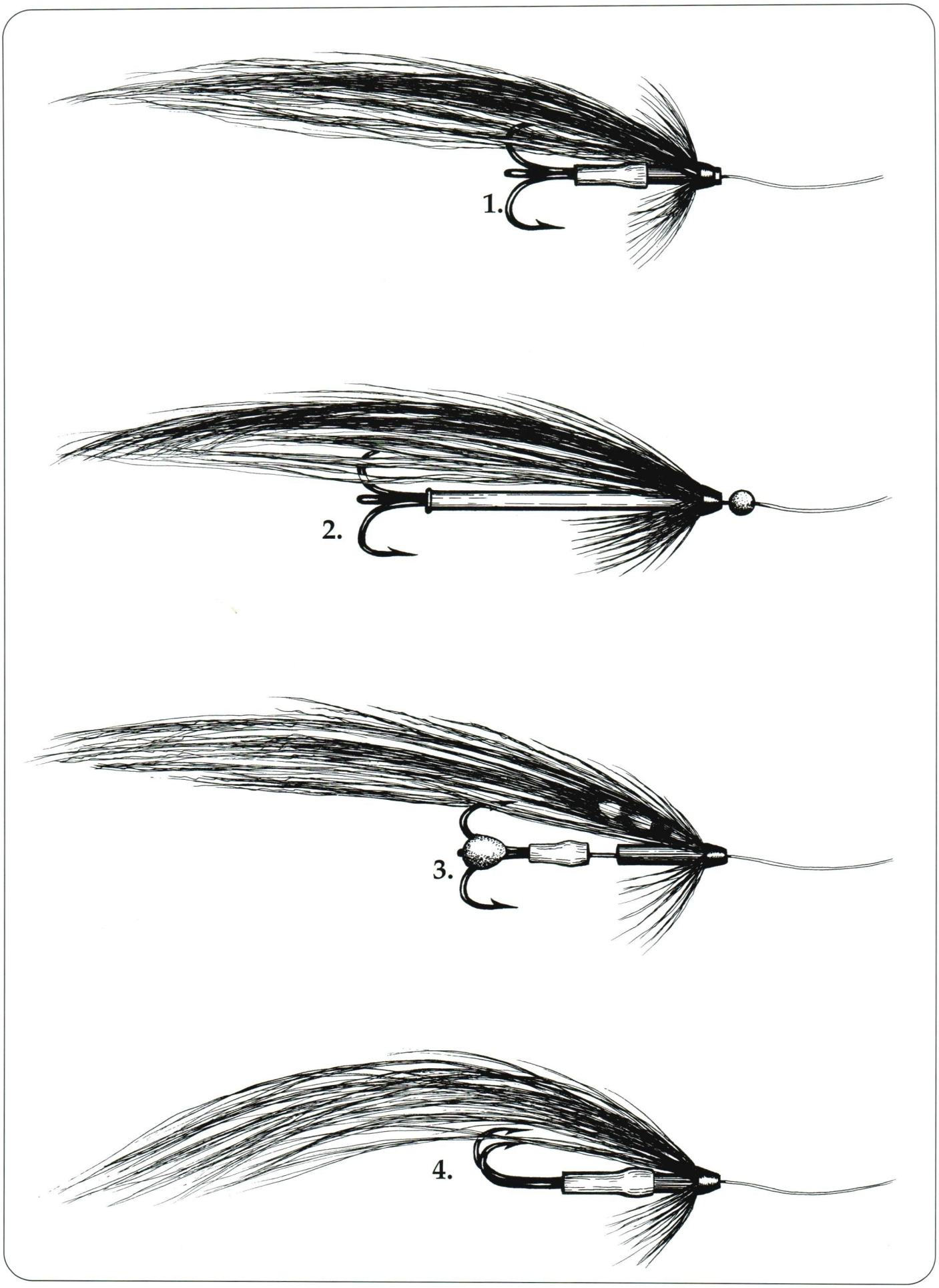
1.
2.
3.
4.

Det verkade som om hela Västjämtlands bestånd av strömstarar hade samlats vid strömmen. Mellan dykningarna satt de på iskanten och pickade i sig fångsten av husmask, som det var gott om just här...

Vinterström

Text & akvareller: Rolf Smedman

Under många år på 60- och 70-talen hade vi i familjen som tradition att fira jul och nyår i stugan i Jämtland. Vi har upplevt alla sorters julväder där, från arktisk kyla till mildare och mer människovänliga vinterväder. Men det var alltid snö, ibland så mycket att de skottade gångarna till uthus och byväg bara blev smala som snöskyffeln. Morgonljuset kom sent, och tidigt på dagen kom skymningen och manade till innevistelse framför brasan i öppna spisen.

En annan tradition jag skaffade mej tidigt var att varje juldagsmorgon vandra ner till strömmen och hälsa på strömstararna. Oftast var det inte ljust när jag gick ner, och när jag kom ut på byvägen stod bussen nere på bytorget och inväntade alla bybor, som skulle fara till julottan i Nyhems kyrka.

Men de här promenaderna blev min form av julotta, ibland pulsande i nysnö de två kilometrarna ner till strömmen. Oftast hade orrarna vaknat före mej och hade flugit upp i björkarna, hängde som stora, svarta klumpar, när de plockade i sig björkskott, den enda föda som var tillgänglig så här års. Var vägen orörd stod har- och rävspåren tätt, och flera gånger hade älgar korsat över.

Mitt slutmål var bron över strömmen. Redan innan jag nådde fram kunde jag höra strömstararnas sträva visslingar. Strömmen var full av dem, det verkade som om hela Västjämtlands bestånd hade samlats just här. En julmorgon räknade jag till trettio stycken, som satt längs iskanterna eller med svirrande, snabba vingar bytte matplats. Varje fågel hade sitt revir, och mellan dykningarna satt de på iskanten och pickade i sig fångsten av husmask, som det var otroligt gott om just här. Vare sig det var bister kyla eller mildare väderlek kunde jag höra deras visslingar eller lågmälda sång. Vädret hindrade dem inte. Runt varje fågel var det en brun sörja av matrester. De levde gott på rikedomen, som fanns där nere på bottnarna.

Men när det började våras var de flesta plötsligt borta, bara hemmaparet fanns kvar. De häckade varje år under bron eller i ett båthus längre ner i strömmen.

...medan harrarna redan för länge sedan hade flyttat till djupare hålor för att beta från bottenstenarna.

Den här tiden inbjöd inte till fiske. Mina harrar hade för länge sedan lämnat strömmen och flyttat ner i djupare hålor, där de lika kräset som strömstararna levde på husmask. Flera gånger har jag sett harrar, som gått och betat på de lavklädda stenarna, där det var gott om både husmask och snäckor.

Mitt vinterfiske har med åren trappats av, men när jag var yngre fanns det aldrig något hinder i vädret. Jag bodde då vid Ljungan, och spinnfisket efter utlekt lax var ett stort nöje bland alla sportfiskare där, även om de fångade laxarna inte var i sommarens kondition och för det mesta sattes tillbaka.

De här timmarna längs vinterströmmen väckte många fina minnen, inte bara av fisket när det är som bäst om sommaren, när laxen gick och harren vakade i älven. Men nu, när jag stod här och lutade mej över broräcket, blev det mycket tid att plocka bland fina och minnesrika fiskeupplevelser.

Med åren gör sig nostalgin påmind och man suger gärna på godbitar sedan länge. Det märkliga är hur minnet kommer tillbaka, lika skarpt som om allt skulle ha hänt för kort tid sedan.

En mild vintermorgon fiskade jag med Sune Blomqvist, fin njurundakonstnär och stor bohem. Som fiskare blev han mest känd som den, som en julidag på 60-talet tog den dittills största laxen i Sverige. Han fick den på ett blankdrag uppe i Nolbyströmmen. Den vägde 26,1 kilo, men fick inte stanna kvar i rekordlistorna så länge, eftersom den inte vägdes på krönt våg.

Den här morgonen hade jag lämnat spinnspöet hemma, hade bara med ett slitet flugspö. Sune ruskade på huvudet när jag plockade fram det ur fodralet. Vi gick längs en iskant vid Sångbergsnacken i Västbo. Strömmen rann oljeblankt stilla, bara en skugga av sitt vildare sommarjag. Sune stod och kastade med ett tungt drag i en grop en bit ovanför.

Jag band på en stor, buskig torrfluga och lät den sakta rida några meter ovanför strömnacken, och det dröjde inte länge förrän en fisk försiktigt steg och tog. Det var en åttahektos harr, lite vinterstel, som lät sig ledas in till iskanten.

Inom en timme hade jag tre harrar i samma format, men sedan var det slut. Datum var den 18 december!

Sune var imponerad. Han skrev ibland en skröna i Tidningen Nya Samhället i Sundsvall. Där skrev han om det här fisket och döpte mej till Rolf Torrfluga!

Vi fiskade tillsammans i flera år, även sedan jag flyttat ner till Stockholm. En januarimorgon fiskade vi åter på Sångbergsnacken, och då överraskade jag honom med att ta en sjukilos laxhona, gall och alldeles röd i köttet. Men den föll för ett tungt Gubbendrag med på lödd blyklump i aktern.

På det draget tog jag många laxar...

Jag lärde Sune att hantera ett flugspö. Han fick en gammal utrustning av mej, och den första fisk han tog var en blanklax från båt i Västbo. Den vägde nio kilo och tog en gammal sliten Durham Ranger.

Tyvärr tog bohemeriet över för mycket. Han samlade sig till en sista stor utställning på Sundsvalls Museum, en av de finaste jag sett. Hans senare måleri handlade mycket om Ljungan, och jag har i min ägo några fina oljor, som jag ofta tittar på och njuter av.

När jag stått och drömt vid strömmen ett par timmar, hade det blivit ljus vinterdag. Strömstararna svirrade och dök frenetiskt för att samla näring till en lång natt. Vädret hade bistrat till och kylan nöp i näsan när jag vandrade tillbaka upp mot byn. Stora snöflingor dalade sakta ner. Uppe i byn var det stilla som det bara kan vara en juldag. Röken steg spikrakt upp från skorstenarna. Ljus glimmade ur fönstren och hustrun stod beredd med en lunch på julens alla godsaker.

Strömstaren har blivit min egen fågel, och jag blir alltid lika glad när jag hör hans vissling över en skummande ström. Lika glad som när jag fiskar i sydligare vatten och får se och höra kungsfiskaren ilsnabbt komma pilande över åns strömmar.

Sommar som vinter finns det alltid något att glädjas åt, bara man har ögonen öppna och ett ungt sinne...

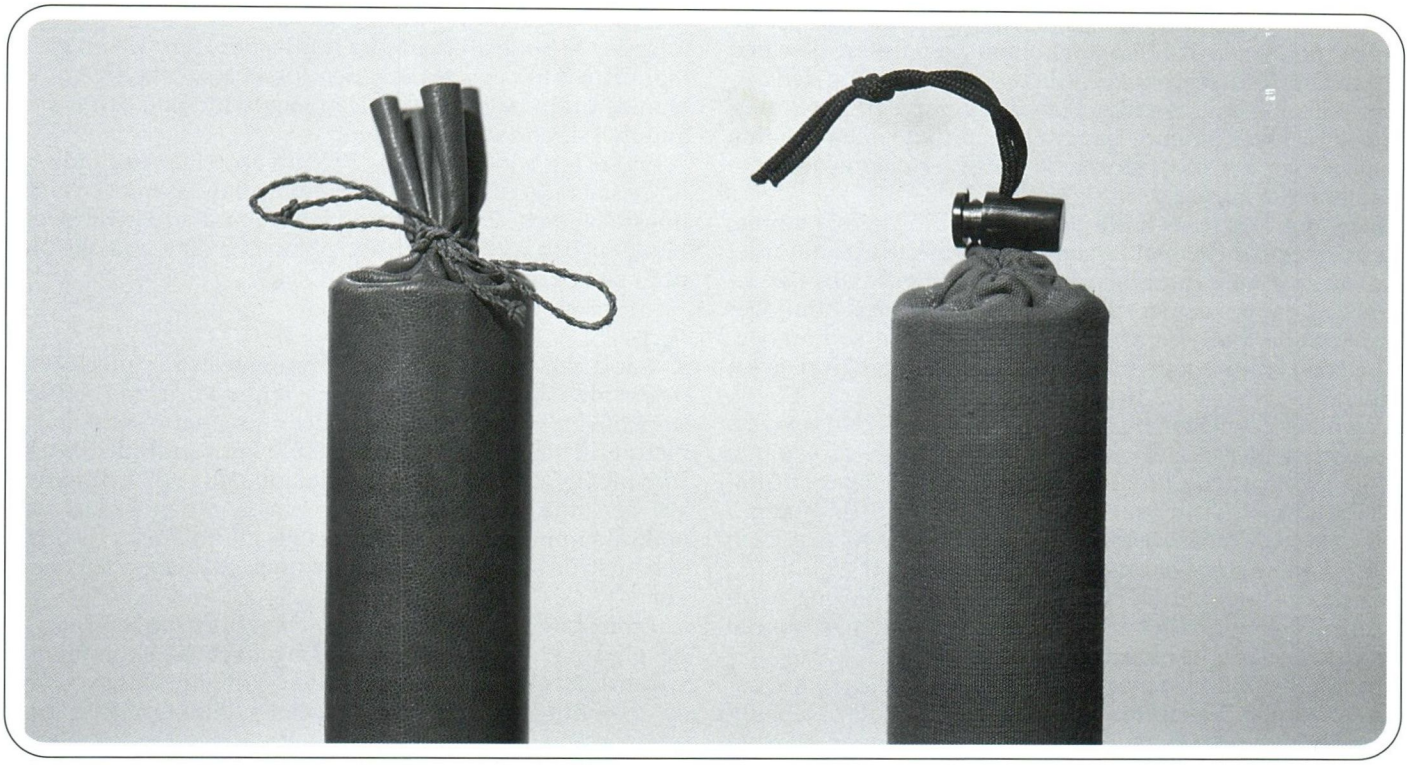

En läderklädd tub som öppnas och stängs med en tvinnad läderrem och rosettknut. Den andra tuben är klädd med tyg, försedd med dragsko och ett fjäderbelastat snörlås.

Gör din egen spötub

För att hålla priset nere levereras inte alltid nya spön i transporttub. Men en sådan kan du lätt tillverka själv – och till och med så att den får bättre funktion än de flesta fabrikstillverkade

Text & foto: Svante Andersson

En spötub ska skydda spöet, och då tänker man kanske främst på skydd mot stötar eller klämskador, men tuben ska också skydda mot väta – både utifrån och inifrån. Det senare glömmer man kanske lätt, men tuben måste faktiskt vara ventilerad, så att det kondensvatten som kan bildas på insidan kommer ut. Tuben måste vara tillverkad i tillräckligt kraftigt gods i form av ett aluminiumrör eller plaströr för att ge tillräckligt skydd mot slag och stötar, men samtidigt får röret inte vara allt för kraftigt, eftersom tuben då blir tung och otymplig att bära med sig. Att välja rätt tubdiameter är också viktigt. En tub med allt för stor diameter blir nämligen mycket obekväm att greppa runt. Man måste alltså välja en diameter som ligger rätt i handen. Även materialet är av stor betydelse; en aluminiumtub kyler till exempel ordentligt i handen under tidiga sommarmorgnar eller sena kvällar vid en fjällvandring – trots att termometern kanske visar på åtskilliga plusgrader, något man kan komma till rätta med genom att förse tuben med isolerande tygklädsel.

Vad gäller skyddet mot väta, så är det självklart att skydda spöet mot hällande regn. Men det kan bli ordentligt fuktigt också i absiden på ett tält, vilket gör att spöfodralet drar åt sig fukt även om spöet befinner sig skyddat inne i tuben. Denna kondens ligger kvar och kan på sikt skada ett canespö men även korkhandtaget på moderna kolfiberspön. Jag råkade själv för en del år sedan ut för rena mögelskador på ett korkhandtag och är numera noga med att ta spö och spöfodral ur tuben efter varje fisketur för att få allt helt torrt. Av samma skäl ser jag till att varje nyinköpt spötub förses med ett litet uppborrat ventilationshål både i lock och botten, om tuben mot förmodan inte har sådana redan vid leveransen.

Elektrikerrör

Av kostnadsskäl är inte alla flugspön försedda med transporttub. Då måste man själv tillverka en sådan. Enklast är att välja ett så kallat elektrikerrör med diametern 50 millimeter. Detta är tillverkat av plast och kan lätt kapas till rätt längd. Även rörmokare har grå plaströr med samma diameter, men dessa är grövre i godset och ger därför onödigt tunga tuber. Enklast är att förse den tillkapade tuben med standardlock av plast, vilka först försetts med var sitt litet uppborrat ventilationshål.

Men en sådan tub är knappast särskilt vacker, och precis som en aluminiumtub är den obehagligt kall att bära i handen vid låg temperatur. Ett sätt att komma runt båda dessa problem är att förse tuben med tygklädsel. Man kan då välja lämplig färg och dölja det tråkiga plast- eller aluminiumröret, samtidigt som man får en tub som är isolerad och känns betydligt trevligare att bära, eftersom den inte längre kyler lika mycket.

Men även ur kondenssynpunkt ger tygklädseln betydande fördelar. Tuben behöver nämligen inte längre förses med tätslutande lock i båda ändar, vilket gör att någon fukt inte kan stängas inne. Längst ner i tubens botten kan man placera en bit skyddande skumplast, men se då till att den är av en typ med slutna celler, så att den inte kan suga åt sig vatten. Plastbiten hålls på plats av tygbottnen, och i lockändan låter man tyget sticka en bit utanför tuben, viker det och syr en dragsko, som sedan dras åt med ett snöre och ett snörlås av den typ som brukar finnas på jackor och ryggsäckar. Alternativt kan man sy fast ett band eller skosnöre, som sedan lindas runt det utstickande tyget, dras åt och knyts med en rosettknut. I båda fallen gäller det att välja ett tyg av poplintyp som inte är allt för kraftigt, eftersom ett tjockt tyg tar större plats när det rynkas samman.

Så här gör du

Tubens omkrets mäts upp med en pappersremsa. Både tyg och mätremsa viks dubbla och måttet avsätts från den vikta tygkanten. Sy sedan samman tyget, klipp en halv centimeter från kanten, vräng fodralet rätt, så att sömmen kommer på insidan, och trä upp det på tuben. Kortändan ska först ha försetts med sydd stagkant eller dragsko och längdjusteringen görs i tubens bottenända.

Bottendiametern mäts upp på en dubbellagd tygbit. Denna sys runt om (utom den sista dryga centimetern). Klipp därefter en halv centimeter utanför sömmen och vräng botten ut och in genom hålet. Rondellen sys sedan fast för hand i botten på tuben.

Sömnad hör kanske inte till de färdigheter du är bäst på. Men har du ingen att be om hjälp, och heller inte har tillgång till någon symaskin, så går det faktiskt att sy hela tubfodralet för hand. Det tar en stund – men det går. Sömnaden kräver viss noggrannhet, men är i grunden inte svårare än exempelvis den flugbindning vi så gärna ägnar oss åt.

Tillverkning steg för steg:

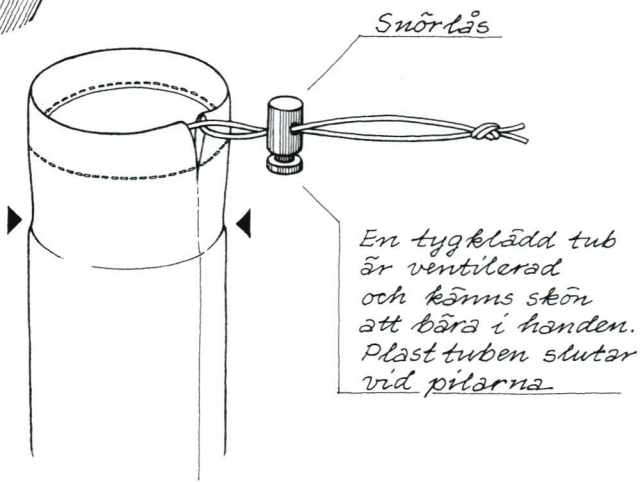

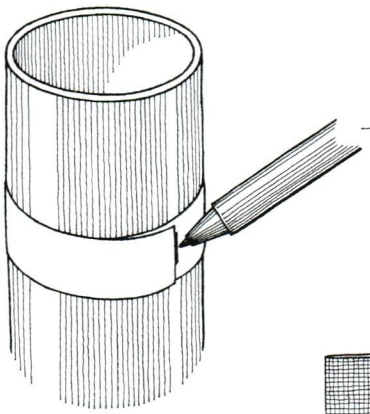

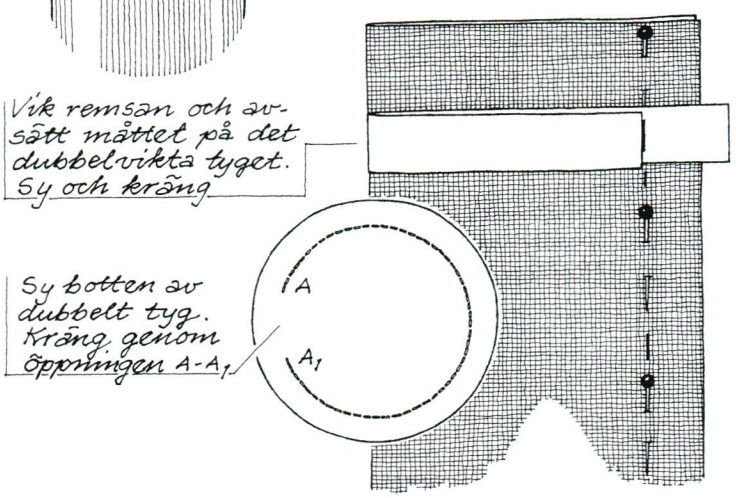

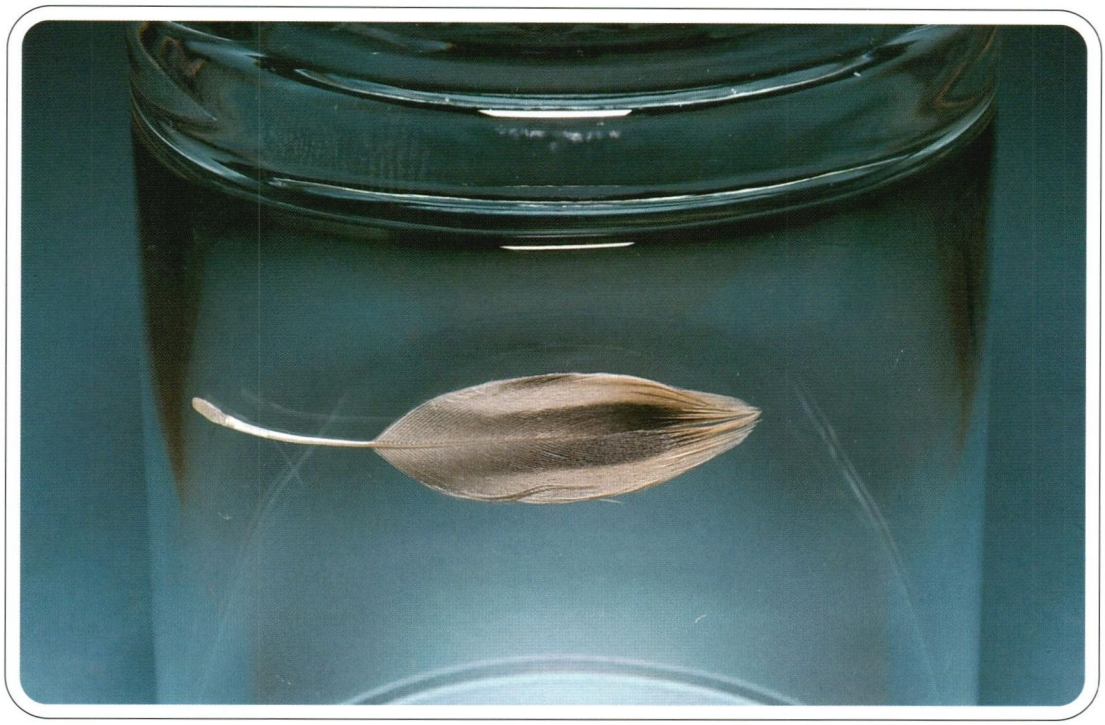

Genom att placera den våta fjädern vågrätt alternativt lodrätt samt använda glas med olika diameter kan man utnyttja glasets välvning för att ge fjädern den form man önskar sedan den torkat.

TIPSRUTAN:

Så räddar du tilltufsade fjädrar och misshandlade torrflugor

Tilltufsade, vridna fjädrar och misshandlade torrflugor kan lätt fräschas upp med ljummet vatten och het vattenånga

Text & foto: Mikael Kullin

När man köpt flugbindningsmaterial och sitter med de nyöppnade plastpåsarna framför sig, blir man ofta lätt frustrerad av att där till synes mest finns skräpfjädrar, som måste sorteras bort och kasseras. Särskilt gäller detta lösa, osorterade kroppsfjädrar från exempelvis rapphöna eller gräsandshona. Bland de förra tycks inte finnas många som kan lindas till ett vackert hackel, och bland de senare får man leta länge för att finna fjädrar som är tillräckligt bra för att fungera som vingar på en Européa 12. Men lugn! Situationen är inte lika dyster som den först kan tyckas!

Mycket flugbindningsmaterial kan räddas med enkla medel och metoder; helt enkelt genom att ångas upp i en mjölsikt eller en trådsil, eller genom att man blöter fjädrarna i ljummet vatten och sedan låter dem torka till rätt form. Flugor bundna med sådana fjädrar blir till och med oftast vackrare än med opreparerade fjädrar. Laxflugebindare använder ibland den här metoden; till exempel genom att blöta crestfjädrar med ljummet vatten eller med saliv och därefter låta dem torka till önskad form. Crestfjädrar kan ju ofta vara lätt spiralvridna och måste formas så att de blir helt raka innan de binds in på flugan, samtidigt som man kanske vill ge spetsarna lite annorlunda rundning, så att den fjäder man använder till laxflugans stjärt möter crestfjädern överst i vingen på ett vackert sätt.

Ibland kan det vara en fördel att låta fjädrar torka på ett helt plant underlag, medan de vid andra tillfällen kan ges bättre form genom att placeras på en svagt välvd yta, exempelvis på ett vanligt dricksglas, som på bilden med gräsandsfjädern i den här artikeln. Även mycket tilltufsade fjädrar, som man först är benägen att slänga, kan med den här metoden få en helt korrekt form. När man fäster fjädern på glaset kan man även i någon mån styra fibrerna så att man formar fjädern smalare eller bredare allt efter vilken fluga eller till vilket ändamål man sedan ämnar använda den.

Ånga upp gamla flugor

Använda flugor, som suttit på fiskevästens lammullsskinn, kan sedan de torkat vara väl så tilltufsade och se nog så misshandlade ut. Hacklet pekar åt

Så här ser fjädrarna oftast ut när de tas ur påsen. Men merparten kan faktiskt räddas.

alla håll, och är det fråga om en torrfluga, brukar denna vara i ett sådant skick att det är tveksamt om den någonsin går att få att flyta och att det är lönt att knyta den på tafsen igen.

Men även här är receptet enkelt – och var dessutom tidigare välkänt och ofta praktiserat – men verkar idag bortglömt av de flesta flugfiskare, vilket gör att det tål att påminnas om. En sådan tilltufsad fluga kan enkelt räddas genom att man ångar upp den över pipen på en kaffekokare eller över en kastrull med kokande vatten, där man drar av locket en aning, så att den koncentrerade ångan kommer ut i springan mellan kastrullvägg och lock.

Det är faktiskt ganska fascinerande, och ser ut som rena trolleriet, när man håller även hårt tilltufsade torrflugor med hjälp av en pincett eller peang i ångan.

Hacklet reser sig på bara några sekunder och "slår ut" runt flugan som kronbladen på en blomma, och sedan flugan fått torka är den fin och fräsch och redo för nya äventyr, när man stoppar tillbaka den i flugasken.

Den här metoden att fräscha upp en fluga har jag också använt mig av ute vid vattnet vid de tillfällen min sista torrfluga av det mönster och storlek fisken visat intresse för har blivit så slemmig och tilltufsad efter några fångster att den inte längre flyter bra. Först har jag då sköljt ur allt fiskslem och låtit flugan torka till. Under tiden har jag satt på sotpannan över lägerelden, och då kaffet kokat har jag fått flugans hackel att slå ut igen, så att jag efter torkning kunnat fetta in den och fortsätta mitt fiske.

Även en rejält tilltufsad torrfluga...

...blir som ny sedan den ångats upp.

BOK-BITEN *Redaktör Jan Sekander*

Norskt, svenskt och danskt

Vintern är pysseltid. Nu är det dags att binda flugor och se över och reparera flugspöt. Därför inleder vi Bokbiten med böcker i dessa ämnen och fortsätter sedan med lite brasfiskeläsning.

Jan Sekander

Arild Guthje-Fredriksen: 96 sterke tubefluer. Landbruksforlaget, Oslo. Pris NOK 328:–

Boken "96 sterke tubefluer" är en liten men mycket komplett norsk utgåva som behandlar allt tubflugebindaren behöver tänka på när det gäller att skapa dessa "modernare" flugor. Författaren delar med sig en hel del tips och teknik för att lyckas vid städet och för att få tubflugan att fiska rätt i vattnet. De senaste åren har mycket hänt på materialsidan när det gäller flugbindning, och de som binder laxflugor har kanske mest fått upp ögonen för de nya syntetiska material som tillhandahålls oss flugbindare. I boken beskrivs nära nog alla dessa syntetmaterial och deras egenskaper både till vingar och som kroppsmaterial. Givetvis beskrivs även traditionella naturmaterial.

För den experimentlystne flugbindaren ägnas ett kapitel åt blekning och färgning av naturligt hår, vilket öppnar vägen för de mest fantastiska färgkreationer en laxflugbindare kan önska sig.

Boken innehåller 160 sidor, varav 70 sidor behandlar material, bindteknik och allmänt förfarande för att kunna skapa en så komplett tubfluga som möjligt. Resterande sidor innehåller färgbilder och bindbeskrivningar på 96 olika tubflugor för vårt nordiska flugfiske efter lax och öring. Sammanfattningsvis kan sägas att boken beskriver allt tubflugebindaren behöver tänka på – val av krok, tub, material och övriga detaljer för att lyckas skapa egna favoriter till den kommande säsongen vid älven.

Mats Hansson

Spöbyggnad

Kenneth Boström: Spöbyggnad på mitt sätt. Förlag Rackelhanen. 180 sidor. Pris 390 kronor.

Varje vinter känns det lika vemodigt när flugfiskesäsongen är över. Men ganska snart inser man att det är hög tid att börja planera och förbereda sig inför den kommande sommaren. Det kan vara flugor som skall bindas. Lagning av vadare. Flugrullen behöver kanske rengöras och smörjas. Och sist men inte minst behöver oftast flugspöt en genomgång efter alla påfrestningar. Det kan vara allt från ett trasigt korkhandtag till en spöögla som har lossnat eller måste bytas ut. Förr eller senare råkar också de flesta av oss ut för ett spöbrott på vårt kära favoritspö. Går det att laga? Eller skall vi kanske passa på att köpa en ny spöklinga och själva försöka montera ett nytt flugspö? Hur går man då till väga?

Innovatören och spöbyggaren Kenneth Boström har kommit med boken "Spöbyggnad på mitt sätt" , där vi får hjälp och svar på det mesta som har med spöbyggnad och reparationer av spön att göra.

Boken inleds med en historisk tillbakablick och går sedan över till att beskriva tillverkningen av dagens moderna spön. Därefter följer kapitlet om spööglor och deras placering på olika typer av spöklingor. Här finns också många förslag och bilder på olika korkhandtag, rullfästen och holkar. Men även ritningar och steg för steg bilder hur man tillverkar dessa. Några kapitel handlar om spöbrott och diverse andra reparationer. Andra om hur man renoverar äldre och antika spön.

Boken avslutas med ett längre kapitel om konsten att bygga i bambu. Det är ett material som jag tror kommer att få en renässans, åtminstone när det gäller kortare spön under 8 fot. Även här finns instruktiva steg för steg bilder, där vi får följa bambun från stock till färdigt splitcanespö. Över huvud taget håller text och bilder fint samman och det är aldrig några problem att förstå vad författaren menar. Jag kan därför varmt rekommendera boken både till nybörjare och mer erfarna spöbyggare, som här kan få många idéer och tips.

Anders Forsling

Torrflugor

Conrad Voss Bark: The Dry Fly – progress since Halford. Merlin Unwin Books, Ludlow, England. Pris 20 pund.

Når man som tørfluefisker ved afslutningen af det 20. århundrede ser på sit grej, er der visse ting der springer i øjnene. Stænger og liner har ændret sig meget, fluehjul kun lidt, og fluerne – her har der sket virkelig meget. Mange dygtige fiskere har eksperimenteret og foreslået nye design, men alligevel har de fleste af os sikkert en mængde tørfluer, der designmæssig ikke er anderledes end Halfords fluer var.

Muligvis er det slendrian, eller bare det faktum at det basale Halford'ske

design fungerer udmærket i de fleste situationer.

Ikke desto mindre er der masser af anderledes måder at lave velfangende tørfluer på, og et værk der samlede de mest kendte og udbredte af disse vil være en guldgrube for enhver, der binder tørfluer.

Conrad Voss Bark's bog er et forsøg på at samle de moderne tørfluer, men lad det være sagt med det samme, bogen lever ikke op til den ambitiøse titel. Eksempelvis omtales og refereres Vincent Marinaro i de indledende historiske kapitler, og alligevel leder man forgæves efter netop de fluer der har gjort hans navn udødelig, Jassid og Thorax Style Dun. Man vil ligeledes søge forgæves efter fluer som Rackelhanen, compara dun, loop wing dun, Klinkhamer special, no-hackle fluer, skaters, skumbiller og ditto myrer, og et materiale som CdC omtales ganske kort idet forfatteren ikke mener det er særlig anvendelig til tørfluer. Ligeså kunne man ønske mere om landlevende insekter, myg og klækkere. Fluerne er primært hentet i det engelske fiskeri, med enkelte amerikanere imellem. Fluemønstre fra det europæiske fastland og Skandinavien ville afgjort have øget bredden i denne bog.

Alligevel er det en hyggelig bog, som man kan få en del fornøjelse af. De mange fluemønstre, hvis eneste fælles udvælgelseskriterium tilsyneladende er at de er "opfundet" efter Halfords æra, kan tjene som hyggelig inspiration til ens egne udfoldelser ved fluestikket, og det er også en velegnet bog at falde i staver over en kold vinterdag. Til mange af mønstrene er der knyttet lidt historie eller mere detaljeret bindeanvisning og det alene gør bogen interessant.

Steen Ellemose

En sommar i Tjuonajokk

Gert Frost: Kaitum - En sommar i Tjuonajokk. Bokförlaget Settern 1998. ISBN 91-7586-481-9. 187 kronor.

"En sommar i Tjuonajokk" är ännu en debutbok om flugfiske, och en ovanlig och lyckad sådan. Debut är en sanning med modifikation, eftersom Gert Frost har ordet som arbetsredskap, bland annat i sin verksamhet som journalist. Det märks. Han skriver flyhänt och utan krumbukter.

Boken innehåller ett rikligt bildmaterial i såväl färg som svartvitt. De flesta bilderna har Frost tagit själv, men några av flugfiskets skickligaste fotografer har bidragit. Resultatet är utmärkt. Format, alltifrån helt uppslag till frimärksstora bilder, färg eller svartvitt, blandas och vävs på ett tilltalande sätt in i texten.

Historien är givetvis det väsentligaste, och jag blev inte besviken. Jag fick bekanta mig med persongalleriet och verksamheten vid Tjuonajokk under en hel säsong, från strax efter islossningen till strax innan isläggningen. Det handlar om triumfer och om besvikelser. Där finns en stor portion humor och en hälsosam distans till egna och andras tillkortakommanden. Här finns givetvis storharren i strömkanten, kilosöringar och skildringar av favorithöljan, men också den tragiska historien om samen Kuhkak samt historien om Ingemar Kristells envetna kamp för att etablera ett kvalitetsfiske i en inte alltid välvillig eller förstående omgivning.

Att skriva en bok om flugfiske i Norrbottens fjällvärld utan att beröra rovfiske och nedskräpning är nog en omöjlighet. Alla som någon gång vistats i området känner alltför väl till den tråkiga bilden. Som författare är det lätt att tappa den ömtåliga balansen mellan genuin omsorg om naturmiljön och egennyttig vakthållning om det egna utstakade paradiset. Gert Frost klarar den balansen bra.

Bokens svaga sidor? Jag får vara riktigt grinig för att komma på något och då handlar det om småsaker, men ändå; "flugfiskeadel" – behöver vi verkligen utnämna någon sådan i vår tid? Och – Sydsiciliansk Champagne låter lika orimlig som Dansk Skåne, eller?

Den här boken har sitt värde, inte enbart som inspirationskälla för dem som tänker sig till fjälls för att fiska i Kaitum idag, utan även för dem som, i en framtid, kommer att forska i fisketurismens framväxt och utveckling. Den är ett tidsdokument.

Hans Högberg

Lovande debut

Sören Lindroth: Fiskeresan. Bokförlaget Settern, 1998. 178 sidor. Pris 262 kronor.

Genom åren har Sören Lindroth i tidskriften "Sportfiske" givit åtskilliga prov på sin förmåga att presentera sakliga flugbindningsartiklar och intresseväckande fiskevattensreportage. När han nu, såvitt jag känner till, utgivit sin första bok, skulle man kanske väntat sig att ämnesområdet skulle vara detsamma som i artikelskrivandet. Så är emellertid alls inte fallet; den här boken handlar i stället, som författaren skriver i förordet, om "fångst, fångstglädje, fisk och fiskare".

"Fiskeresan" kan läsas på (minst) två olika sätt: dels som en samling artiklar om olika resor eller upplevelser, men dels också, sammantaget, som författarens försök att dela med sig av vad han upplevt som väsentligt av fiskarglädje på fiskeresan genom livet. Därmed är också sagt att detta inte i första hand är någon "fiskehandbok" – även om den uppmärksamme läsaren nog skall finna att den innehåller åtskilliga matnyttiga tips på det fisketaktiska området.

Innehållsmässigt finns här en varierad och, oftast, nöjsam läsning om ungdomsupplevelser, flugbindning, laxfiske, öring- och harrfisketurer m m – för det mesta med anknytning till flugfisket. Geografiskt rör sig Sören Lindroth främst inom svenska och norska landamären; från norska laxälvar till svenska regnbågssjöar; på tur i Femundsmarka eller på Finnmarksvidda; på jakt efter Västkustens havsöring eller Björkaåns "kalkströmsöringar" – överallt lyckas författaren utvinna intresseväckande aspekter på sitt flugfiske.

Även om några av bokens kapitel kan upplevas som lite skissartade finns här också mer genomarbetade avsnitt med starkt naturlyrisk stämning och närvarokänsla. Författarens språkbehandling gör mestadels rättvisa åt hans ambitioner att bjuda på god upplevelseläsning; det skall bli intressant att följa hans fortsatta utveckling till (skön)litterär fiskeboksförfattare. Sören Lindroth har i sina bästa stunder en god förmåga, med naturkänsla och dramatiska poänger. Med en fortsatt utveckling av denna förmåga, med ytterligare finslipning av språket och med ett sammanhållet ämnesval skulle Lindroth t o m kunna utvecklas till en värdig aspirant på Hans Lidmanssällskapets stipendium till naturskildrande författare!

Slutligen: Gör inte författaren (och Dig själv) den otjänsten att sträckläsa denna bok! Läs den i stället portionsvis, en artikel i sänder, och begrunda alla de möjligheter till natur- och fiskeupplevelser som flugfiskarlivet kan erbjuda. Det är bara fantasin och vinterkylan som sätter gränsen...

Nore Sundin

Dimman har lättat och ger ett jämnt, dämpat "huggelys" vid Stone pool, Emån.

"Huggelys" för havsöring och lax

En rad skiftande faktorer spelar en avgörande roll för hur vi lyckas med fisket efter havsöring och lax. En ofta förbisedd detalj är det ljus som faller över vattnet. Utnyttjas det på ett taktiskt riktigt sätt kan även det skarpaste solsken bjuda fiskaren på huggchanser mitt på dagen

Text & foto: Pelle Klippinge

Ölandskusten ligger inbäddad i disigt vintertöcken. Sydvästen drar knappt märkbart, krusar bara ytan lite grand samtidigt som gammal dyning emellanåt vräker in något enstaka vågskvalp. Utifrån sundet anar jag årets första riktigta alfågelsång och hör oroliga sjöfågelvingar som ömsom lyfter och landar i diset. Uppe vid sjöbodarna skäller en hund medan jag envist lägger kast efter kast utmed en grund vik. Vattnet kyler och fingrarna känns ganska så krumma.

Efter en stunds fiskande ökar vinden samtidigt som diset sakteliga lättar. Sikten blir allt bättre och snart nog kan jag skönja den skarpa udden längre norröver. Nu kan jag också se flera stora bottenstenar, sjöfåglarna och till och med flugan när den kommer seglande under vattenytan en bra bit ifrån mig. Att det är riktigt gynnsamt och intressant ljus för ett havsöringshugg råder inga tvivel om och väl framme vid udden har jag också första "virveln" från en fisk som tvärvänder bakom flugan. Kustöringens så eggande visitkort.

Havsöringen hugger hårt i en snabb tvärvändning. River

forts på nästa uppslag

Lön för mödan. Vacker 8-kiloslax fångad under "mitt på dagen hugget".

forts från föreg uppslag
ut några meter lina men övergår snart till ett ständigt rullande och stjärtpiskande i ytvattnet. Det rycker och sliter i spöt. Ibland, då öringen byter rotationsriktning, blir det kusliga slack i linan och det känns som den gått förlorad. Flugan sitter dessutom bara ytligt. Efter en stunds krumbuktande i det kalla vintervattnet är dock öringen slutkörd. Detta utan att ha avverkat en endaste regelrätt rusning. Den är heller inte alls så stor, varför den tämligen odramatiskt låter sig strandas upp på renspolad Ölandsand. När jag avslutningsvis greppar den fylls händerna av skönaste silverfjäll.

Ett intressant ljus eller "huggelys", som jag och några fiskevänner brukar kalla fenomenet, är ett begrepp eller en iakttagelse som jag tror många som pysslar med havsöring och laxfiske är ganska väl bekanta med. Säkerligen också harr- och öringfiskarna längs ström och sjö. Vid enstaka tillfällen när man står utvadad med spöt i hand upplever man, förutom det att tid och plats är rätt, även att ljuset är rätt. Ljuset spelar nämligen en viktig roll, tror jag, för att fisken ska komma i "bitartagen". Kanske har rentav ljusets påverkan ute vid vattnet en lika viktig roll att spela för fångstresultatet som exempelvis både flugor och linor eller teknik och strategi? För egen del tror jag också benhårt på att den fiskare som kan tolka ljuset, vare sig det nu är "huggelys" eller inte, också kan dra viss nytta av detta och i slutänden få kontakt med fler fiskar. Kanske låter ämnet lite suspekt för många, men låt mig försöka förklara åtminstone några detaljer av det jag syftar på.

Låt mig börja med ett exempel från höstens havsöringsfiske vid Emån. Det var i början av september och kristallklart solsken mitt på dagen nere vid Emåns utlopp i havet vid Sea pool. Magnus Bäckman från Oskarshamn fiskade med långa fina kast och täckte det mesta av poolens övre delar med sin flytlina från den södra stranden. Inte ett känn under första vändan. Vi tog paus och diskuterade fortsatt strategi för samma pool eftersom vi kände på oss att havsöringen fanns på plats. Kanske skulle en större förtyngd koppartub, noggrant fiskad över de blankfläckar som fanns i strömmen göra jobbet, det svåra solgasset till trots.

Ibland kan lite enkel tankeverksamhet göra under och det dröjde inte särskilt många kast innan Magnus stod med härligt bågböjt spö ute i strömmen. Havsöringen var stark, ville sticka mot öppna havet flera gånger, men efter en stund kunde Magnus elegant stranda upp en flott hanfisk strax nedanför den södra pirarmen. Efter sedvanliga gratulationer analyserade vi tillsammans "fallet" lite grand. Havsöringen hade denna gång tagit flugan efter det att den sjunkit några sekunder under upprepade mendningar. Flugan gick alltså betydligt djupare än första avfiskningen. Inte nog med det, havsöringen hade också bitit just vid en av blankfläckarna där i detta fallet en större djupgrop röjer sig. Vi kände oss naturligtvis väldigt smarta och skämtade lite om vår otroliga skicklighet i havsöringsfiskets konst.

Som vanligt var det nog i slutänden mest turen som lurade havsöringen den gången, även om jag tror att det går att hitta en förklaring till dessa i lax- och havsöringsammanhang ständigt återkommande "mitt på dagen" hugg då solen står i zenit. Låt mig försöka bena ut begreppen lite grand. För det första så är min bestämda uppfattning att en kristallklar och solblank dag mer eller mindre tvingar en del fisk att dra vidare. Detta trots att en sådan dag saknar det där rätta "huggelyset" som jag egentligen syftar på. Speciellt de fiskar som står på mindre bra ståndplatser, där de kanske känner sig alltför blottade, söker nytt kamouflage. Det fina när de gör detta är att också den fisk, som redan till viss del mutat in sina stånd, också de vaknar till av nyfikenhet, revirhävdande eller vad det nu kan vara. Hur som helst kan man konstatera att såväl havsöring som lax under dylika förhållanden kommer i rörelse och att poolerna vaknar till liv en stund! Huggchanserna ökar markant vid dessa tillfällen tack vare ljuset.

En smärre justering av fisketekniken under dessa förhållanden, precis som Magnus gjorde då han skiftade ut den lilla tunna sexan mot den tyngre tubflugan, tror jag vidare är av yttersta vikt för att lyckas fullt ut. Detta framför allt på grund av att fisken ser flugan lättare och i ett tidigare skede. En kristallklar, solig dag med klarblå himmel förvandlar ju strömmens yta till ett mer eller mindre glittrande inferno, där jag inbillar mig att en alltför ytligt fiskad fluga helt enkelt kan vara för svår eller stundtals omöjlig att upptäcka från fiskens perspektiv, underifrån upp mot glittret. Detta trots laxens och havsöringens eminenta syn.

Speciellt svårt blir det om flugan dessutom är så pass liten som en ordinär sexa eller mindre. Jag skriver "ordinär" och inkluderar alltså inte de idag så vanligt förekommande långstjärtade flugorna i olika mönster, som bundna på en sexans krok egentligen motsvarar en betydligt större storlek. Skulle jag drista mig till att ge andra fiskare råd för att tackla "mitt på dagen" hugget blir receptet att gå upp i flugstorlek och fiska djupare.

För att återknyta lite mer till betydligt gynnsammare "huggelys" och försöka ge en någorlunda beskrivning av detta, slog mig en tanke då jag för lite sedan satt och plockade i mitt bildarkiv. Under rubriken "Havsöring – kust & hav" var det så att de flesta bilder med fångad havsöring vädermässigt bestod av bilder med tunga moln och mulen bakgrund. Samma gällde också för laxbilderna samlade från en rad olika vatten och tillfällen. Likaså öring och harr. Rejält överskyat och nära nog smått "regntungt" väder dominerade stort följt av halvklart väder med ömsom sol ömsom moln. Knappast någon överraskning egentligen, men att dominansen var så påtaglig överraskade mig.

Skulle man göra en samlad intervju bland garvade lax- och havsöringsfiskare om vilken väderlek som de anser ger bäst huggchans, satsar jag min bästa fiskarkeps på att svaret ganska entydigt skulle bli mulet, överskyat väder. Sämst huggchans tror jag bestämt skulle bli dimma. Möjligen kan man, även om undantagen alltid är pinsamt många, grovt sammanfatta det hela till att ett mycket fördelaktigt ljus för att fresta såväl lax som havsöring är det jämna lite dämpade ljus som råder under mulen väderlek. Längre norrut i landet kan man i viss mån likställa det med de ljusa sommarnätterna som ger ett så fint och gynnsamt ljus för flugfiske. Det är också precis det som jag vill beskriva som "huggelys".

Bläddrar man lite grand i fiskelitteraturen, jag fick leta febrilt bland mina böcker, kan man snart konstatera att väldigt lite är skrivet om detta med ljusets påverkan under fisket efter lax och havsöring. Det är heller inget lätt ämne att ge sig in i, vilket jag blev varse då jag satte igång med den här artikeln. Men som ordspråket säger; "de som söker skola finna" – vilket jag till slut gjorde i Charles McLarens lilla utsökta bok "The Art of Sea Trout Fishing". Den boken är för övrigt en verklig pärla, och den flugfiskare som ännu inte har den i sin hylla kan jag bara rekommendera att snarast skaffa den.

forts på sid 50

Dan-Tackel Sweden
2:Sorterings Fluglinor

Sveriges största sortiment

Flyt	WF/DT	2-13
Sjunk	WF/DT	2-13
Interme.	WF/DT	2-12
Fast Sjunk	WF/DT	4-12
U Fast Sjunk	WF/DT	4-15
SinkTip	WF/DT	4-13

Finns där fel på linan byter vi

Oavsett orsak

Från 80:-/st Vid köp av 5 st

Nyhet
1: Sorteringslinor med

1 års Garanti 28 M linor

Flyt	WF/DT	5-10
Sjunk	WF/DT	6-10
Fast Sjunk	WF/DT	6-9
Ultra F. Sjunk	WF	7-9
Interme.	WF/DT	6-10
Sink Tip	WF/DT	6-10

LAX Linor DT linor

Flyt, Sjunk, Interme. i klass 10-12 även i Shooting head

PRIS FRÅN 150:-

Dan-Tackel Sweden
FLUGOR

25 olika Vått	75:-
25 olika Nymfer	75:-
25 olika Torr	75:-
10 st Enkel Lax	90:-
10 st Dbl. Lax	110:-
10 st Enkel Öring	70:-
10 st Dbl Öring	90:-
20 st Bushy Bob	70:-
20 st Cats Whisker	85:-
20 st Fritz	105:-
20 st Gold bead nymf	90:-
20 st Muddlers Minn.	100:-
20 st Boody Nymf	85:-
20 st Daddy long legs	95:-
20 st Grayling	65:-
20 st Hopper Torr	95:-
20 st MayFly	95:-
20 st Monatan	100:-
20 st Cul-DE-Canard	99:-
20 st Demsel Nymf	85:-
20 st Gold bead lures	105:-
20 st Hairs Ear	80:-
20 st Mixed S edge	85:-

Alla flugor är blandat

Dan-Tackel Sweden
ALUMINIUMTUBER

Finns nu i valfria längder och i 40, 50, 60 mm i diam. PRIS FRÅN 295:-

Flytring The U-Boat

Ord pris 1 650:- NU 890:-

GATTI

15% Rabatt på klingor

20% Rabatt på Spö

Ring för pris på ditt drömspö.

Flugrullar

System 2	67 L	Kanon pris 799:-
Leeda Magnum	140D	Kanon pris 599:-
Leeda Magnum	200D	Kanon pris 649:-

50% på all flugbindningsmaterial bara i butiken

Postens Avgifter tillkommer

Vår postorderkatalog är gratis

Öppet Mån-Fre 10.00-18.00
Lör 10.00-14.00

Ring och beställ

042-34 06 01

Besök vår hemsida. www.dan-tackel.com Besöksadress Sportfiskebutiken Köpmansg. 7 A Höganäs

KJ FLUGFISKE

K-J Flugfiskebutik har ny adress
Eriksbergtorget, Maskinkajen 1
vid hotell 11 och mittemot Västra Piren
Tel/Fax 031-23 22 80

Har du tröttnat på att provkasta spö på parkeringsplatser och grusplan??
Vi har vattnet 5 meter utanför dörren och innan du bestämmer dig för att köpa spö är du välkommen att prova våra spö direkt vid vattnet.
Vi har både kastbrygga och båtbrygga.
Vi har det största utbudet när det gäller flugbindningsmaterial.
Vi satsar bara på kvalitetsvaror. Det finns allt för klassiskt flugbindning.
Vi är även generalagent för Gatti och söker återförsäljare i hela landet.
Ring för mer information.
Du når oss även via Internet på adress: ***www.k-jflugfiske.com***

NYTT PÅ MARKNADEN

Redaktör Erik Erlandson

Från Thomas & Thomas till resestäd

Så närmar vi oss åter en ny säsong fylld av nya förhoppningar, och kanske också förra årets erfarenheter leder oss på nya, bättre spår i våra försök att uppleva den äkta fiskeglädjen. Ett bra sätt att komma en bit på vägen är utan tvekan en god utrustning, även om upplevelserna ju sällan sitter i redskapen utan i helheten, totalupplevelsen av naturen. Denna gång presenterar vi en hel del intressanta saker, stort som smått, dyrt som billigt, för att om möjligt bli ännu bättre rustade att möta den stora utmaningen, när – och om – den kommer

Thomas & Thomas är ett av de mest exklusiva spömärkena på den svenska marknaden, sedan länge välkänt av de flesta flugfiskare för hög kvalitet. Bringséns Sportfiske i Mörrum (tel 0457-507 50) är svensk försäljare av spöna och har sänt oss ett par exemplar för test.

Det första spöt vi testat är ett 15 fots laxspö för klass 9, Horizon. Klassningen är gjord efter gammalt mönster med angivelse för bäst DT-lina.

Vill man använda shooting-head eller WF-lina bör man gå upp ett steg.

Spöt har en elegant finish i mörkt blå ton, svarteloxerat rullfäste, ändbutt i gummi samt öglor av snakemodell, med undantag för linföraren som är en Seymo-ring. Spöklingan uppges dessutom vara täckt med LFF, det vill säga Low Friction Finish. Lindningarna går i svagt grön ton. Rullfästet skruvas nedåt, har kraftiga låsringar och gott om plats för större, lite äldre modell av rullar. Handtaget är av traditionell modell av utmärkt kork och har en något mindre dimension än normalt, vilket FiN:s testare anser medverka till bättre känslighet under kastningen.

Spöt fungerar utmärkt under överhandskastning, där den långa mediumsnabba aktionen, som går ned till handtaget men ändå verkar som djupast och kraftigast i mittdelen, lätt kan behandla en lina i hela dess längd. Framför allt är det känsligheten och precisionen i denna typ av kastning som är utmärkande för spöt. Det har en distinkt och precis aktion som lägger flugan nästan på centimetern när, även vid 30-meterskast.

Den mjukare aktionen gör förstås att man måste tima kastet bättre än vid motsvarande kast med styvare spön för att nå en pilliknande linbåge för långkastning. Det gäller att föra spöspetsen i samma horisontalplan under fram- och bakkast. Utför man detta rätt, får man uppleva en mycket trevlig och följsam kastning, som i sig är en njutning.

Den mjuka och följsamma men ändå spänstiga aktionen gör att underhandskastet – det verkliga alltså, inte att förväxla med de så kallade underhandskast som är förlängda switch-kast – går lätt att utföra även på landbacken, där enkel lyftning av spöt, bakkast och framkast lägger ut i stort sett hela linan utan besvär. Och då är detta test ändå utfört med en WF-lina.

Detta säger något om spöts kvaliteter även beträffande speykastning, som ju är det kast som många flugfiskare har mest nytta av. Dubbel spey har FiN haft glädjen att utföra på högt och stritt vatten, med gott tryck på linan alltså, vilket tillsammans med klingans aktion medverkat till långa, lätta kast utan ansträngning.

Spöt, som är klassat för lina 9, har sin bästa gren i flytlinefiske under lågvat-

Dubbing Brush från Siman Ltd ger flugbindaren nya möjligheter.

Ovan till vänster: *Horizon Saltwater Gamefish är designat för långa kast i dåliga vindförhållanden.*
Ovan till höger: *Hodgman vadarskor, Bantam och Classic.*
Nedan till vänster: *Wadelite Convertible Wading Jacket kan förvandlas från vadarjacka till fritidsjacka.*
Nedan till höger: *Thomas & Thomas 15 fots Horizon är ett utmärkt och allround laxspö.*

tenförhållanden, men den fasta ryggraden gör det till ett ovanligt lämpligt allroundspö för alla säsonger, eftersom det även orkar att släpa på tunga sjunklinor i högt vatten. För den som vill ha ett spö att fiska med under skiftande förhållanden är detta ett ovanligt lämpligt alternativ.

Spöt levereras i tygfodral och metalltub samt med livstidsgaranti för den förste ägaren. Detta innebär ett högt pris, men detta kan ju bli billigt i längden om oturen är framme. Pris för enbart klinga 3 430:–. Spö byggt av Bringsén 5 030:– och spö byggt av T&T 6 855:–.

Betyg:

Horizon Saltwater

Horizon Saltwater Gamefish Fly Rods heter en annan serie av enhandsspön tillverkade av Thomas & Thomas. Spöna är designade för långa kast i motvind med klumplinor eller vanliga linor.

Även stora flugor anges spöna hantera med lätthet.

Klingan är i samma mörkt blå ton, försedd med LFF liksom storebror 15-fotaren, är i två delar och har öglor av snakemodell, förutom de två linförarna, som är Seymo-ringar. Snakeöglorna är rejält stora, vilket medför mindre friktion. Rullfästet är svarteloxerat och saltvattenbeständigt, med dubbla låsringar som låser underifrån. Handtaget är av normal modell med en liten fighting butt på 4 centimeter.

Spöt har en ganska kraftig halv till trekvartsaktion, vilket gör det lättkastat under en hel dags dubbeldragande överhandskastning vid kustfiske, men det har något svårt att få ned linbågen i motvind. För den som önskar något mjukare kustspön, är det ett bra alternativ. Önskar man ytterligare vekare klinga, finns en annan variant i samma serie, Controlled Flex (SC), som tröttar ännu mindre. Man kan lätt lägga ut en 35-meterslina med ett dubbeldrag, men spöt kan möjligen upplevas som något vekt för verkligt hårt kustfiske, där en kanske tråkigare men styvare klinga bär lina och fluga bättre. Å andra sidan är detta spö även utmärkt för lättare havsöringsfiske i mindre vattendrag. Här kommer ju även andra kast än överhandsvarianten in, och då behövs en flexiblare klinga än vad de hästsparkande, styva kustspöna i allmänhet har. Med detta spö åstadkommer man lätt underhandskastning, switchkastning etc, vilket naturligtvis är ett plus. Utan att anstränga sig alltför mycket kan en WF 9 flytlina ligga spikrakt utsträckt framför den fiskare som laddat ett vanligt underhandskast.

Som helhet är detta spö en mycket trevlig bekantskap, dock aningen för vekt i ryggen för verkligt tuffa tag på kusten, men alltså i gengäld ett mycket gott redskap vid havsöringsån. Spöt levereras med metalltub och livstidsgaranti. Pris för klinga 2 390:–

forts på nästa sida

forts från föreg sida
Bringsénbyggt 3 490:– och T&T-byggt 4 780:–.

Betyg:

Wadelite Convertible Wading Jacket

Vadarjackor i olika typer av vattentätt men andande textilmaterial börjar det bli allt fler av på marknaden. En intressant sådan presenteras av märket Hodgman, tillverkad av materialet Horco-Tex IIX. Jackan kallas Wadelite Convertible Wading Jacket. Det nya med denna jacka är bland annat att den kan förvandlas från en kort vadarjacka till en jacka med näst intill normal längd. Detta ökar ju utan tvivel användningsområdet. Jackan blir på det viset en allsidig fiskejacka – ja, till och med en fritidsjacka.

Jackan har en huva som är vältäckande och tättslutande, muffar av fleece som kan dras åt runt handlederna samt en kraftig dragkedja med en tät flik, som kan knäppas över med tryckknappar. På insidan finns ett lätt nätformat foder, som ger ett luftigt intryck och som gör jackan lätt att bära och att ta av och på.

En fiskejacka måste ha bra med fickor i olika storlekar för att härbärgera olika askar. Här tycker FiN att Hodgman kunde varit mer generös och försett jackan med något fler fickor än de två stora bröstfickorna (samt en innerficka med dragkedja). Åtminstone ytterligare två mindre fickor på varje sida borde man kunnat få plats med, helst tre. Detta förhållande drar ner betyget lite för en i övrigt intressant och användbar konstruktion.

Betyg:

Dubbing Brush

Flugbindningsmaterial kommer i nya varianter i en mängd som man inte sett förut. Bringséns Sportfiske har en hel del sådant, och en sak som intresserade FiN:s testare var ett nytt dubbingmaterial Dubbing Brush från Siman Ltd.

Detta dubbingmaterial ligger runt en styv tråd som lindas runt kroken till en kropp. Genom att materialet är spretigt, det vill säga har långa fibrer i flash-färger, kommer man i många fall att kunna använda dubbingen som både kroppsmaterial och kroppshackel. Bindningen av flugor som GP underlättas därmed väsentligt, och de blir dessuom verkligt fina. Materialet ger en mängd möjligheter till bindning av flugor för kustfiske, nymffiske etc. Pris för en påse med fem stycken cirka 20 centimeter långa dubbingtrådar: 29,50 kronor.

Hopfällbara Micromax Travel Vise är en elegant lösning för flugbindning vid vattnet.

Betyg:

Hodgman vadarskor

Hodgman har i år kommet med en ny vadesko for ekstra stabil vading. Hodgman Classic er laget i kunstskinn med en stiv påsydd såle og høy ankel. Dette for å kunne gi mest mulig støtte når man skal vade i strie og tøffe elver. Kunstskinn er stivere og tyngre enn cordura og gir derfor ekstra støtte. Men sko i kunstskinn er også dyrere enn de som er laget av cordura eller canvas. Det er allikevel ikke nødvendigvis det dyreste som her passer alle best.

Før du går i butikken for å kjøpe vadesko kan det lønne seg å ha i tankene hvilke type elver du vanligvis pleier å fiske i. På den måten kan butikkpersonalet hjelpe deg å finne vadeskoen for ditt fiske. Hvis du pleier å gå en del langs elva når du fisker og elva ikke er særlig stri, så vil du trolig sette pris på den lette og gode Hodgman Bantam-modellen i cordura med polyurethane og EVA-såle. Jeg har brukt Bantam-skoene i tre år og har lært å sette pris på at en vadesko *også* må fungere som gåsko.

Hodgman Classic-skoene har derimot ikke samme gåkomfort, men er til gjengjeld skikkelig stabile. Dette er en åpenbar fordel hvis du skal stå flere timer i strekk og fiske i ei stri elv. Men også de som er litt dårlige til beins vil finne velvære i et par stabile vadesko som disse. Begge skotypene bærer preg av høy kvalitet, men så må man også betale 795.– for Bantam-modellen og hele 995.– for Hodgman Classic-skoene i Norge. (*André Brun*)

Betyg:
Bantam:
Classic:

Micromax Travel Vise

Etterhvert har det blitt flere og flere fiskere som tar med seg litt bindeutstyr på lengre fisketurer. Og det har sine praktiske fordeler. På lengre turer hender det jo at man går tom for enkelte fluetyper etter mange dagers fiske. Men det kan også være en fordel å binde fluer ute ved elva hvis man vil "prikke inn" nøyaktig hva fiskene tar. Mange bindestikkeprodusenter har egne modeller som er laget nettopp for å ha med seg langs elva. Her er én jeg har testet og som fortjener litt omtale.

Micromax Travel Vise er ei ganske ny stikke som ble introdusert på Fly Tackle Dealer Show i 1997. Det første man legger merke til med stikka er at den er ekstremt liten når den legges sammen. Og det er jo en fordel når man skal pakke i en allerede full tursekk. Det har allikevel blitt plass til noen fine detaljer til tross for at dette er ei reisebindestikke. Vinkelen på hodet er justerbar, og det kan roteres for å se flua fra flere vinkler. I kjeften er det også en serratering slik at fluene låses knallhardt, og den tar kroker fra størrelse 8/0 til 24. Micromax Travel Vise har et vanlig bordfeste, men kan i

forts på sid 54

Välkommen till

Svenska Flugfiskemässan

Västerås 26-28/3 1999

Medieföretaget Mountain Media arrangerar en renodlad flugfiskemässa med mängder av aktiviteter för såväl nybörjare, som entusiaster.

Utställningar, försäljning, flugbindning och tävlingar varvas med föreläsningar och filmvisningar.
I vår vattenfyllda kastbana kan du prova ut din favoritutrustning.

Bland utställarna finns bl a LOOP, ABU, Fly Dressing, HS Import samt ett flertal butiker, flugbindare, researrangörer, utbildningsanordnare m fl.

Varje dag genomförs ett antal föreläsningar av bl a Lennart Bergqvist, Gunnar Westrin, Helen Kensby och Erik Erlandson (FiN).

Plats:
Västeråshallen, VÄSTERÅS
(vid E18 - Rocklundamotet)

Öppettider:
Fredag 26/3 12.00-19.00
Lördag 27/3 11.00-18.00
Söndag 28/3 10.00-17.00

Entré:
50:-/dag (tjejer/kvinnor och ungdomar under 15 år, fri entré!)

www.elgeco.com heter vår hemsida. Ta en titt, det kan löna sig!!

NYA MYCKET BRA STARTSET
TILL MYCKET BRA PRIS!!
9' spö för lina 4-5, 5-6 eller 6-7, rulle lina och tafs med c:a 30% rabatt!!

MILL END LINOR.
2:A SORTERING FLUGLINOR MED OFTAST OBETYDLIGA SKÖNHETSFEL.
Pris: 88:- / st., 240:- / 3 st., 380:- / 5 st., 650:- / 10 st.

WORCESTERSHIRE LINOR !!
TILL KALASPRIS !!! 220:- / st.

REA!
PÅ MYCKET, MINST 30%!! KOLLA HEMSIDAN!!

ELGECO

Box 8012
421 08 Västra Frölunda
Tel. 031 - 473560
Fax. 031 - 493581
E-mail. elgeco@algonet.se

Se hit!!!

– alla våra läsare som bor utanför landets gränser.

Vi har nu möjligheten att ta emot betalning för prenumerationer via betalkort såsom:

- Eurocard
- Mastercard
- Visa

Även varor som Du beställer från vår postorderavdelning kan vi hantera på samma sätt.

Gör så här: Sänd eller faxa ett brev där du uppger följande:

- Ditt ärende
- Kortets namn, exp Visa
- Kortets giltighetstid
- Kortets nummer
- samt Din underskrift

till Flugfiske i Norden
Violgatan 7
S-343 34 ÄLMHULT
Fax 0476-160 64

AnneMarie Skarp

Bydalen och Dammån

en oslagbar kombination för en flugfiskares familjesemester.

Bydalen innebär ett gott fiskehem i stuga för hela familjen. Mens Du fiskar har familjen tillgång till pool, lekpark med hopptält, blomsterstig, fäbovall, fjällvandringar, snabbköp och sist men inte minst Bydalens Wärdshus för god mat. Som fiskare bor du intill Dammån med 4 mils vildmarksfiske efter Dammåns berömda storöring (rekord 1995 8,3 kg).
Du har även tillgång till fiske efter harr och röding på renbetesland.
Stugorna är fullt moderna med frysfack i kylskåpet men för många räcker detta inte till, så vi ställer upp med frysservice, så Du kan ta fångsten med Dig hem.
Ring 0643/320 11 eller skriv till Bydalens Fjällanläggningar, 830 01 HALLEN så skickar vi broschyr. Specialrabatter för medlemmar i Sveriges Flugfiskares För.

Semesterguide-99

Lovorden är många från både läsare och våra annonsörer. Därför ökar vi utrymmet inför 1999.
Se även sida 51, 53, 55.

Välkommen till NORDVÄRMLAND!

Ett suveränt harrfiske väntar på Dig i Klarälven, där även laxöringen nappar. Här finns också tillgång till "Put-and-Take"-fiske + ett 40-tal andra fiskevatten.

Billigt boende.
Sysslebäcks Fiske & Familjecamping
Sysslebäcks FVO

Bokning o info:
SYSSLEBÄCKS TURISTBYRÅ
0564-103 73
Box 55, 680 60 SYSSLEBÄCK

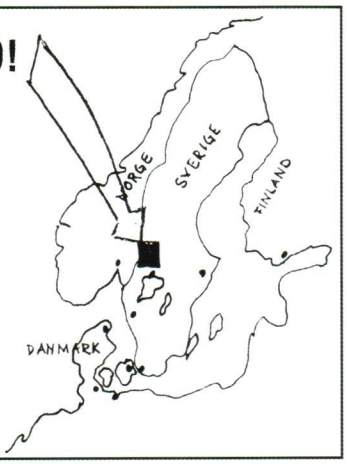

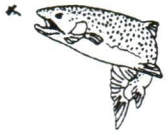

Vi arrangerar guidade fisketurer till Glomma, Trysil, Görälven och Grena.
Även företagsarrangemang.
För information kontakta:
Turistgården Rörbäcksnäs
Roger Hjul
Tel: 0280-800 77

ÄLVDALENS FISKECENTER

Flugfiske i världsklass!

Guidade turer • Kurser • Information • Paketlösningar
Fiskekort • Utrustning

Älvdalen
NORRA DALARNA
Destination Älvdalen tel. 0251-802 90, 802 94

Information och bokning
Älvdalens fiskecenter
Dalgatan 47
796 31 Älvdalen
tel. 0251-122 16

SkanLand

Laxfiske Kolahalvön
Umba & Pana

Harr & öring
Finnmark

KOLARESOR
Tel/fax 0928-10166
Tel/fax 031-7115574
www.capricon.se

NEW

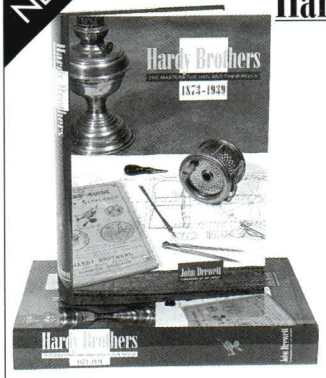

Hardy Bros. The Masters The Men and their Reels

Available now to collectors direct from the author, John Drewett. Printed in top quality colour, 150,000 words and 800 pictures make this the most comprehensive collector's book available on the world's most illustrious Fishing Tackle Maker.

For details or your signed copy contact John Drewett:
Fax +44 (0)181 903 7242 or mail at:
J.D., 565 High Rd., Wembley, Middx, HA0 2DW, U.K.
Preview on the Web: www.wat-ho.co.uk.
Price £125 + Postage

FISKEVÅRD

Intresserad av modern fiskevård? Då är kursen i Vattenekologi på Folkhögskolan i Bräkne-Hoby något för dig. Du får jobba i ett flertal fiskevårdsprojekt i åar och sjöar runt om i länet. Bara några kilometer från intressanta sportfiskevatten i Hanöbukten, i Bräkne-ån och i Mörrumsån!

Blekinge Läns Folkhögskola
370 10 Bräkne-Hoby
Tel. 0457-800 60

LANDSTINGET
BLEKINGE

forts från sid 19

Det bästa är emellertid att binda ett litet, men väl genomtänkt sortiment flugor ur de olika grupperna. Man bör också ha några extra flugor i reserv av de aktuella mönstren, om man skulle råka mista den sista av "dagens" fluga. Byt också omedelbart ut alla flugor som visar tendens till rostangrepp och gör till en klok regel att aldrig sätta tillbaka en våt fluga i asken. En enda fuktig fluga kan nämligen "smitta" hela askens innehåll, så att du nästa gång du öppnar den kan finna att samtliga flugor blivit angripna av rost och korrosion. Så sätt alla använda flugor i en bit foam på västen och lägg dem efter fiskedagen i ett glas med varmt vatten från kökskranen, där de får ligga och "dra ur" en timma. Därefter sköljs de ytterligare ur ordentligt en gång och hängs till tork, innan de sorteras ner i asken.

Tidigt på säsongen fungerar glittriga och färgglada flugor som Steen Ulnits Juletræ, Silver Doctor, Mickey Finn och liknande flugor bäst. De signalerar sin närvaro på långt håll. Dessa flugor presenteras en bit under ytan eller i vattnets mellanskikt och fiskas in med varierad hastighet.

När sedan borstmaskleken inträffar, vanligtvis i april, är imitationer av dessa lekande maskar överlägsna. Ofta vägrar fisken att ta på något annat, så präglad är den på denna föda. Borstmaskimitationerna tas hem med mjuka, lugna drag med omväxlande paus emellan, så att masken slingrar sig fram genom vattnet.

Efter borstmaskleken är det dags att byta till lite mindre och mer dämpade flugor som Blå Special, Grön Special, Glödhäck och liknande kreationer. Men även räkflugor är nu mycket effektiva, gärna Glimmerräkan och andra med "borstig" karaktär. Dessa flugor tas hem närmare botten med varierad hastighet.

När så småningom värmen kommer på allvar i maj och juni, får man gå ner ytterligare i storlek och välja diskretare färger. Småfiskimitationer är nu också effektiva, och detsamma gäller i allra högsta grad räkimitationer och märlor som stenräka, tångräka, sandräka och en grå eller olive märla. Färgen på flugorna anpassas efter bottenfärgen på fiskeplatsen och flugorna tas in med långsamma, lite glidande drag med ordentliga pauser då flugan får sjunka mot botten. Tänk på att hela tiden hålla flugan bottennära; det är där de naturliga förebilderna håller till.

Havsöringen tycks föredra långsamma räkor framför de snabbare småfiskarna. Ofta simmar fisken runt och rotar bland tången för att skrämma upp de små, men begärliga bytesdjuren, som avslöjar sig när de flyr undan.

En annan räkfluga som visat sig ohyggligt effektiv, särskilt vid nattfiske sommartid, är Auraräkan. Med sitt transparenta "hölje" av tunna, utkammade acrylfibrer har den en alldeles speciell dragningskraft på nattjagande havsöring. Dels fångar den ljusa "auran" upp det svaga ljus som natthimlen trots allt ger, dels sänder flugan ut "tryckvågor" eller "vibrationer" som fisken kan uppfatta med sin känsliga sidolinje. Denna fluga fiskas med samma teknik som övriga räkimitationer.

Gemensamt för alla mina kustflugor är att de ska bindas med mjuka, lätt transparenta material som släpper igenom ljus, pulserar och är livfulla under intagningen. Ett material som har dessa egenskaper och som dessutom är lättarbetat och billigt är acrylgarn, som finns i närmaste handarbetsaffär. Det finns i alla tänkbara färger en flugbindare kan drömma om, och garnet kan dessutom användas på många olika sätt.

Det består av flera trådar som kan delas från varandra och lindas som kropp, klippas ner till dubbing eller repas ut med dubbingnålen och bindas in som stjärt eller vinge. Garnet håller dessutom fin volym i vattnet, men släpper samtidigt igenom ljus och rör sig mycket följsamt och levande.

Så jag vill varmt rekommendera ett besök i en handarbetsaffär. Där finns dessutom många andra nya och spännande material att botanisera bland.

Räkor

Krok: *8-12 streamer*
Förtyngning: *Blytråd under krokskaftet*
Spröt: *Stripade hackelstammar*
Mundelar: *Tupphackelfibrer plus ull lika kropp*
Ögon: *Nylon 0,50 mm med brända ändar, färgade svarta med märkppenna*
Kropp: *Ullgarn*
Hackel: *Tupphackel längs 2/3 av kroppen*
Rib: *Silver-, guld- eller kopparwire*

Färg på kroppsull och hackel varieras efter bottenfärgen på den aktuella fiskeplatsen.
Stenräka: *Grå/grizzle*
Sandräka: *Sandfärgad/badger*
Tångräka: *Olive/ljusbrunt*

Acryl-streamer

Acrylgarn är ett utmärkt material både till kroppar, vingar och hackel på olika streamer-varianter. Se foton på sid 17. Garnet tvinnas upp och kammas ut, varefter det kan klippas i småbitar för att dubbas på bindtråden – eller i längre bitar att användas till vingar och hackel. Garnet är transparent samtidigt som det har både god volym och god rörlighet i vattnet.

Aura-räka

Aura-räkan binds på liknande sätt, men med den skillnaden att kroppsdubbingen förbereds som teckningen visar. Dubba först bindtråden i två avdelningar. Klipp därefter cirka 2 cm långa fibrer från vitt acrylgarn och placera dessa i ett glest och jämnt lager på den övre dubbinghalvan. Vik upp den nedre delen, tvinna samman och linda som kropp. Peta slutligen ut fibrerna med dubbingnålen och borsta sedan räkan med en tandborste, så att den får en aura av ljusa acrylfibrer runt kroppen.

"Huggelys" för havsöring och lax

forts från sid 42

Om ljusets inverkan skriver han följande i boken; "The light on the water is vitally important for success. It is at its best when it is exactly as it appears when viewed through Polaroids. I do not like wearing them because you are unable to detect the minute and important variations in the quality of the light on the water. These variations are very important to me, because I feel I know intuitively when the light is good and right and a fish will take."

Precis som några andra skickliga fiskare jag känner är jag helt övertygad att även Charles McLaren, som för övrigt redan vid fem års ålder fiskade havsöring vid skotska Kinlochewe och Loch Maree, hade något av ett sjätte sinne. (Tänk om det fanns att köpa hos redskapshandlarna!) Det som är intressant i texten är det faktum att han så precist beskriver det ljusflöde – "exactly as it appears when viewed through Polaroids" – som han finner perfekt för i detta fallet havsöring. Jag har försökt och ska jobba vidare med att försöka komma till insikt om vad Charles McLaren menar.

Klart som en norsk Vestlandsälv är i alla fall det faktum, att använder man polaroidglas raderas de flesta reflexer bort från ytvattnet och siktbarheten ökar markant. Är vattnet någorlunda klart ser man lätt genom ytan, ända ner till botten om det inte är för djupt. Detta liknar också det jämna lite dämpade "huggelys" som emellanåt inträffar under mulna dagar. Allra bäst kanske till och med vid "silat" dagsljus då solen försöker bryta igenom molntäcket. Vidare under soldis eller i det skede då dimman flytt poolen. Då syns flugan väl även i ytskiktet, och lägger man på ett kol och ser till att vara på älven vid dessa tillfällen, tvivlar jag inte en sekund på att Charles McLaren har rätt. Chanserna till hugg ökar.

Ett annat likartat ljus är det vid gryning och skymning då ljuset som allra snabbast gryr och faller. Det är också nu som de flesta fiskare svingar sina flugor i hopp om hugg och fast fisk. Variationen i ljuset, som Charles McLaren också pekar på som en viktig faktor, är betydande vid dessa tillfällen och ger kanske rentav dagens bästa huggchanser. Vid ett tillfälle frågade jag en mycket erfaren ghillie vid Tweed vilken tidpunkt på dagen han ansåg vara hetast. Utan att tveka en sekund kom svaret självklart; "when the light falls, in the last hour of the day". Knappast någon överraskning det heller eftersom det så gott som vid alla vatten sätter fisken i rörelse. Infaller denna tidpunkt i samband med soligt klart väder kan det dock bli besvärligt. Jag tänker då i första hand på perioden vid solnedgång eftersom jag för egen del har för lite erfarenhet från det tidiga gryningsfisket.

Bortsett från dimma vet jag inte om det finns något mindre gynnsamt ljus att fiska i än då en stor klar solskiva ska masa sig ner under horisontallinjen? Visst är det vackert, som hämtat ur turistbroschyren, men från egna erfarenheter en otroligt svårfiskad tidsperiod som gränsar till det hopplösa. Solen står lågt och ger ett besvärligt ljus på ytan, och av de laxar och havsöringar som jag kontaktat under dessa förhållanden har samtliga tagit dåligt, ibland rentav missat flugan. Att exempelvis försöka lura en havsöring vid "Nacken", där Emån rinner i ostlig riktning och ger fisken rakt "rödljus" vid solnedgång, låter sig bara inte göras. Tro mig, jag har försökt åtskilliga gånger.

Låt mig ta ännu ett exempel, från norska Orkla och en plats vi kallar "Brekket". Orkla rinner här mot nordväst vilket innebär ett besvärligt infallande ljus då solen ska ner. En sådan afton för några år sedan stod jag utvadad och fiskade mig nedför "Brekkets" fina nacke och hade i snabb följd två "bett" i flugan. Ni vet såna där snabba och lite "korta" hugg som är så frustrerande. Dessutom var fisk upp till flugan så ytvattnet bröts, dock utan att ta. Givetvis blev detta för mycket, nerverna klickade och till råga på allt elände fick jag ett grovt skatbo på tafsen...

Efter en stund fick jag ordning på grejerna och vadade ut igen. Nu ville jag ha fast fisk! Under tiden hade solen dalat bortom Orkanger och redan i ett av de allra första kasten gick en lax lugnt upp och slök flugan ordentligt! Det satt fint!

Efter lyckad landning kom "storlaxefiskaren" Kjell Pettersson från Vetlanda och lade på sedvanligt lugnt manér ut sin fluga på samma plats. Samma sak upprepades, laxen tog ordentligt fast med den skillnaden att hans lax naturligtvis var större, nästan femton kilo om jag inte minns fel, samtidigt som den fick landas nere i nästa pool.

Vad som skedde denna afton var på sätt och vis signifikativt för dessa vackra kvällar med rödstrålande solnedgång som är svårtacklade ur fiskesynpunkt! Jag tror att både laxen och havsöringen, precis som i fullt solgass, helt enkelt har svårt att se flugan i det låga ljuset. De kommer till korta och hugger stundtals bom. Samma problem har jag upplevt otaliga gånger också ute vid havsöringskusten, varför det många gånger är bättre att spara krutet till det fina "huggelyset" efter solens nedgång – "when the light falls".

Atlantic Salmon Flies and Fishing

I FiN 5/6 1998 har Isak og Atle Måseide en meget interessant artikkel om to av verdens kanskje mest kunnskapsrike klassiske laksefluebindere, far og sønn Simpson fra Skottland. Artikkelen har et vemodig skjær, og viser på en tankevekkende måte hvordan de to dels er satt på sidelinjen i jaget etter perfekte og vulgære "klassiske" laksefluer. Konsekvensen er at kunnskap om det tradisjonelle kunsthåndverket er i ferd med å gå tapt. Artikkelen viser til Simpson's betydning for Joseph Bates referanseverk fra 1970, Atlantic Salmon Flies and Fishing, og redaksjonen har hengt på en kort omtale av boken etter Måseides artikkel. Omtalen av Bates' bok mangler en viktig opplysning, som jeg ønsker å videreformidle til FiNs lesere.

I 1995 kom det en ny utgave av orginalverket. Nyutgaven er redigert av Bates datter, Pamela Bates Richards. I tillegg til bokens orginale fargetrykk og tekst, inneholder nyutgaven et tillegg med nye fotografier fra Batesfamiliens ekstraordinære samling av klassiske laksefluer. Disse er fotografert av superfotografen/fluebinderen Michael D Radencich. For en samler er selvsagt ikke nyutgaven av særlig interesse, men for alle andre lakseflueinteresserte eksisterer det altså nå en mulighet til å skaffe seg denne sagnomsuste boken. Boken kan trolig bestilles fra utgiveren: Stackpole books, 5067 Ritter Road, Mechanicsburg, PA 17055, USA, eller fra Atlantic Salmon Federation, p.o.box 429, St Andrews, New Brunswick EOG 2XO, Canada.

Øystein Aas

Mörrums Kronolaxfiske

Information angående bokning av fiskekort säsongen 1999

Premiärfisket 1999.
Fördelning av platserna till premiärfisket (1 - 2 april) sker genom utlottning. Personlig ansökan ska ske på särskild blankett före den 31 januari 1999. Besked senast den 15 februari 1999.
Ev. överblivna platser till premiärdagarna kan bokas via telefon eller besök fr.o.m. den 11 mars 1999.

Bokning av dagkort 3 april - 30 september 1999.
Bokningsstart 15 januari 1999. T.o.m. den 31 januari endast via brev, fax eller e-post. Fr.o.m. den 1 februari även per telefon eller via besök i Laxens Hus.
Brev, fax eller mail anlända före den 15 januari behandlas lika oavsett ankomstdatum.

Ange önskat fiskedatum samt under zonindelad tid önskemål om flug- eller spinnfiske.
Ange gärna flera alternativ, det kan vara fullbokat. Vidare behövs namn och hemort för samtliga fiskande.
Ditt namn får endast förekomma på en bokning per dag.
OBS! varje beställare får under zonindelad tid boka max 10 personer/fiskedag.

AssiDomän
Mörrums Kronolaxfiske
Box 26
375 21 MÖRRUM

Tel nr: 0454 - 501 23
Fax nr: 0454 - 543 49
E-mail: morrum.sot@asdo.se

NYTT!!! *NYTT!!!*

Lögdeälvens Flugfiskeskola

Sportfiskarna Vb inbjuder till årets laxfiskeäventyr!
Äntligen får vi fiska lax i våra älvar igen. Kom och upplev Lögdeälvens tjusning och mystik. Bo och ät gott på Olofsfors Herrgård med anor från 1800-talet. Fiska i "Lögdans" poler som Vikmans sten, Arvid-Jans mfl. Kursen är uppbyggd enligt den filosofi vi praktiserat i skolor sedan –87. Den är en grundkurs i flugfiske med tvåhands flugspö efter lax och havsöringöring där en del mer avancerade delar ingår. Under fisket vägleds du av erfarna instruktörer/guider från Sportfiskarna.

Tid:	*tor 17 juni - tis 22 juni.*
Plats:	*Olofsfors Herrgård, Nordmaling.*
Anmälan	*senast 30 april.*
Pris:	*4900:- (5400:- för icke medl)*

I kursen ingår: Helpension förutom lunch (eget rum eller stuga kan ordnas). Fiskekort, guidning samt transporter. Material till flugbindn, literatur samt ev lån av flugb-verktyg och flugfiskeutr.

Mer info kontakta: Birger Nordfjell. Tel 090-22150
e-post tight.lines@mbox301.swipnet.se

OBS!! Begränsat antal deltagare. Först till kvarn.....

Sportfiskarna
Västerbottensdistriktet

Snart kommer vårens stora nyheter från RST!
Till priser du inte kunde drömma om!

RST Impulse

Fyra nya flugspön från klass 4-5 till klass 7-8.

Pris från 1349:-

RST PREMIUM FISHING

RST Saphir Large Arbour

Klarar en WF7 och 100 m backing. Fräst ur flygplans-aluminium.

Cirkapris: 1495:-

Fråga efter RST i nedanstående butiker.

Sverige: *Alnö Sportfiske*/Alnö, *Arvika Fiskecenter*/Arvika, *Benérus*/Örnsköldsvik, *Blixt Sport*/Umeå, *CeLa Sportfiske*/Malmö, *Elgeco*/V:a Frölunda, *www.capricorn.se*/Bomsarvet Borlänge, *Ekbergs Flugbinderi*/Vemdalen, *Fiskeknuten*/Kristianstad, *Fiskarnas Reskapshandel*/Stockholm, *Fiskemagasinet*/Karlskrona, *Fiske och Fritid*/Varberg, *Fiskredskap*/Nyköping, *Flyfishing Masters*/Höllviken, *Hökensås Sportfiske*, *Jakthuset*/Eskilstuna, *Karlstads Fiske & Fritid*/Karlstad, *K-J Flugfiske*/Göteborg, *JK Flugfiske/Malmköping*, *M&M Sportfiske*/Göteborg, *PA Landbys*/Östersund, *Rekord Fiske & Fritid*/ Mörrum, *Skeppsfournering*/Norrköping, *Spinnflugan/Örebro*, *Sportfiske Eldorado*/Stockholm, *Sportimport*/Sandviken, *Vapencentralen*/Kalmar, *Vargöns Järnhandel*/Vargön, *Wildmarksshopen*/Luleå, *Willys Sportfiske*/Västerås, Köping, *Wittlocks Sportfiske*/Halmstad, *Wollmars Sportfiske*/Borås
Norge: *Agdars Sportfiske*/Trondheim, *Finn de Lange*/Bergen **Finland**: *Ky Hellbom Kb*/Vantaa, *Kenkä-Masa*/Pieksämäki, *Schröder*/Helsingfors
Generalagent: Fly-Dressing AB, Fanérgatan 18, 566 33 Habo,
tel 036-46095, fax 036-46033, e-post: fly@flydressing.se

FLY-DRESSING

NYTT FRÅN SVERIGE

Redaktör Mikael Frödin

Emåns havsöring – Fiskeriverkets ansvar

Under hösten lade Fiskeriverket fram en skrivelse om laxens och havsöringens situation i Östersjön och hur man bedömer att resursen ska beskattas. Bland alla fiskebestämmelser stod att läsa att man föreslog att allt sportfiske efter havsöring skulle förbjudas i Emåns nedre delar. Detta slog ner som en bomb i sportfiskevärlden. I och för sig har de senaste årens yngelräkningar visat att havsöringstammen är i allt annat än bästa kondition. Yngeltalen har sjunkit dramatiskt, även om en del yngelräkningar skett under sådana omständigheter (högt vatten) att resultaten inte varit särskilt pålitliga, har tätheten av öringungar minskat dramatiskt. Att Fiskeriverket då beslutar att vidta åtgärder får väl ses som positivt, men att tro att ett sportfiskestopp skulle vara rätt metod är inte bara dumt utan visar även på stor kunskapsbrist.

Sportfisket i Emåns nedre delar gav säsongen 1998 511 havsöringar. Av dessa återutsattes 459 stycken, det vill säga 90 procent. Att de 52 öringar som togs upp i någon avgörande grad skulle påverka åns havsöringstam är löjeväckande. Ändå föreslog verket att det var här begränsningarna skulle sättas in och inte i havet.

Det finns ingen officiell statistik över hur mycket havsöring som fångas i Kalmarsund, varken på spö eller i garn. Alla tillfrågade med kunskap i ämnet är dock rörande överens om att det rör sig om åtskilliga tusen individer, varav det stora flertalet torde vara av emåstam. Denna kunskap borde finnas hos verket, och vill man begränsa uttaget av havsöring ska det självklart ske i havet, där uttaget är störst.

Havsöring – lax

Emån har i alla tider främst varit ett havsöringsvatten och inte ett laxvatten. Laxen har alltid funnits där men varit i klar minoritet. Under 50- och 60-talen utsattes 100 000-tals laxyngel i Emån. Detta skedde som kompensation för vattenkraftsutbyggnaden. Under Fiskeriverkets ansvar "slaskades" det med olika laxstammar i en utsträckning som saknar motstycke. Tabellen visar de utsättningar som gjordes och av vilka stammar laxen var. Observera att ursprunget under vissa år är okänt. Detta rubbade balansen i ån. Från att havsöringbeståndet varit i klar dominans och fångsterna bestått av 95 procent havsöring och endast 5 procent lax, är idag laxen i majoritet på lekbottnarna och fångsterna består till cirka 50 procent av lax.

Att havsöringen minskar i Emån idag har säkert sin avgörande förklaring i de utsättningar som skapat en "ny" laxstam som inte hör hemma i ån. Laxen är den starkare av de två arterna. Den vuxna laxen konkurrerar ut den vuxna havsöringen på lekplatserna och laxynglen konkurrerar ut öringynglen på uppväxtplatserna. Naturens balans har brutits och havsöringstammen får ta smällen. I en tid då laxen äntligen beskattas i mindre utsträckning i havet, får detta paradoxalt nog en negativ inverkan på Emån. Återvandringen av lax ökar och havsöringen trängs undan i en allt ökande omfattning.

Inget sportfiskeförbud

När så Fiskeriverkets beslut om fångstplan för Östersjöområdet kom, hade man tack och lov efter hård lobbing lyft bort sportfiskeförbudet i Emån. Detta låter oss fortsätta fiska och vårda det vatten vi nyttjar, men det löser inte havsöringens situation. Laxens status i Emån torde inte behöva diskuteras. Utsättningstabellen talar sitt tydliga språk. Genetiskt sett är beståndet uppblandat och den genuina stammen borta.

Havsöringstammens status är dock hög. Den vilda stammen är den mest storvuxna i världen och helt unik i sitt slag. Havsöringstammen ska ha högsta tänkbara skyddsvärde och måste bevaras för framtiden. Havsöringfisket med garn i Kalmarsund bör stoppas under förslagsvis i första hand en femårsperiod. Beskattningen av lax måste ökas för att bereda plats åt havsöringen. Detta är enkla och självklara åtgärder för att hjälpa naturen att återfå den balans som rådde innan utsättningarna startade.

Fiskeriverket har tidigare vänt Emån ryggen. Det gäller de gamla fiskvägarnas 15-åriga stopp, den löjligt låga minimitappningen, de vansinniga utsättningarna, de förödande invallningarna och arbetet med nya fiskvägar. Verkets skuld till Emån är stor. Fiskeriverkets nya ledning borde nu ta sitt ansvar och se till att man genom samarbete med den lokala expertis, som ansvarsfullt arbetar med ån, med konkreta åtgärder vända trenden och rädda Emåns unika havsöring för framtiden. Detta är Fiskeriverkets uppgift och ansvar.

Utsättningar i Emån

År	Lax	Havsöring
1949	180 000	193 000
1950	170 000	200 000
1951	0	452 000
1952	90 000 (Mörrumsån)	150 000 (Lagan)
1953	193 000 (Umeälven)	140 000
1954	148 000 (Umeälven+ Mörrum)	247 000
1955	148 000 (Umeälven)	230 000
1956	96 000 (Umeälven)	251 000
1957	58 000	135 000
1958	110 000 (Mörrumsån)	36 000
1959	157 000 (Indalsälven)	105 000
1960	65 000	220 000
1961	118 000 (Dalälven+ Mörrum)	66 000
1962	145 000 (Indalsälven + Mörrum)	113 000
1963	112 000 (Indalsälven)	130 000
1964	96 000 (Ljusnan)	199 000
1965	94 000	230 000
1966	15 000	65 000
1967	99 000 (Dalälven)	115 000
1968	54 000	86 000
1969	4 000	210 000
1970	7 000	150 000
1971	0	3 000 smolt
1972	0	3 000 smolt
1973	2 000 smolt	1 000 smolt
1974	3 000 smolt	0
1975	2 000 smolt	1 000 smolt
1976	0	3 000 smolt
1977	0	3 000 smolt
1978	0	3 000 smolt
1979	1 300 smolt	2 100 smolt
1980	600 smolt	2 500 smolt
1981	0	2 500 smolt
1982	4 600 smolt	9 200 smolt
1983	0	12 495 smolt
1984	0	10 400 smolt
1985	0	5 500 smolt
1986	0	11 000 smolt
1987	Inga utsättningar pga misstänkt IPN-smitta	
1988	0	8 000 smolt
1989	0	11 000 smolt
1990	0	20 800 smolt + yngel

Där inget annat anges avses 1-åriga yngel. För havsöringsutsättningarna har nära nog uteslutande emåstam använts. Vad gäller laxen är utsättningsmaterialet i många fall okänt.

Sommarens äventyr runt Vemdalen-Vemhåns fiskevatten

Fisketurer, Bäversafaris, Kanoting, Golfbanor, Fjällridning, Vemdalsveckan, Harrfiskekurser, Gäddjakt, 13-14/8 Countryfestival m.m.

DRÖMFISKE

Ring oss nu!!

HÄRLIGA HÄRJEDALEN

Vemhåns Fiskecamp & Stugby

Tel: 0684-400 27
e-post: vemhans.fiskecamp@mailbox.calypso.net
www.fiskecamp.com

HÄRJEDALENS Ekbergs fiske
SPORTFISKEBUTIK FLUGBINDERI FISKEGUIDNING
SPORTFISKEMUSEUM

Tel: 0684-30036
www.vemdaleninfo.se/ekbergsfiske

Vemdals-Campen
Semesterby

Tel: 0684- 302 00
e-post: 068430200@telia.com
www.camping.se/plats/Z30

SORSELE

FISKEKOMMUNEN I SÖDRA LAPPLAND

Harr — *Vindelälven, Laisälven, Juktån*

Öring — *Bäckar, Sjösystem*

Röding — *Fjällsjöar*

Prisexempel: 2500:- för 1–4 personer, under 1 vecka.
Ingår: Stuga, båt och fiskekort inom Sorsele Kortfiskeområde.
Flugfiska efter vild fisk, i naturliga vatten
För bokning: 0952-140 90

VINDELÄLVENS TURISTBYRÅ
SORSELE

Vindelälvens Flugfiskeskola

Sportfiskarna Vb inbjuder till årets flugfiskeäventyr!
Kom och upplev Norrland, det fritt strömmande vattnet, naturen, myggen och framförallt fisket. Vi har bedrivit flugfiskeskolor sedan –87 och tycker att vi har en bra filosofi i våra kurser. Vi vill ge dig chansen att uppleva en fiskevecka där Du samtidigt lär dig behärska flugfisket och får ett minne för livet.
Fisket sker i fritt strömmande vatten som Vindelälven och Laisälven mfl.
Vi har två skolor.

Dessa är:	*Steg I*	*vecka 29, 19-23 juli*
		pris 3700:- (4000:- för icke medl)
	Steg II	*vecka 31, 2-6 aug*
		pris 4000:- (4500:- för icke medl)
Plats:	*Norra Örnäs i Sorsele.*	
Anmälan:	*senast 4 juni –99.*	

Steg I är en grundkurs för nybörjare och du som provat på någon gång. Steg II tar vid där Steg I slutade. Den är också avsedd för dig som flugfiskar men vill lära dig mer om flugfiske i norrländska strömmar. I kursen ingår: helpension förutom lunch (eget rum eller stuga kan ordnas). Fiskekort, guidning och transporter. Materiel till flugbindn, litteratur samt ev lån av flugb-verktyg och flugfiskeutr.

Mer info kontakta: Birger Nordfjell. tel 090-22150
e-post tight.lines@mbox301.swipnet.se
Sorsele Turist. Tel 0952-14296
e-post turist@vindelalven.se
OBS!! Begränsat antal deltagare. Först till kvarn.....

Sportfiskarna
Västerbottensdistriktet

Att lära känna ett vatten

forts från sid 13

vid själva forsen. I själva verket befann jag mig inte ens, som det senare skulle visa sig, vid själva Sadeforsen, utan vid forsen nedanför. Resultatet vid dessa tillfällen blev ofta magert. Det ville sig inte riktigt. Numera vet jag, att även om fisket kan vara skralt i forsen, kan det vara desto bättre i det stora selet nedanför Sadeforsen. Där går det också ofta bra att vada. Vid vissa tillfällen kan det till och med vara ett drömställe. Numera vet jag också att jag de första åren gav upp för tidigt, undersökte för lite, inte ställde tillräckligt många frågor till de som verkligen visste, det vill säga bygdens egna flugfiskare och fisketillsynsmannen. Följden av ett sådant beteende blir att man börjar fiska mekaniskt och uppgivet. Fiskaren tror inte ens själv längre på det han gör, men orkar inte bryta mönstret. Det viktigaste – iakttagandet, undersökningen – är som bortglömt, och snart står där bara en kastmaskin, och inte längre en flugfiskare.

De enklaste undersökningar och utfrågningar kan ge värdefulla tips. Det skadar till exempel inte att få veta att en sten i Vindelälven, just där den rinner genom Kraddsele, kallas för "börtingstenen". Börting är en lokal benämning för öring, och namnet beror naturligtvis på att det tagits några stora öringar just där. På detta sätt kan man undan för undan pricka in nya ståndplatser på den personliga fiskekartan.

En höst "ärvde" jag till exempel en stor harr av en annan flugfiskare. Själv måste han ge sig av. Jag tog mig till den anvisade platsen och lyckades två, tre gånger att få den stora harren att hugga. Jag uppskattar att den vägde mellan 1,5 och 2 kilo. Närmare än en meter från båten fick jag den dock inte. Den var för stark. Men jag lyckades lokalisera den sten där den höll till. Den ståndplatsen har jag sedan kunnat återvända till...

Med ökade kunskaper förändras fiskaren. Med viss förvåning minns jag idag mina första fiskeår. Jag var allt för otålig, för att inte säga stressad, i mitt fiske. Jag jagade omkring och hetsade alldeles för mycket och saboterade på det sättet ofta mitt eget fiske.

Dessutom hade jag svårt att avstå från någon fisk, även om den knappt höll måttet. Var detta verkligen jag, tänker jag ofta numera. En viss reservation är jag dock fortfarande beredd att göra när det gäller "jagandet", så länge det håller sig inom rimliga gränser, och så länge sökandet är målmedvetet och planerat.

Jag minns en hopplös dag vid Vindelälven. Det var genomgrått, ett riktigt skitväder, och det syntes inte minsta tillstymmelse till fisk. Jag avverkade fors efter fors. Inte ett liv.

Sent på eftermiddagen hittade jag dock fisken. I en fors som var tydligt uppdelad i våningar, avsatser, fanns harren koncentrerad till en enda, särskild avsats. Där var det stort kalas ett tag, och där gick det också att få fisk. Kläckningen tycktes vara koncentrerad till denna enda "våning" i forsen, där väl temperaturen just då var den rätta. "Jagandet" hade lönat sig...

Med åren har jag lugnat ner mig. Själva tankearbetet, problemen, de nya frågeställningarna varje fiskedag upptar allt mer av min tid. Därmed har fisket också blivit mycket roligare och intressantare. Fast ibland också mer frustrerande, det ska erkännas. Men när jag vänder mig om och tittar i backspegeln, märker jag att Vindelälven och Laisälven faktiskt har fostrat mig och förändrat mitt sätt att fiska. Vid dessa vatten har jag med åren på sätt och vis blivit en annan.

Det är jag idag djupt tacksam för...

Marknadsnytt

forts från sid 46

tillegg leveres med et feste som kan skrues rett ned i picnicbordet eller en stubbe ved elvekanten hvis man føler for det. Stikka leveres også i et praktisk etui med ekstra rom for kroker o.l.

Min vurdering av stikka er at den er praktisk og behagelig å binde med. Ikke bare vurdert som ei reisebindestikke – den kan også trygt brukes hjemme, for det er ei stikke med fine løsninger. Prisen er imidlertid forholdsvis høy til å være ei reisebindestikke. Men har du lyst på ei god og litt original reisebindestikke så kan jeg anbefale deg å prøve denne.

Micromax Travel Viser er designet av Max Rutzer og kan fåes hos Blue Mountain Angler, 1375 Barleen Drive, Walla Walla, WA 99362, USA. Pris: $139. (*André Brun*)

Betyg:

Svenska Flugfiskemässan

Den 26–28 mars anordnas Svenska Flugfiskemässan i Västeråshallen i Västerås. Mässan erbjuder mängder av aktiviteter med utställning, försäljning, flugbindning, filmvisning och föreläsningar. På mässan finns också en vattenfylld kastbana för demonstration och möjlighet til provkastning av utrustningar.

Bland utställarna finns våra ledande grossister samt ett flertal butiker och researrangörer. Flugfiske i Norden kommer också att medverka på mässan, och bland föreläsarna märks Lennart Bergqvist, Gunnar Westrin, Helen Kensby och Erik Erlandson.

För att stimulera och bredda intresset för flugfisket kommer tjejer/kvinnor och ungdomar att få gratis entré. Dessutom anordnar mässledningen ett antal specialevenemang för dessa målgrupper.

Svenska Flugfiskemässan är öppen fredagen 26 mars klockan 12–19, lördagen den 27 klockan 11–18 samt söndagen den 28 klockan 10–17.

Välkomna till FiN:s monter och våra olika aktiviteter under utställningsdagarna. Vår monter ligger alldeles vid kastbanan.

Anne Marie

Titta efter den här dekalen!

HÄR KAN DU KÖPA *Flugfiske* i Norden

FiN

Följande välsorterade redskapshandlare säljer FLUGFISKE I NORDEN i lösnummer

Arvika: *Arvika Fiskecenter, Myrom*
Borlänge: *Olles Fiske & Fritid, Hugo Hedströms v 16*
T&R Sportfiske, Borganäsv. 26
Göteborg: *Strömvalls, Ö:a Larmg. 16*
EL-GE Sportfiske, Gustav Dahlénsg. 13
Lennart Bergqvists Flugfiske, Industriv. 2, Partille
Kiosken Turisten, Kungsportspl.
Stjärnås Sportfiske
Halmstad: *Wittlock Sportfiske, Brog. 27*
Huskvarna: *Fly-Dressing, Hakarpsv.*
Jakobsberg: *Fly Fisherman, Vasav. 46*
Jönköping: *Kurres Fiskeshop, Lantmätargränd 6*
Kalmar: *Vapencentralen AB*
Karlshamn: *Fiskeshopen i Karlshamn, Saltsjöbadsv. 53*
Karlskrona: *Fiskemagasinet, Amiralitetstorget 23*
Köping: *Willys Sportfiske i Köping*
Ljungby: *Skand Sportfiskecenter, Skåneg. 10*
Luleå: *Vildmarksshopen, Ålg. 18*
Lund: *Sportfiskehuset, S:a Esplanaden 20*
Malmö: *Fiske & Fiskar, Regementsg. 17*
Markaryd: *Piraya Sportfiske, Österg. 9*
Mörrum: *Bringséns Sportfiske, Parkv. 33*
Record Fiske & Fritid, Åkroken
Fiskeshopen i Karlshamn
Norrköping: *Norrköpings Sportfiske, Trädgårdsg. 15*
Piteå: *Janssons Järn AB, Öjegat. 81*
Sandviken: *Sportimport, Storg. 22*
Skellefteå: *Domus, Nyg. 50*
Stockholm: *Fiskarnas Redskapshandel, S:t Paulsg. 4*
Berras Sportfiske AB, Valhallav. 46
Sundsvall: *PO:s, Kolv. 20*
Umeå: *Blixt Sport, Storg. 87*
Norrlands Jakt & Fiske, Risv. 2
Uppsala: *MÅ Fiske o Fritid, Björkg. 4*
Vimmerby: *AT Vapen, St. Torget*
Västerås: *Willy's Sportfiske AB, Långmårtensg. 2*
Ystad: *Fiske o Sportboden, Österportstorget 1*
Ängelholm: *Varuhallen Hobby, Storg. 62*
Örebro: *Östlunds Fiske, Jakt och Sport, Radiatorv. 1*
Östersund: *Fiskeservice, Stortorget 6*

Danmark: *Sport-Dres, Fredriksundsv. 20, Köpenhamn NV*
"Go Fishing", Brog. 6–8, Odense
Hunters House, HC Örsters v. 7B, Fredriksberg
Bössemager Korsholm A/S, Skjern

Norge: *Jarle & Björnar Fluefiske, Sörumsg. 28, Lilleström*
Finn de Langes Sport, Christiesgt. 11, Bergen
Nordisk Fiskeutstyr, Chr Kroghs gate 16

Flugfiske i Norden säljs även i alla välsorterade tidningskiosker, varuhus och/eller bensinstationer i Sverige, Danmark, Finland och Norge.
– Fråga efter Flugfiske i Norden om den saknas på tidningshyllan –

Canyon
POLARIZED
Nu: 295:-

Störst i Europa på flugrullar!
Resor till Nya Zeeland och Slovenien
Stort sortiment märkesspön
Patagonia fiskevästar från 1295:- skr
Massor med Nyheter !!!
Flugor av ypperlig kvalitet till galna priser! **Torrflugor, nymfer: 7:- skr**
Streamers och specialflugor till kustfisket: 7,50:- / 9:- skr
www.flyfishingmasters.nu
Flyfishing Masters - René Palmér
Östersjöv. 44A 236 36 Höllviken
Tel: 040-82365 / 070-7998843
e-mail: rene@flyfishingmasters.nu
FÖR POSTORDERKATALOG SKICKA 10:- SKR I FRIMÄRKEN

Flugbindare
Ronnie
Ronnie Eriksson
Gysingestigen 205
810 21 Gysinge
Tel/Fax 0291-213 00
Mobil070-530 05 47

Flugfiskebutik vid Gysinge strömmar. Flugor för lax, öring, harr, regnbåge, gädda m.m. Flugbindningsmaterial. Postorder. Katalog + provfluga 30:-
www.mallofeurope.se/flugfiskeboden

Annonssida special
Begränsat utrymme till förmånliga priser

Carrek
BRODERADE TYGMÄRKEN
Skriv/ring för upplysning och pris.
Tel. 040-49 65 33
Fax. 040-49 78 30
www.B4.nu E-mail: carrek@B4.nu
Carrek
Box 14019, 200 24 Malmö

Fiskeguide Utbildning
Yrkesinriktad utbildning
34 v. med start 1/3-99
Anmälan senast 12/2 -99
För mer information
Tel: 0927-10820
Fax: 0927-10608
info@tornedalens.fhsk.se
Tornedalens FOLKHÖGSKOLA

Ismo's Quality Flies
Kvalitetsflugor till ditt Lax- och Havsöringsfiske
- Kurser i flugbindning, ring -
Ismo Saastamoinen
Stationsvägen 2 B
430 63 Hindås
Sweden
Telefon.+46 (0) 301-109 77
Mobil. +46 (0)70-729 13 75
Telefax.+46 (0)301-102 07
E-mail. ismo. saastamoinen @ swipnet. se
www.iqflies.com

BÖCKER
Nya och gamla, svenska och utländska.
Begär gratis katalog
Fly Books
Tegnérgatan 22, 561 32 Huskvarna, tel/fax 036/14 30 68
e-post allan.petersson@jonkoping.mail.telia.com
Agent för
Flyfisher's Classic Library

Fantastiskt torrflugefiske i Malung
Guidade 6 dagars turer med helpension efter harr, öring och röding under sjösandsländans kläckning. Varför missa chansen att fånga en öring på 4 kg?
För mer info och broschyr ring till:
Flyfishing in Sweden
0280-123 49 eller 0708-71 72 61

Köp, Sälj & Byt

De första fem raderna under denna rubrik är gratis för FiN:s prenumeranter. Ytterligare rader **SEK 30:– per rad,** bifogas med beställningen. Då publiceras den oftast i påföljande tidning. Varje rad består av ca 35 nedslag. OBS! Mellansllag, kommatecken och dylikt räknas också. Köp, sälj och byt-marknaden avser endast PRIVAT annonsering. Företag och firmor kan ej annonsera under denna vinjett.

Annonser, vars innehåll tyder på någon kontinuerlig verksamhet i inkomstsyfte tas endast emot av FIN prenumeranter såsom betalda radannonser. 30:–/rad bifogas manus.

Skicka Ditt annonsmanus (maskinskrivet eller *tydligt* textat) till Flugfiske i Norden, Violg. 7, 343 34 Älmhult, fax 0476-160 64. Uppge namn o fullst adress!

Säljes: Cane spön och grafit klingor från 7' till 15'. Även en hel del annat från dödsbo. Tel/fax: (S) 08-649 36 15. E-post: milan.halenar@royalcoachman.a.se

---

Säljes: Hörgård. Silverfly, Cane, 9' inkl extratopp, 1 000:–. Rec Doublé med etui, 1 300:–. Amb 5000 C, 800:–. Bra skick – lite använda. Byter gärna mot antika drag och fiskekataloger. Tel (S) 060-12 52 91, 010-681 24 48.

Säljes: G Loomis IMX 15' #10–11, 3 500:–. G Loomis IM6 Spey 15' #9–10, 1 800:–. G Loomis GL3 14' #9–10, 2 300:–. G Loomis GLX 11,6' #8–9, 4 300:–. G Loomis GL3 9,9' #8, 1 700:–. Sumo RS60 9' #5–6, 1 500:–. Fladen Clipper 7,5' #4, 500:–. Tel (S) 0454-512 92.

Säljes: Tvåhands obet använt laxflugspö Blackmaster IM6 14' #10–11, 1 500:–. Trollingrulle Shimano Triton 200-G kullager, nyskick, 700:–. ABU Ambassadeur Five (NY!) 400:–. Torbjörn, tel (S) bost 036-401 15, mobil 070-607 71 15.

Köpes: Ramryggsäck, äldre modell. Håkan, tel (S) 08-648 00 74.

Köpes: Äldre fiskeredskap – rullar, spön, drag, kataloger, le Von Hoff, Bogdan, hardy Leonard etc. Brian, tel (S) 031-24 25 01, 0708-24 25 21.

Säljes: FiN 1997–1998, 100:–/årgång. Håkan, tel (S) 08-648 00 74, kvällstid, annars tel svar.

Säljes: Rackelhanen 10', 3-del, #4–6, pris 1 400:–. Scott T-serie, 9', 4-del, #6, pris 1 300:–. Mats Christensén, tel (S) 031-14 65 74 eft 19.00. 031-59 48 07/03.

Sælges: Orvis PM10 905-4, 4 dele, 9' #5 brugt få gange dkr 2 300:–. Orvis PM10 843, 9' #3, dkr 2 000:–. Samlet 4 100:–. Orvis spøtaske dkr 600:–. Tel (DK) 86 19 02 99, mox.box@get2net.dk.

Säljes: Sage RPL + 9' #6–7, 3 000 kr. Sage RPL + 9,6' #7–8, 3 000 kr. Håkan, tel (S) 060-58 54 37.

Köpes: Gamla rullar: Record, Vom Hofe, Meek Hardy Bros, Pfleuger m fl. Gamla drag: antika fiskedrag, plåt, glas, pärlemo och gummifiskar bra betalt. Jim, tel (S) 0320-602 09, 070-601 39 31.

Säljes: 1 st Simms Master väst. 1 st Walton Powell Hexagraph 8'. 1 st Powell Stillwater. 1 st Walton Powell 8'. 1 st Nikon kamera, pris diskuteras. Göran Ström, tel (S) 0380-176 93 eller 0708-90 27 98.

Säljes: Flugspön Sumo RS 38, 9,6' #7–8, nyskick, 1 300:–. Black Shadow Exclusive 14' #9–10 fint skick, 1 700:–. Kent, tel (S) 0454-508 76.

Sælges: 10,5' #6–7 Ironfeather 3-delat inkl tub som ny, 2 200 dkr. Sage Sp 9' #5–6 3-delat i org tub självbygt, 2 500 dkr. LOOP 2 + spolaksel 2 ex spolar, 1 500 dkr. Sage/LOOP sæt, 3 500 dkr. Jon, tel (Færøerne) 31 04 45.

Säljes: Laxfiske av Jan Johansson. Laxfisket i Nämforsen och Laxögat. Tel (S) 018-25 72 63.

Säljes: SAGE 7'9 #2, 800:–. Hi Level 9' #4–5, 700:–. IM8 12'6 #10, 600:–. 14'6 #10, 500:–. G Loomis 10' #8 1 400:–, 9' #3 2 200:–. Flugväst 24 st fickor 200:–. Spöfodral för 4–6, 10' tuber. Christer, tel (S) 070-729 21 05/0226-200 78.

Köpes: Bambustockar för spöbyggnad av bra kvalitet. Skriv till: Michael Grevholm, Repslagaregatan 6, 312 32 Laholm.

Säljes: Flugspö Orvis Power Matrix 905-4. Fyrdelat, 9' spö #5. Pris 1 500 kr. Tel (S) 090-14 81 47.

Säljes: Lax spö Guide Line LP 15' #10–11 Custom. Rulle Guide line lp disc drag lax ny. Pris: spö + rulle 3 500:–. Tommy, tel (S) 0703-60 27 68.

Säljes: Powell Scandinavia 9' #3–4 fint skick, 1 800:–. Guide line Pro Cast WF5 flyt ny 300:–. Cortland 444 WF5 flyt end porvkast 250:–. Kent, tel (S) 0454-508 76.

Säljes: Talon 15' #10–11, 2 400:–. "Custombyggt" med Sage rullfäste. Använt endast två veckor. Thommy, tel (S) 019-20 20 57.

Säljes: Fiskeböcker, 300 st säljes billigt, även tidningar och kataloger. Tel (S) 060-15 20 41.

Säljes: Loop 3, 1 500 kr, Orvis CFO 3, 1 000 kr, rullarna använda endast vid ett tillfälle. Tel (S) 0971-121 89 efter 16.00.

Säljes: Loop Dryfly 1 800:–, Winston LT 5-dlt 8,9" #5, 3 000:–. G Loomis IMX 10' #5–6, 2 000:–. Loop/Tierra Goretex-vadare inkl and Neoprenestrumpor stl Large, 2 500:–. Tel (S) 0456-242 54.

Med den här bindtekniken kan samma grundfluga fiskas både torr och våt.

Torr och våt i samma fluga

Text & foto: Gunnar Johnson

När jag band mina första flugor någon gång i yngre tonåren var det med mycket enkla material. Att det fanns speciella flugbindningsmaterial att köpa visste jag inte och för övrigt hade jag ändå inga pengar att köpa för. Istället blev det garnstumpar, påskrisfjädrar, en och annan upphittad vingpenna och hönshackel som utgjorde basen för mina kreationer. Jag ägde heller inget städ, utan tog det som en självklarhet att binda alla flugor direkt i handen.

Det skulle dröja ytterligare några år innan jag på allvar började fiska med fluga, men även då fortsatte jag traditionen att binda enkla, mjukhacklade flugor, vilka jag fiskade i "vått och torrt" – för att vitsa till det lite. Med andra ord skilde jag inte alltid på flugorna. Ibland fettade jag in dem och fiskade dem som torrflugor – ibland oinfettade som våtflugor.

Visserligen hade nu antalet material ökat i min flugbindningslåda. Där fanns till exempel både höns- och tuppnackar, men de senare var knappast av dagens kvalitet utan hade tämligen mjuka fjädrar, och jag letade också medvetet efter tupphackel med relativt mjuka fibrer och helst med en liten böjd fot längst ut i spetsarna, så att mina torrflugor stod på dessa och fick en så stor anläggningsyta mot vattnet som möjligt. Då kunde man nämligen binda mycket mer spardressade och skira flugor men ändå få tillräcklig flytkraft.

Men lika ofta band jag också mina torrflugor med hönshackel, vilket visserligen fick dem att ligga lägre på vattnet, men ändå – och kanske just därför – lockade de öringen, tvärt emot alla dåtidens regler som föreskrev att en torrfluga skulle "rida högt på vattnet".

Trots den experimentlusta som följt mig vid bindstädet under alla år, så tillhör de enkla, mjukhacklade flugorna än idag mina favoriter, och under senare år har de om möjligt suttit allt oftare på min tafs. Enda skillnaden är att de numera allt emellanåt också har ett inslag av CdC...

Jag skulle vilja beteckna mina flugor som "allmäninsektlika" inom en ganska vid ram, och jag försöker gärna binda

forts på nästa sida

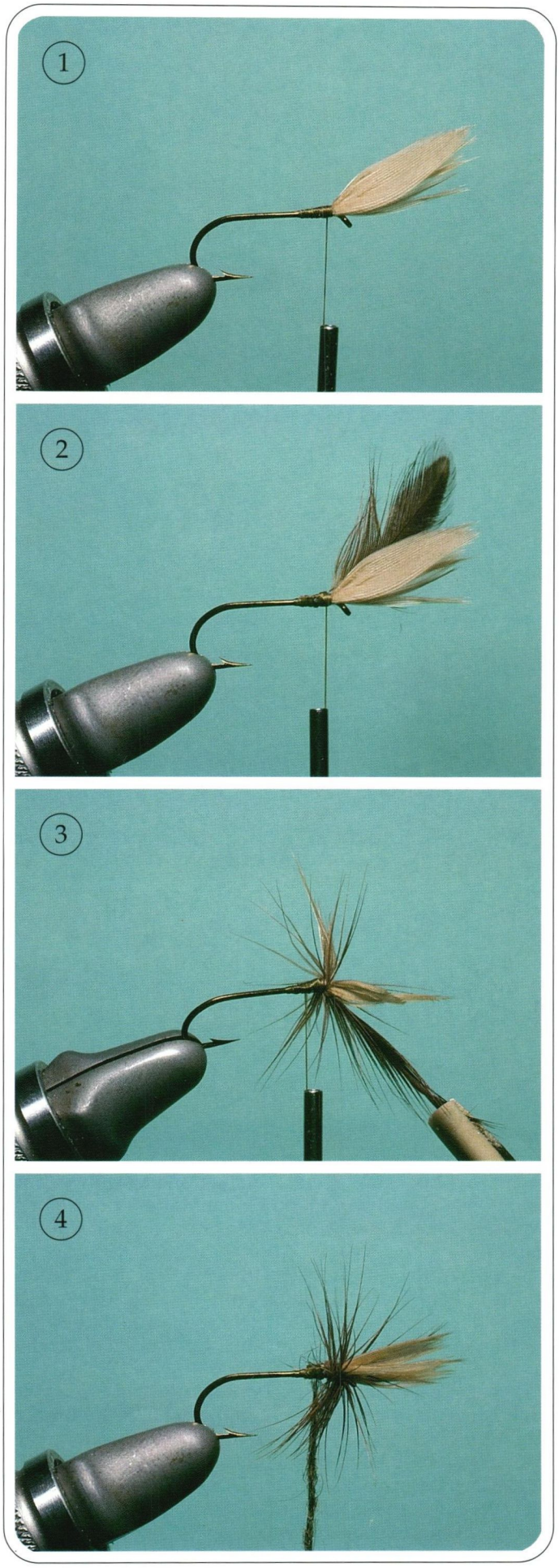

forts från föreg sida
dem lite allmänt "tussiga" och "spretiga" och inte allt för "välkammade". På det viset blir de i mina ögon mindre stela, och eftersom de inte har alltför distinkta detaljer kan de representera ett rikt utbud av olika insekter på fiskens matsedel. Jag håller mig naturligtvis i färg, form och storlek inom ramen för vad som för dagen finns på vattnet, men intresserar mig kanske mindre för om originalinsekten till exempel över huvud taget har några stjärtspröt eller inte. Binder jag in sådana är det mer för att öka min flugas anläggningsyta mot vattnet och få den att flyta bättre, än för att försöka få den att likna förebilden.

Jag tycker också att mina mjuka och lågt liggande torrflugor krokar bättre än de flugor som står högt på vattnet. Fisken är dessutom speciellt intresserad av sådana, djupt liggande insekter – det kan vara kläckare, stillborns eller spent spinners – eftersom den har god tid på sig att ta dessa jämfört med andra som snabbt kan flyga iväg. Och inte heller finns det något "taggtrådsstyvt" supertupphackel, som i värsta fall kan fungera som krokskydd och gör att fisken inte fastnar när den suger i sig flugan.

Vissa fiskar är extra sparsmakade och tar ofta flugan mycket nätt och fint; dit hör siken, som med fördel kan fiskas med små, mjukhacklade torrflugor, eftersom det är betydligt lättare att kroka fisk som tar nätt på en fluga utan styvt hackel. Men dit hör också höstregnbågen, som i sitt näringssök ofta går mycket nära land och plockar diminutiva insekter i ytfilmen. Det är försiktiga vak, där man ibland till och med kan se hur fisken suger ner flugan så att det bildas en liten tratt i vattenytan.

För att få en fluga att flyta kan man lita till lagen om *deplacement*; det vill säga att flugan totalt sett är lättare än det vatten den undantränger. Sådana flugor binder man med kork, cellplast eller liknande material med god flytkraft, men får då i mitt tycke alltför robusta och föga insektslika imitationer. Istället eftersträvar jag tunna, sparsamt dressade och skira flugor och litar till deras flytförmåga genom att skapa stor anläggningsyta mot vattnet och låter mina flugor vila på ytspänningen. Mjuka material, som ger efter för flugans tyngd, skapar den större stödyta jag eftersträvar.

Vi flugfiskare skiljer mellan torrflugor och våtflugor. Men enligt min erfarenhet gör öringen sällan det. Därför fiskar jag idag ofta samma fluga både torr och våt beroende på om jag har fettat in den eller inte. Så cirkeln är sluten; jag fiskar på ungefär samma sätt som då jag en gång började. Men idag gör jag det inte av nödtvång och brist på material, utan jag gör det med betydligt mer kunskap i bagaget och jag gör det mycket medvetet.

Under årens lopp har jag naturligtvis varit vaken för alla nymodigheter vad gäller både material och bindmetoder, men allt oftare har jag under senare år funnit inspiration i äldre flugbindningsteknik från förra århundradet. Då band man ofta "bak och fram" med reverserade vingar och den avslutande knuten vid krokböjen. På den tiden hade flugkroken inget metallöga, utan man band istället in en bit silkegut under krokskaftet. Tafsspetsen satt alltså fastbunden i själva flugan. Problemet var bara att denna silkegut sedan var i vägen för högerhanden medan man band, något som man löste genom att hålla flugkroken "bak och fram" så att silkeguten gömdes i vänsterhanden.

Vissa äldre flugbindningsinstruktioner rekommenderar en bindteknik som liknar dagens där vi avslutar flugan vid huvudet, men åtskilliga redovisar istället en metod där de olika materialen binds in och flugan görs färdig i kontinuerlig följd från huvud till krokböj, där sedan den avslutande knuten görs och bindtråden skärs av.

Det är en av mina egna kombinerade torr- och våtflugor bunden med sådan gammal teknik jag redovisar här:

1. Lossa en drygt centimeterbred quillsektion (det blir lagom till en krok i storlek 12–14) från en vingpenna med relativt mjuka fibrer, till exempel från höna eller fasanhöna. Vik sektionen rakt ut i nittio graders vinkel mot fjäderstammen, så att alla fibrer blir lika långa och klipp av. Se till att spetsarna är jämna och vik därefter sektionen dubbel två gånger och bind in den som en bunt med spetsen vänd fram över krokögat. Längden avpassas för att ge önskad längd på vingarna. Snedskär överskottet.

2. Fäst in ett hönshackel eller ett mjukt tupphackel omedelbart bakom vingroten. Hackelfibrerna får gärna vara aningen längre än normalt till den valda krokstorleken. Nu binds också eventuella stjärtspröt in. På den avbildade flugan har jag uteslutit sådana.

3. Dela vingbunten och fixera vinghalvorna genom att linda hackelfjädern i en åtta mellan dem och runt krokskaftet. Lägg också några extra hackelvarv både framför och bakom vingarna, som bör peka något *framåt* för att kompensera för luft- och vattenmotstånd under kast och fiske. Fäst in och klipp av hackelspetsen mot krokskaftet.

4. Dubba bindtråden; här har jag valt en mix från harens öron och ansiktsmask.

5. Linda kroppen i svag tapering bakåt och avsluta med dubbla whipfinishknutar strax framför krokböjen.

Jag har tidigare i FiN berört att det enligt min mening troligen är denna bindteknik med den avslutande knuten placerad vid krokböjen, som sedan skapade traditionen att förse laxflugor med en gul tag. Flugor bundna med naturfärgat bindsilke fick ju automatiskt en ljust gul tag eftersom silket vaxades. Detta måste nästan ha uppfattats som ett signum för en bra laxfluga, och eftersom det samtidigt gav sådana flugor en ljus "riktpunkt" för hugget när laxen såg flugan bakifrån, så kanske man fortsatte att förse laxflugorna med en gul tag även sedan man bytte bindteknik när silkegutögat kom och man band flugorna i den ordningsföljd vi känner idag, då vi avslutar vid huvudet. Det är i alla fall en intressant teori, och de första laxflugorna var ju endast stora öringflugor...

6. Slutresultatet ska vara en transparent och något spretig fluga, där det åttabundna hacklet spretar mer framåt och bakåt och gör att flugan vilar lägre på vattnet än om hacklet enbart hade lindats runt krokskaftet på vanligt sätt eller om man hade valt ett styvare tupphackel. Efter impregnering trycker jag ofta till flugan ytterligare en gång mellan tumme och pekfinger för att göra den ännu plattare, så att den ligger helt spent i ytfilmen. Fiskad med mjuka kaströrelser och öppen linbåge samt fritt flytande på vattnet behåller flugan sin form. Oinfettad och om man tillåter den att sjunka och svänga runt nedströms vid utfiskningen, kommer vingar och hackel emellertid att "strutas" bakåt.

7. Våtflugan är nästan bortglömd idag. Men en torrfluga bunden på det här sättet med mjuka vingar, som sedan stryks bakåt för att fiskas som våtfluga, blir mindre stel än en våtfluga bunden på vanligt sätt. I vattnet kommer vingarna att "blomma ut". I slutet av utfiskningen – eller då man lyfter spötoppen – pressas fibrerna åter samman och flugan får på nytt en slimmad profil med bakåtstruken vingform.

8. Önskar man förvandla sin torrfluga till en våt dito, fuktar man den bara och låter den torka med bakåtstrukna vingar. Enklast fixerar man vingformen genom att stoppa in flugan i ett litet plaströr medan den torkar.

Se också artikeln "Mjukhacklade torrflugor" i FiN:s juninummer 1996.

"Tilda"

Den 2 juni 1998 landar jag tursamt en flott Salmo salar på den nya flugan. Men inte nog med det; sedan följer i snabb följd ytterligare två blanka bjässar på samma fluga. Den minsta av dem på hela 14,5 kilo!

Text & foto: Pelle Klippinge

I samma ögonblick som jag kommer cyklande längs åkanten upptäcker jag Lars Peter Gustafsson på andra sidan med böjt spö och hoppande blanklax. Laxen är tung, mycket tung. Den kommer närmare men slår sig ut gång efter annan. Lars Peter pressar rejält och det riktigt fräser i rullen emellanåt. Laxen rullar runt, trilskas och slår ilsket med den breda stjärten i ytan. Så kommer den in på nytt, tumlar över på bredsidan och låter sig äntligen landas mitt bland prunkande kabbelekor och doftande liljekonvalj.

Vi beundrar den drygt meterlånga kämpen en bra stund. I solgasset är den så gnistrande skarp att vi får kisa lite för att inte bländas av dess glans. Lars Peter berättar ivrigt om bataljen, pekar och gestikulerar: "Jag hade bara fiskat i tio minuter. Sedan tog den ute vid blankfläcken och rusade iväg med all lina som ett rent yrväder. Hoppade, tvärvände, hoppade igen. Den var otroligt stark!"

När jag frågar Lars Peter vilken fluga laxen tog på, ser han först lite lagom hemlighetsfull ut. Kanske mest för att hålla mig lite på halster. Men i nästa ögonblick fiskar han ut en nerblodad och kladdig tingest ur laxens gap. Den går i rött, brunt och svart. Han berättar vidare att flugan, som är hans egen kreation, är av räk- eller ullsockstyp och fungerar bra på blanklaxen. Åtminstone i Emån. Innan vi skiljs åt sticker han till mig en nybunden långskaftad sexa av samma mönster med uppmaningen att prova densamma. Helst i finväder! När jag frågar vad flugan heter, skakar Lars Peter på huvudet och säger att den är namnlös...

Mönsterbeskrivning "Tilda"

Hook:	*4–8, gärna långskaftad*
Tail:	*Några strån röd flash med kragbundet kanelbrunt tupphackel*
Body:	*I två delar. Bakre 2/3 svart chenille. Främre 1/3 ljusröd bindtråd eller garn*
Hackle:	*Kragbundet kanelbrunt tupphackel mellan kroppsdelarna*
Throat:	*Kragbundet ljusrött tupphackel*
Head:	*Svart*

Redan samma kväll, den 2 juni 1998, landar jag tursamt en flott nykommen Salmo salar på Lars Peters fluga uppe vid Emsforsvattnet. Men inte nog med det! Sedan följer i snabb rad ytterligare två blanka bjässar på samma fluga. Den minsta av dem på hela 14,5 kilo! Laxarna tar dessutom mycket riktigt i flödande solsken. Flugan tycks verkligen fungera som rena trolleriet för mig dessa junidagar, eftersom blanklaxen i Emån är synnerligen svårflirtad. Lars Peter landar också han ytterligare en välväxt lax. Synd bara att flugan inte har något namn. Det vore den väl förunnat...

En kväll långt senare sitter vi i ett litet sällskap samlat nere vid Em och dryftar livet i allsköns ro över ett glas skotskt. Stämningen är både hög och glad då Lars Peter lika plötsligt som överraskande drar fram sin fluga. Det blir först alldeles tyst. Alla vill naturligtvis kika närmare på hans skapelse, analysera och pilla lite, då Lars Peter låter den falla ner i ett glas Single Malt. I smått högtidliga ordalag förkunnar han sedan inför sällskapet att flugan härmed, och med en gemensam skål, ska döpas till "Tilda". Namngiven efter dottern Matilda, som med stort intresse alltid tar del av Lars Peters många fiskeäventyr.

God tur "Tilda"!

Exklusivt konsttryck

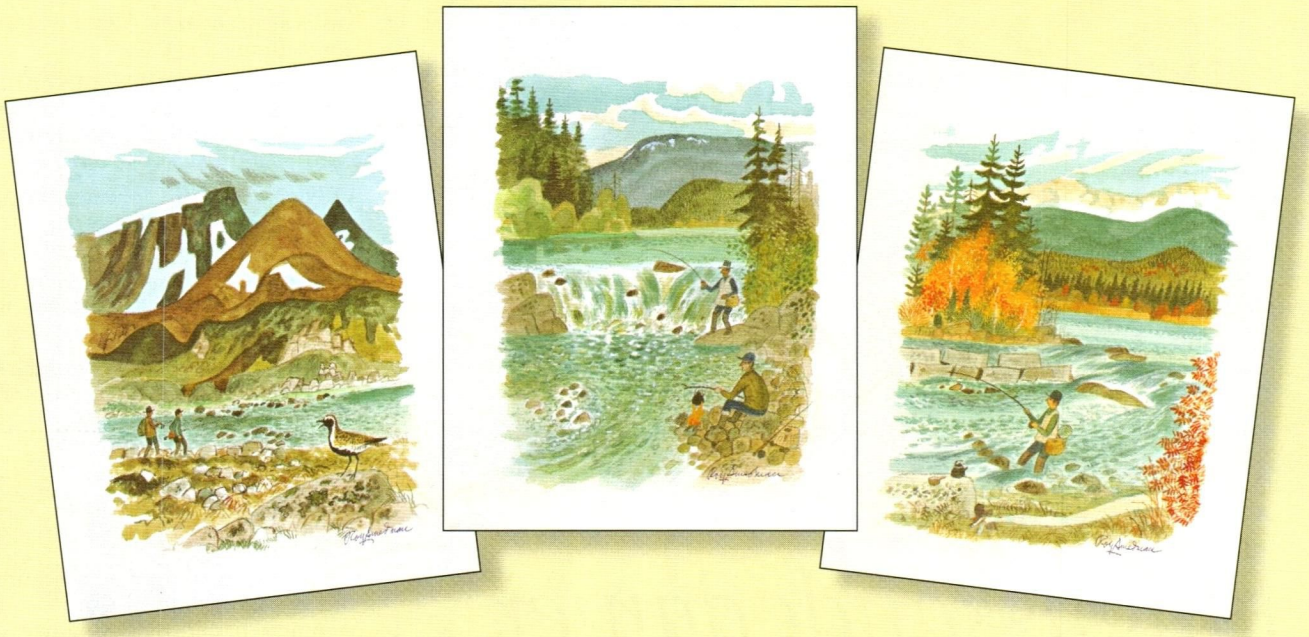

Flugfiske i Norden firar sin tjugonde årgång

Det celebrerar vi med att ge ut en mapp med tre konsttryck efter akvareller av Rolf Smedman. Temat är strömmande vatten: Från den mäktiga fjällvärlden kring norska Rostaelv, de skummande forsarna vid Stor Sjouten, och septemberfiske i Storselforsen, Gimån.

Konsttrycken mäter 38x50 centimeter och den totala upplagan är begränsad till endast 150 exemplar. Varje bild är individuellt numrerad och signerad av konstnären.

Priset för en mapp med de tre motiven är endast 1 450 kronor inklusive porto. Vid beställning mot postförskott tillkommer postens kostnader.

Beställ direkt från FiN. Observera att upplagan är begränsad! Försäkra Dig om en egen konstmapp med de vackra flugfiskebilderna genom att kontakta:

AnneMarie Skarp, Violgatan 7, 343 34 Älmhult.
Telefon 0476-160 90. Fax 0476-160 64

Flugfiskande damer anno dazumal

Intresset för flugfiske har ökat bland kvinnor under senare år, något vi med glädje kunnat konstatera ute vid våra vatten, där vi för varje ny säsong kan välkomna allt fler flugfiskande medsystrar. Samtidigt kan vi av bilden här intill se att det funnits kvinnliga entusiaster också långt tidigare. Bilden är hämtad ur amerikanska "Fisherman's Luck", klubbtidskrift för The Boise Valley Fly Fishermen i Idaho.

Damernas klädsel verkar onekligen något opraktisk. Lyckligtvis har dagens utrustningar underlättat damflugfiskets framväxt; numera finns det lätta spön, vadare i små fotstorlekar och specialdesignade damvästar.

Så vad väntar ni på, tjejer!

Gunnar Johnson

Glöm inte att anmäla...

... din nya adress när du flyttar.
Då kommer tidningen fram även i fortsättningen.

Skriv till

FLUGFISKE I NORDEN
Violgatan 7, 343 34 ÄLMHULT
eller faxa till 0476-160 64

Flugfiske i Norden

Nr 1 feb 1999
Årgång 21

Redaktör:
Gunnar Johnson

Ansvarig utgivare:
Nore Sundin

PRENUMERATIONER, BESTÄLLNINGAR, KASSA: Anne-Marie Skarp, Violgatan 7, 343 34 Älmhult, tel. 0476/160 90. Fax 0476/160 64.

ANNONSER: Ulf Olofsson, Husargatan 11, 411 22 Göteborg, tel. 031/711 55 74.

REDAKTION: Gunnar Johnson, Box 22, 571 06 Bodafors, tel 0380/37 11 25.

Prenumerationspris: för kalenderår 1999 SEK 285 i Skandinavien, SEK 405 i Europa och SEK 470 i övriga världen. Våra postgironummer är:
i Sverige 10794-6
i Danmark 5 00 21 33
i Finland 1099 515
i Norge 0806 1931377.

Payment from abroad by e.g. Eurocard, Visa, Mastercard, eurocheque or international money order in Swedish crowns payable to Flugfiske i Norden, Violgatan 7, 343 34 Älmhult, Sweden.

GLÖM EJ ATT ADRESSÄNDRA **SKRIFTLIGT** NÄR DU FLYTTAR. UPPGE OCKSÅ ALLTID GAMLA ADRESSEN.

Redaktionen tar gärna emot artiklar, reportage och bilder från läsarna. För ej beställt material ansvaras icke. Eftertryck eller annat mångfaldigande av innehållet i denna tidning, helt eller delvis, är ej tillåtet enligt lagen om upphovsmannarätt.

Flugfiske i Norden utges av Förlagsaktiebolaget Flugfiske i Norden. Tidningen utkommer med sex nummer om året: feb, april, juni, okt och dec (dubbelnummer).

Sättning: Art Graphia AB.
Repro: Reprografen AB.
Tryckt 1999 hos On Paper, Helsingborg.

ISSN 0349-3849.

Miljömärkt trycksak
341 075
Flugfiske i Norden är tryckt i miljögodkänd tryckprocess.

Nummer 2 av Flugfiske i Norden 1999 beräknas utkomma i apr.

Ny efterlängtad bok om Mörrumsfisket!

Det är över 35 år sedan Hans Lidman publicerade sin klassiska bok om Mörrumsfisket, "Lax i Mörrum". Sedan dess har fisket förändrats och utvecklats på många olika sätt. Behovet av en ny bok om detta, ett av världens bästa laxfiskevatten, har blivit allt större. Men nu finns äntligen boken om Mörrum!

Det är FiN:s medarbetare Erik Erlandson, som tillsammans med dansken Birger Pedersen nu kommit ut med boken som kort och gott heter "Mörrum". Erik Erlandson, som fiskat i Mörrum i 30 år, delar här med sig av sina erfarenheter och kunskaper om ån och dess fiske.

Boken behandlar fisket i Mörrum sedan urminnes tider, men framför allt sportfisket från 1941–98. Här finns all statistik och alla stora fiskar registrerade i tabeller och diagram och fotograferade i färg. Bokens huvudkapitel på 96 sidor behandlar utförligt de 32 poolerna. Varje pool är fotograferad från helikopter och fotot löper tvärs över bokens uppslag – som är i A4 format.

På fotot är varje ståndplats inlagd, liksom vadarvägar. Under foto kommenteras varje ståndplats. En tredje sida beskriver i ord och tabeller hur poolen fiskat under 90-talet samt hur den fungerat vid olika vattenföringar både på lax och havsöring.

Dessutom tillkommer ett flertal kapitel om taktik och metodik under Mörrumsfisket, upplevelseberättelser, fångststatistik från 1941–97, så läser du åns vatten, de bästa huggtiderna, bästa vattenföring för fångst, fiskens biologi, fiskets historia och ekonomiska betydelse, de största fiskarna genom tiderna, de bästa flugorna och dragen.

Och mycket, mycket mer...

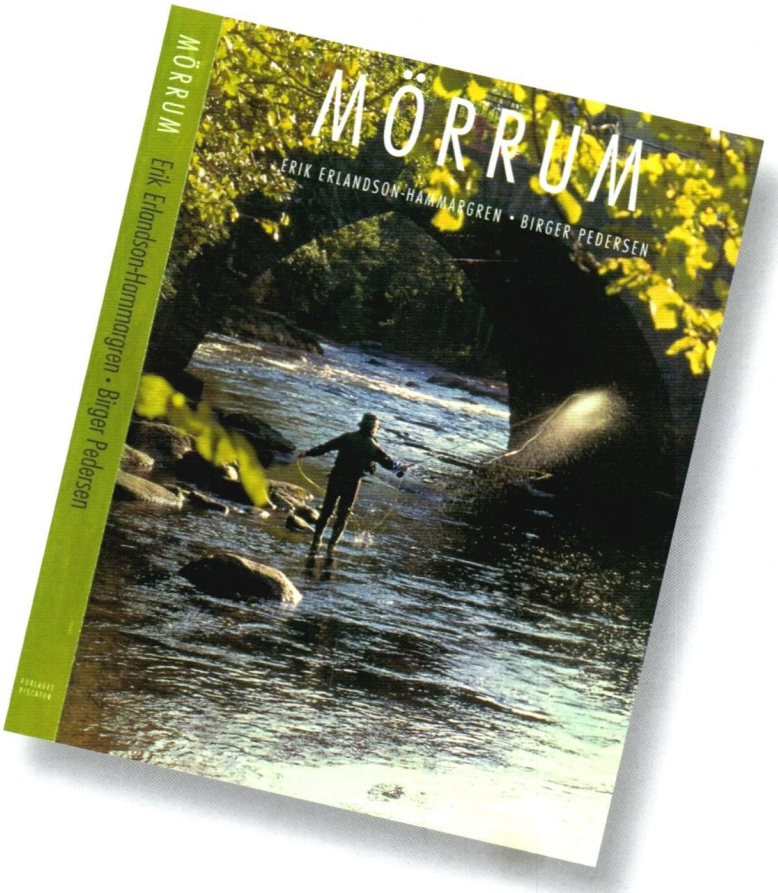

Boken är på 240 sidor, har ca 240 foton och illustrationer, varav ca 140 färgfoton. Förlag: Piscator.

	Pris	Pris, ej pren
Boken MÖRRUM, med svensk text	355:–	369:–
Boken MÖRRUM, med dansk text	415:–	429:–
Boken MÖRRUM, med tysk text	405:–	419:–

Postens avgifter tillkommer.

Boken kan beställas från FLUGFISKE i NORDEN,
AnneMarie Skarp, Violgatan 7, S-343 34 ÄLMHULT.
Tel +46 0476-160 90, fax +46 0476-160 64.

FiN:s jubileumstygmärke

Till dej som prenumererar under 1999 vill vi ge ett speciellt jubileumstygmärke, broderat med gyllenbrun tråd på mossgrön bakgrund. Ett vackert och exklusivt märke som bara kan fås av den som betalat prenumerationsavgiften för 1999. Erbjudandet gäller givetvis såväl trogna prenumeranter som nytillkomna.

Detta märke kommer att bifogas med aprilnumret av FLUGFISKE I NORDEN. Vi hoppas att också du vill hjälpa till med att sprida kunskapen om Nordens enda specialtidskrift om flugfiske – FLUGFISKE I NORDEN –.

Det glädjer oss att få se dessa märken påsydda på olika sätt på jackan, västen, ryggsäcken, spöfodralet osv under 1999, så ses vi vid olika fiskevatten.

Prenumerera på *FiN* – så syns du också –

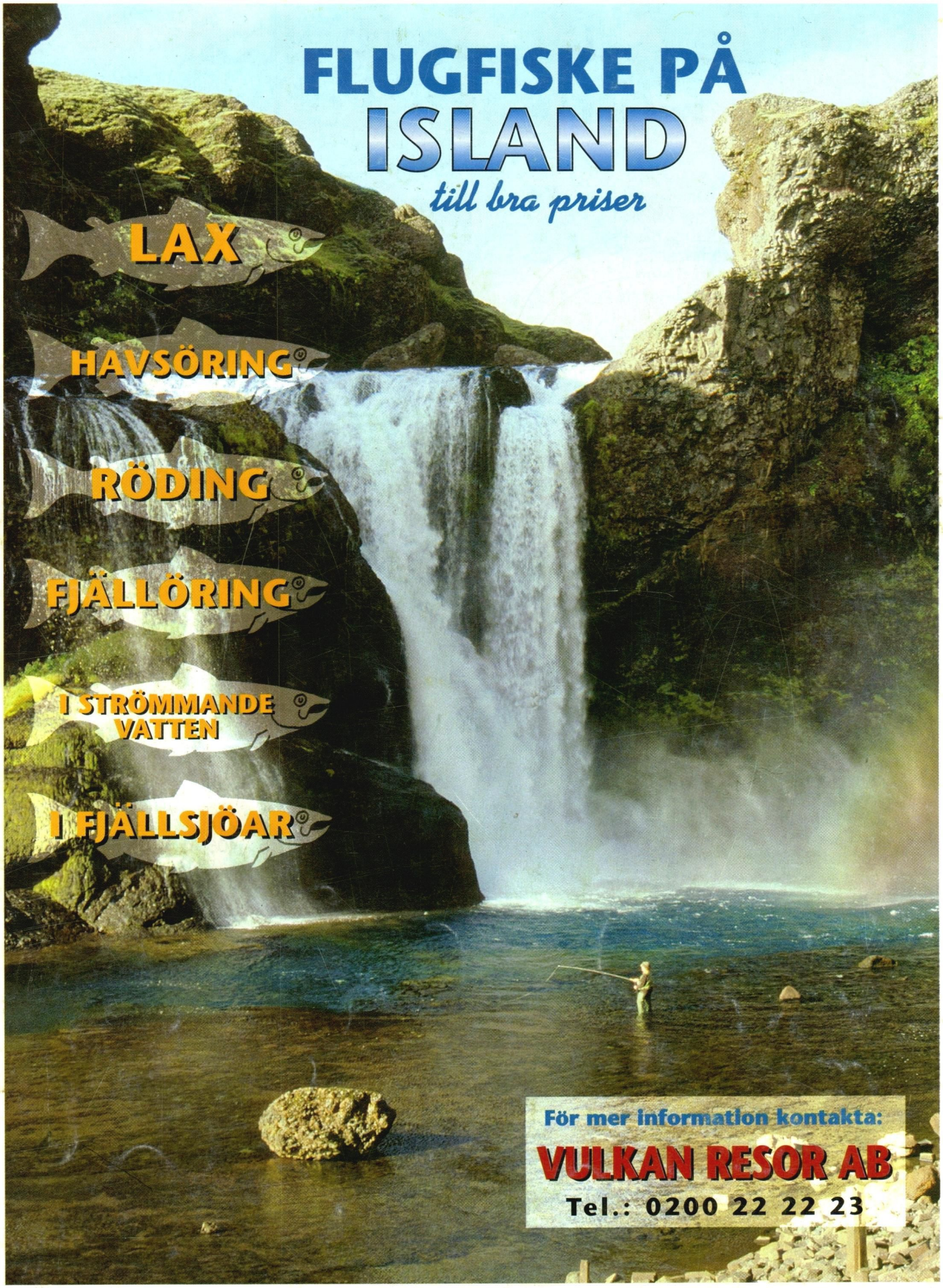
FLUGFISKE PÅ
ISLAND
till bra priser
LAX
HAVSÖRING
RÖDING
FJÄLLÖRING
I STRÖMMANDE VATTEN
I FJÄLLSJÖAR
För mer information kontakta:
VULKAN RESOR AB
Tel.: 0200 22 22 23